МАЙКЪЛ КРАЙТЪН
ЩАМЪТ АНДРОМЕДА

Превод от английски: Мира Антонова, 1994

chitanka.info

ПЪРВИ ДЕН
КОНТАКТ

I. СТРАНА НА БЕЗКРАЯ

Мъж с бинокъл. Ето как започна всичко. Една зимна вечер някакъв мъж стоеше отстрани на пътя, на самия хребет и наблюдаваше малкото аризонско градче там — долу.

Лейтенант Роджър Шоун едва се справяше с бинокъла. Металът беше студен, а той се чувстваше непохватен в кожената униформа и тежките ръкавици. Дъхът му постоянно замъгляваше лещите и той непрекъснато ги бършеше с пръст.

Не можеше и да предположи, че това е безполезно, защото бинокълът не можеше да му разкрие града и неговите тайни. Той щеше да се учуди, ако някой му кажеше, че хората, които най-накрая успяха да ги разкрият, имаха прибори, милиони пъти по-силни от бинокъла.

Нещо тъжно, глупаво и съвсем човешко имаше в образа на Шоун, облегнат на скалата, подпрял лакти, с бинокъл пред очите. Все пак е приятно да усещаш нещо познато в ръцете си, макар и тежко, а това щеше да бъде едно от последните му познати усещания преди да умре.

Можем само да си представим или да се опитаме да пресъздадем онова, което се случи от този миг нататък.

Лейтенант Шоун огледа градчето бавно и методично. Не беше голямо: пет-шест дървени сгради покрай единствената главна улица. Цареше тишина — никакви светлини, никакво оживление, а и лекият ветрец не донасяше никакви звуци.

Лейтенантът премести погледа си към околните хълмове. Те бяха ниски, прашни, изравнени, покрити с малки храсти и тук-там с обрулена юка. Зад хълмовете се виждаха още хълмове, а зад тях се простираше безкрайната и девствена пустиня Моджейв. Тази земя индианците наричаха Страната на безкрая.

Лейтенант Шоун почувства, че трепери от вятъра. Беше февруари, най-студеният месец и минаваше десет часа вечерта. Той закрачи обратно към фургона с въртяща се антена на покрива. Моторът бръмчеше на малки обороти — единственият звук наоколо. Отвори задната врата, качи се горе и я затвори след себе си.

Обгърна го тъмночервената светлина на фургона. Нощно време го осветяваха така, за да могат по-лесно да привикват с мрака, когато излизат навън. На този фон банките с приборите и електронната апаратура просветваха със зелени пламъчета.

Редник Луис Крейн, електронният техник, седеше вътре със същата униформа — куртка с качулка. Той се беше надвесил над някаква карта и правеше изчисления, като от време на време поглеждаше приборите пред себе си.

Шоун попита Крейн дали е сигурен, че са пристигнали на определеното място. Крейн отговори утвърдително. И двамата се чувстваха изморени. Бяха пътували цял ден от Вандънбърг, за да търсят последния спътник от серията „Скууп“. И двамата не знаеха много за тях, освен че бяха серия секретни капсули, предназначени да анализират горните слоеве на атмосферата и да се връщат обратно на земята.

За улеснение капсулите имаха електронни звънци, които почваха да дават сигнали, щом като се приближеха на осем километра от земята.

Заради това фургонът притежаваше такава мощна пеленгационна апаратура. Всъщност той сам се насочваше към целта. На военен език това беше известно като „едноагрегатна триангулация“ — много ефективна, макар и бавна. Методът беше прост. Фургонът спираше и фиксираше своята позиция, отчитайки силата и посоката на радиолъча от спътника. След това изминаваха тридесет километра по най-вероятното направление, спираха и определяха новите координати. По този начин на картата се отбелязваха серия триангулационни точки и фургонът можеше да продължи към спътника по зигзагообразна пътека, спирайки на всеки двадесет мили, за да поправи възможните грешки. Така се губеше повече време, отколкото ако се използваха два фургона, но беше по-безопасно. Военните смятаха, че два фургона на едно място могат да предизвикат подозрения.

В продължение на шест часа те се доближаваха до спътника. И ето целта беше вече близо.

Крейн почука нервно с молива по картата и съобщи името на градчето в подножието — Пидмонт, Аризона. Население: четиридесет и осем жители. Засмяха се на това, макар че и двамата чувстваха смътно безпокойство. РТП — разчетната точка на приземяване се

намираше на двадесет мили северно от Пидмонт. Във Вандънбърг бяха изчислили тази точка въз основа на радарните наблюдения и на хиляда четиристотин и десетте проекции на траекторията, изчислена от компютъра. Допустимото отклонение можеше да бъде от порядъка на стотина метра.

И въпреки това местоположението на звънеца беше безспорно — засякоха го точно в центъра на градчето. Шоун предположи, че някой може би е забелязал спътника да се приземява, нали е бил нажежен до бяло, и после го е домъкнал в Пидмонт.

Изглеждаше правдоподобно, но все пак един жител на Пидмонт, намерил случайно американски спътник, още топъл-топъл, щеше да съобщи това на някого: репортери, полиция, НАСА, военните, просто — на някого.

В базата обаче не бяха чули нищо.

Шоун се измъкна от фургона, а след него и Крейн, треперейки от пронизващия студ. И двамата потеглиха към градчето.

То лежеше пред тях притихнало и съвсем тъмно. Шоун видя, че нито мотелът, нито бензиностанцията светят, въпреки че бяха единствените на километри разстояние.

И изведнъж забеляза птиците.

На пълната луна ги виждаше ясно — виеха се бавно над оградите и като огромни черни сенки покриваха лицето на луната. Чудеше се как не беше ги забелязал по-рано. Попита Крейн що за птици са това.

Крейн отговори, че не знае.

— Може би са лешояди — пошегува се той.

— Поне на такива приличат — каза Шоун.

Крейн се засмя нервно. От устата му излезе пара.

— Но защо тук ще има лешояди, когато те налитат само на мърша?

Шоун запали цигара, като прикриваше пламъчето с ръце. Не отвърна нищо, погледна още веднъж към къщите и очертанията на малкия град. После вдигна бинокъла, но пак не видя никакви следи от живот и движение. Накрая го пусна и хвърли цигарата на заледения сняг. Тя изсъска и угасна.

Обърна се към Крейн и каза:

— По-добре да слезем в града и да видим.

II. БАЗАТА ВАНДЪНБЪРГ

Лейтенант Едгар Комроу седеше с крака върху бюрото и разлистваше куп научни статии на петстотин километра от Пидмонт, в голяма квадратна стая без прозорци, която служеше за Център на управление на програмата „Скууп“. Беше поел нощното дежурство. Падаше му се да дежури веднъж в месеца. Тогава той ръководеше операциите на съкратения основен екип от дванадесет човека. Тази вечер те направляваха и следяха дейността на фургона под кодовото название „Кейпър-1“, който в момента си проправяше път през пустинята на Аризона.

Комроу не харесваше тази работа. Стаята беше сива и осветена с флуоресцентна светлина, обстановката беше до болка еднообразна и това го подтискаше. Той никога не идваше в Центъра, освен при пускане на спътник в орбита. Тогава атмосферата беше съвсем различна. Стаята се изпълваше със загрижени специалисти, всеки следеше своята задача, напрегнат, изпълнен с особеното сдържано очакване, което предшества всяко такова събитие.

Нощем обаче му беше скучно. През нощта нищо не се случваше. Комроу използваше времето да попрочете нещо. По професия беше специалист по сърдечно-съдови заболявания и се интересуваше от влиянието на пренатоварването при големи ускорения върху човешки организъм.

Тази вечер преглеждаше статията „Стехиометрия на съдържанието на кислорода и дифузните градиенти при увеличено налягане на газовете в артериите“. Статията се четеше мъчно и не беше много интересна. Искаше му се някой да го прекъсне и точно в този момент високоговорителят, който беше свързан с фургона на Шоун и Крейн, изщрака.

Чу се гласът на Шоун:

„Тук е «Кейпър-1». Вика Центъра. «Кейпър-1» вика Центъра. Четеш ли? Край.“

Комроу се оживи и отговори, че наистина чете.

„Влизаме в Пидмонт. Спътникът е някъде тук.“

— Много добре. Оставете приемника отворен.

— Разбрано.

Това съответстваше на правилата за откриване на спътниците според инструкцията, изложена в програмата „Скууп“. Правилата бяха написани в една сива книга с меки корици, която лежеше в ъгъла на бюрото, за да му бъде под ръка. Комроу знаеше, че разговорът между фургона и базата се записва и по-късно ставаше част от постоянния архив „Скууп“, но не можеше да разбере на кого бе нужно това. Винаги му се струваше, че всичко е от просто по-просто. Фургонът отиваше, взимаше капсулата и се връщаше.

Комроу разкърши рамене и отново се зае със статията за газовото налягане, като слушаше с половин ухо гласа на Шоун:

„Сега сме в града. Минаваме бензиностанцията и мотела. Всичко е тихо. Няма следа от живот. Сигналите от спътника са по-силни. Пред нас е една църква. Няма никакви светлини, нито движение.“

Той остави списанието. Без съмнение — в гласа на Шоун се долавяше напрегнато вълнение. Обикновено Комроу би се забавлявал при мисълта, че двама възрастни мъже треперят от страх по улиците на едно спящо градче в пустинята. Той обаче познаваше Шоун лично и знаеше, че въпреки всичките му добродетели, на него съвсем му липсваше въображение — можеше да заспи на филм на ужасите. Такъв си беше.

Комроу се заслуша. Въпреки смущенията в предавателя той чуваше шума на мотора и тихия разговор на двамата мъже.

Шоун: — Прекалено е тихо наоколо.

Крейн: — Да, сър.

Пауза.

Крейн: — Сър?

Шоун: — Да?

Крейн: — Видяхте ли това?

Шоун: — Кое?

Крейн: — Там отзад, на тротоара. Приличаше на труп.

Шоун: — Привижда ти се.

Пауза. След това Комроу чу как спирачките на фургона изскърцаха пронизително.

Шоун: — Господи!

Крейн: — Още един, сър.

Шоун: — Като че ли са мъртви.

Крейн: — Мога ли да…

Шоун: — Не, стой във фургона.

Гласът му стана по-силен, по-официален. Той съобщи:

— Тук „Кейпър-1“, вика Центъра. Приемам.

Комроу взе микрофона.

— Центърът слуша. Какво се е случило?

Шоун говореше със свито гърло:

— Сър, виждаме човешки тела. Много. Изглеждат мъртви.

— Сигурни ли сте, „Кейпър-1“?

— За Бога — каза Шоун. — Разбира се, че сме сигурни.

Комроу нареди меко:

— Придвижете се към капсулата.

После се огледа. Дванадесетте мъже от дежурния екип го гледаха втренчено и безизразно. Всички слушаха предаването.

Чу се отново шумът от мотора.

Комроу свали краката си от бюрото и натисна червеното копче „Безопасност“. Това копче автоматично изолираше Центъра за управление. Никой вече не можеше нито да излезе, нито да влезе без неговото разрешение.

След това той вдигна телефонната слушалка и каза:

— Дайте ми майор Манчек. Служебен разговор. Чакам…

Манчек беше старши дежурен офицер за месеца, човекът, който отговаряше за цялата дейност от „Скууп“ през месец февруари.

Докато чакаше, Комроу задържа слушалката с рамо до ухото си и запали цигара. По високоговорителите се чуваше гласът на Шоун:

— Мъртви ли ти изглеждат, Крейн?

Крейн: — Да, сър. Сякаш са заспали, но са мъртви.

Шоун: — Не приличат съвсем на мъртви, нещо липсва, странно. Но всички са свършили. Колко са много!

Крейн: — Като че ли са паднали, както са вървели. Просто са се спънали и край.

Шоун: — Гледай — навсякъде по улиците, по тротоарите.

Пак тишина, после Крейн каза: — Сър.

Шоун: — Господи!

Крейн: — Видя ли го? Човека в бяло, който пресича улицата.

Шоун: — Виждам го.

Крейн: — Той стъпва по тях като че ли…

Шоун: — Той идва към нас.

Крейн: — Сър, гледайте, мисля че трябва да се махаме, докато…

Връзката прекъсна с един пронизителен вик, после трясък, и Центърът за управление във Вандънбърг не можа повече да я възстанови.

III. КРИЗА

Когато Гладстон чул, че Гордън „Китаеца“ умрял в Египет, промърморил раздразнено, че генералът трябвало да намери по-подходящо време за това. Наистина след смъртта на Гордън в правителството на Гладстон настъпило объркване и криза. Един от подчинените забелязал, че такива обстоятелства все пак не могат да се предвидят, на което Гладстон отвърнал намръщено: „Всички кризи са еднакви.“

Разбира се, той имал предвид политическите кризи. Нито през 1885 година, нито в следващите четиридесетина години е имало научни кризи. После обаче се разразиха осем много важни, две от които станаха известни навсякъде. Интересно е, че последните две, свързани с откриването на атомната енергия и полетите в космоса, засягаха химията и физиката, но не и биологията.

Това и трябваше да се очаква. Физиката беше първата от природните науки, която напълно се модернизира и математизира. Последва я химията, докато биологията, това бавно развиващо се дете, креташе отзад. Дори по времето на Нютон и Галилей хората знаеха повече за Луната и другите небесни тела, отколкото за тяхното собствено.

Едва към края на четиридесетте години от нашия век положението се измени. Чак след войната, когато бяха открити антибиотиците, биологическите изследвания навлязоха в нова ера. Изведнъж се намериха и ентусиазъм, и пари за биологията, поток от открития заля света: успокояващи средства, стероидни хормони, имунохимия, генетичен код. През 1953 година беше присаден първият бъбрек; през 1958 година за първи път бяха изпробвани противозачатъчни таблетки. И не след дълго биологията стана най-бързо развиващата се област на науката. Далновидните изследователи говореха сериозно за промяна на гените, контролиране на еволюцията, регулиране на мозъчната дейност — идеи, които преди десетина години изглеждаха безумни.

И все пак още не беше настъпила биологична криза. Първата бе щамът „Андромеда“.

Според Луис Борнхайм кризата е състояние, при което сбор приемливи обстоятелства изведнъж, с появяването на един нов фактор, стават съвършено неприемливи, без значение дали този фактор е политически, икономически или научен: може да бъде смърт на национален герой, нестабилност на цените, научно откритие — всичко може да даде старт на такава криза. В този смисъл Гладстон е бил прав — всички кризи са еднакви.

Известният учен Алфред Покран в своя труд за кризите („Култура, криза и промени“) прави няколко интересни извода. Първо, той забелязва, че всяка криза се заражда много преди да се разрази истински. Например Айнщайн публикува своята Теория на относителността през 1905–1915 година, четиридесет години преди кулминационната точка на неговата слава в края на войната, открила нова епоха и началото на кризата.

Покран отбелязва също, че във всяка криза са замесени отделни индивиди и личности, и всеки един от тях е уникален:

„Трудно е да си представим Александър Македонски при Рубикон или Айзенхауер при Ватерлоо, както и Дарвин да пише на Рузвелт за потенциалните опасности, които крие атомната бомба. Кризата се създава от хората. Те влизат в нея със собствените си предразсъдъци, пристрастия и предубеждения. Кризата е сума от интуиция и несполуки, съчетание от забелязани и пренебрегнати фактори.

И въпреки това в уникалността на всяка криза се крие поразително сходство. Характерно за всички кризи е, че от ретроспективна гледна точка могат да се предскажат. Те, изглежда, притежават известна неизбежност, сякаш са предопределени. Това не се отнася за всички кризи, но е истина за достатъчно много, за да превърне и най-устойчивия историк в циник и мизантроп.“

В светлината на Покрановите разсъждения немалък интерес събуждат биографиите и характерите на хората, въвлечени в историята с щама „Андромеда“. До това време в науката не съществуваше биологична криза и първи американците, които се сблъскаха с фактите, не бяха подготвени да мислят със съответните категории. Шоун и Крейн бяха способни, но не дотам сериозни, а Едгар Комроу,

дежурният офицер в базата Вандънбърг, макар и учен, не беше подготвен за това. Обхвана го само внезапно раздразнение, че някаква необяснима история нарушава спокойната нощ.

Според протокола той трябваше да извика по-висшия офицер, майор Артър Манчек, и тук вече историята взе друг обрат. Манчек беше готов да анализира криза и от най-голям мащаб.

Не беше подготвен обаче да признае нейното съществуване.

С набраздено от съня лице майор Манчек приседна на бюрото на Комроу, като слушаше повторението на записа с разговора от фургона.

Когато записът свърши, майорът каза:

— Най-странното нещо, което съм чувал някога. — И го пусна отново. Докато слушаше втори път, той внимателно си напълни лулата, запали я и запуши.

Артър Манчек беше техник — тих, тромав човек с лабилно кръвно налягане, което заплашваше кариерата му на офицер. Много пъти го съветваха да отслабне, но за него това беше невъзможно. Ето защо смяташе да напусне военната служба и да продължи кариерата си като учен в някоя частна фирма, където хората не се интересуват нито от теглото ти, нито от кръвното ти налягане.

Манчек дойде във Вандънбърг от научноизследователския институт на ВВС в Охайо. Там оглавяваше опитите по разработването на методите за приземяване на космическите апарати. Трябваше да изработи капсула, която да се приземява както във вода, така и на суша. Манчек успя да конструира три вида капсули, които бяха доста обещаващи. Този успех доведе до неговото повишение и преместването му във Вандънбърг.

Тук той вършеше административна работа, която ненавиждаше. Хората го изморяваха, а странностите на характерите им ни най-малко не го забавляваха. Често му се искаше да си е пак там, при аеродинамичните тръби в „Райт Петерсън“. Особено вечер, когато го събуждаха, за да разрешава някакъв дяволски проблем.

Тази вечер беше раздразнителен и потиснат. Затова реакциите му се забавиха, както обикновено в такива случаи. Движеше се бавно, мислеше бавно, работеше преднамерено бавно и скучно. Това беше тайната на неговия успех. Ако някой около него ставаше нетърпелив, Манчек сякаш още повече загубваше интерес към всичко, докато

накрая изглеждаше така, сякаш се готви да заспи. Това беше негов своеобразен трик, за да може да запази абсолютна обективност и хладнокръвие.

Когато ролката се превъртя за втори път, той въздъхна и всмукна от лулата.

— Доколкото разбирам, нарушение на връзката е изключено?

Комроу кимна утвърдително.

— Проверихме всички системи. Все още приемаме носещата честота на тяхното предаване — той включи радиоприемника и свистенето изпълни стаята. — Запознат ли сте с метода на звуковото екраниране?

— Слабо — отвърна Манчек, като едва задържаше прозявката си. Фактически, звуковото екраниране бе система, която той разработи преди три години. Накратко казано — начин, при който с помощта на компютър можеше да се намери игла в копа сено — на машината се задава програма и от слети безпорядъчни шумове тя започва да отделя определени отклонения от средното ниво. Например може да се запише бърборенето по време на коктейл в посолството и преминавайки през компютъра, от него да се отдели един-единствен глас и да се проследи неговия говор.

Това се използваше за различни разузнавателни цели.

— Ето, ние имаме — каза Комроу, след като прекъсна предаването — само носещата честота. Ще я прекараме през звуковия екран да видим дали компютърът ще може да отдели нещо определено. После ще го пуснем през осцилографа в ъгъла.

Отсреща по зеленото лице на екрана пробягваше бяла линия.

— Сега включвам компютъра. Ето.

Натисна копчето. Линията върху осцилографа рязко се измени. Изведнъж стана по-спокойна и по-равномерна, с пулсиращ ритмичен звук.

— Така — каза Манчек. Всъщност той вече бе разшифровал за себе си тази линия и разбрал значението ѝ. Други мисли занимаваха ума му — преценяваше възможности, обмисляше варианти.

— Ето и звуковия запис — продължи Комроу. Той натисна друго копче и звуковият вариант на сигнали изпълни стаята — механично стържене с повтарящо се металическо прещракване.

Манчек кимна.

— Двигател, работи с детонация.

— Да, сър. Сигурно радиопредавателят не е изключен и двигателят работи. Всъщност ние чуваме именно него.

— Добре — съгласи се Манчек.

Лулата му загасна. Известно време той продължаваше да я смуче, после отново я запали и махна от езика си парченце тютюн.

— Имаме нужда от доказателства — каза той почти на себе си. Обмисляше възможните видове доказателства, факти, последствия…

— Доказателства за какво? — попита Комроу.

Манчек не обърна внимание на въпроса.

— Имаме ли „Скавенджър“ в базата?

— Не съм сигурен. Ако нямаме, ще вземем от базата Едуардс.

— Вземете — Манчек стана. Той вече знаеше как да действа и пак се чувстваше изморен. Предстоеше му нощ, пълна с телефонни разговори, нервни телефонисти, лоша връзка, недоумяващи гласове от другата страна на жицата.

— Имаме нужда от един полет над града — каза той. — Подробно заснемане на обекта. Всички касетки да се доставят направо тук. Обявете тревога в лабораториите.

Той заповяда на Комроу да доведе и техниците, по-специално Джегърс. Манчек не обичаше Джегърс заради неговата вечна отегченост и префиненост, но знаеше, че е добър специалист, а тази вечер се нуждаеше именно от такъв.

В двадесет и три часа Самюел Уилсън, по прякор Стрелеца, се движеше с хиляда и тридесет километра в час над пустинята Моджейв. На лунната светлина той виждаше над себе си как двата стоманени реактивни самолета-близнаци светеха зловещо в нощното небе — изглеждаха тромави като бременни. Под крилата и коремите им висяха фосфорни бомби.

Самолетът на Уилсън беше по-различен — тънък, дълъг и черен „Скавенджър“ — един от седемте в света.

„Скавенджър“ фактически беше разузнавателният вариант на Х-18, реактивен самолет със среден радиус на действие, напълно оборудван както за дневно, така и за нощно разузнаване. Беше снабден с две шестнадесетмилиметрови камери под крилата, едната за видимите части на спектъра, а другата за спектрозонално

фотографиране. Освен това притежаваше и камера „Хоманс“ за снимане с инфрачервени лъчи. Също и обикновена електронна и радиолокационна апаратура.

Разбира се, всички филми и плаки се промиваха автоматично още във въздуха и бяха готови за анализ веднага след връщането на самолета в базата.

Цялата тази технология позволяваше на „Скавенджър“ да постигне почти невъзможното. Той можеше да заснеме очертанията на града при пълно затъмнение и да проследи движението на всеки камион или кола от две хиляди и петстотин метра височина. Можеше да открие местоположението на подводница на дълбочина петдесет-шестдесет метра. Можеше да засече минни заграждения в залива по деформациите на вълните и можеше да получи точна снимка на завод само благодарение на остатъчната топлина на зданието четири часа след като там е прекратена всякаква работа.

Така че „Скавенджър“ беше идеалният инструмент, който трябваше да мине над Пидмонт, Аризона, в тази тъмна нощ.

Уилсън внимателно прегледа оборудването, пръстите му пробягаха по контролните копчета, допирайки всяко едно от тях. Той наблюдаваше мигащите зелени светлини на таблото, които показваха, че всички системи са в ред.

Слушалките му изпукаха. Стоманеният самолет над него изрече лениво:

— Наближаваме града, Стрелецо. Виждаш ли го?

Той се наведе напред, колкото му позволяваше тясната кабина. Летеше ниско, само на около сто и седемдесет метра над земята. За миг не се виждаше нищо освен пясък, сняг и клоните на юка. После точно отпред, на лунната светлина се очертаха къщите.

— Да. Виждам го.

— О’кей. Направи ни място.

Той поизостана, като се отдалечи на километър и половина от тях. Прегрупираха се, за да осигурят пряко заснимане на обекта с помощта на осветителните бомби. Ясна видимост всъщност не беше необходима. „Скавенджър“ можеше да мине и без нея. Но Вандънбърг изглежда настояваше да се вземе цялата възможна информация за града.

Самолетите се отдалечиха един от друг, докато стигнаха главната улица на града и започнаха да се движат успоредно на нея.

— Готов ли си за снимки?

Уилсън постави изящно пръстите си върху копчетата на камерата. Четирите пръста — като че ли свиреше на пиано.

— Готов съм.

— Слизаме.

Двата самолета се спуснаха, завивайки грациозно към града. Сега те летяха далеч един от друг и сякаш бяха на метри от земята, когато започнаха да пускат осветителните бомби. Всяка една от тях падаше долу и при удара й в земята над нея се издигаше бяло горящо кълбо, то обливаше града с неземна ярка светлина, отразяваща се в металните кореми на самолетите.

Изтребителите се издигнаха. Те свършиха своята работа, но Стрелеца сякаш не ги виждаше. Вниманието, умът и тялото му бяха съсредоточени в града.

— Поемай целта, Стрелецо.

Уилсън не отговори. Той насочи носа надолу, пусна въздушните клапани и целият потрепери, когато самолетът започна да се спуска стремглаво като камък към земята. Под него градът беше осветен на стотици метри наоколо. Той натисна копчетата и по-скоро почувства, отколкото чу, вибриращото бръмчене на камерите.

Падането продължи един безкраен миг, след това той дръпна ръчката към себе си и самолетът се заизкачва задъхано. Погледът му се плъзна надолу по главната улица. Навсякъде имаше трупове, проснати по улицата, в колите.

— Господи! — възкликна той.

Сега пак беше високо, вдигна се още по-нагоре, направи дъга и се приготви за второ спускане, като се опитваше да не мисли за онова, което видя. Едно от най-важните правила при въздушно разузнаване беше: „Не мисли за това, което виждаш.“ Анализите и преценките не бяха работа на пилота. Това беше задача на специалистите, а пилотите, които забравяха това правило и твърде много се интересуваха от онова, което снимаха, изпадаха винаги в беда — обикновено катастрофираха.

Като се спускаше втори път, той се опита да не гледа надолу, но не издържа и пак видя мъртвите тела. Фосфорните пламъци горяха по-

бавно, светлината беше по-слаба и по-зловеща. Телата си бяха там — не беше ги измислил.

— Господи! — възкликна пак. — Боже Господи!

Табелата на вратата гласеше: ПРОПУСК ЕПСИЛОН, и под нея с червени букви — ВЛИЗАНЕ САМО СЪС СПЕЦИАЛЕН ПРОПУСК. Вътре беше нещо като стая за инструктаж, на едната стена имаше екран, а срещу него бяха наредени столове от стоманени тръби и кожа. Зад тях бе прожекционният апарат.

Когато Манчек и Комроу влязоха в стаята, Джегърс вече ги чакаше изправен пред екрана. Джегърс беше нисък, пъргав и с изразително лице. Въпреки че не го обичаха много в базата, той беше признат за най-добър дешифровчик на разузнавателните полети. Той бе човек, който изпитваше удоволствие да се рови и в най-малките подробности, затова тази работа бе точно за него.

Щом двамата седнаха, Джегърс потри ръце.

— Така, смятам, че можем да почнем веднага. Мисля, че тази вечер има нещо интересно за вас — той кимна на оператора отзад.

— Първата снимка.

Лампите в стаята загаснаха. Чу се прещракване и на осветения екран се яви снимка отгоре на малък град в пустинята.

— Снимката не е съвсем обикновена — поясни Джегърс. — От архивите е. Преди два месеца я направи разузнавателният спътник Янос 12. Както ви е известно, неговата орбита е двеста и осемдесет километра. Качеството на снимката е превъзходно. Все още не можем да разчитаме номерата на колите, но смятам, че догодина и това ще постигнем.

Манчек се раздвижи на стола, но не каза нищо.

— Тук виждате града — продължи Джегърс. — Пидмонт. Аризона. Население четиридесет и осем жители, нищо особено, даже и от разстояние двеста деветдесет и девет километра. Ето универсалния магазин, бензиностанцията, забележете колко ясно се чете ГАЛФ, по-нататък пощата, мотела. Другите са частни къщи. Ето там църквата. Втората снимка, моля.

Отново прещракване. Изображението беше тъмно, с червен оттенък. Явно, че и тази снимка беше направена от въздуха. Очертанията на зданията бяха много тъмни.

— Сега да започнем с инфрачервените снимки на „Скавенджър“. Тези снимки, както ви е известно, се правят с помощта на топлина, вместо на светлина. Всичко топло на снимката се отбелязва с бял цвят, а студеното с черен. Вие виждате, че зданията са тъмни — следователно са по-студени от земята. С настъпването на нощта къщите отделят топлината си по-бързо.

— А какви са тели бели петна на снимката? — попита Комроу. Виждаха се четиридесет-петдесет такива петна.

— Това са тела. Някои са вътре в къщите, някои са на улицата. Петдесет на брой. На някои от тях могат да се различат и четирите крайника и главата. Ето този например. Другият пък е проснат на улицата.

— Фургонът — забеляза Комроу. Манчек кимна.

— Въпросът сега е — мъртви ли са всички тези хора? — разсъждаваше Джегърс. — Не можем да сме сигурни. Телата имат различна температура. Четиридесет и седем са доста студени, изглежда са мъртви от известно време. Три са по-топли. Две от тях са в тази кола, тук.

— Нашите — уточни Комроу. — А третото?

— Третото е доста загадъчно. Ето го на улицата, стои ли, лежи ли? Обърнете внимание, той е съвсем бял, следователно съвсем топъл. Определиха температурата — около тридесет и пет градуса, което не е малко, може би това е температурата на кожата през хладните пустинни нощи. Следващият диапозитив.

Третата снимка светна на екрана.

Манчек се намръщи.

— Но той се е придвижил.

— Точно така. Снимката е направена при второто спускане. Точката се е придвижила на около двадесет метра. Следващият.

— Пак се е придвижил.

— Да, още пет-десет метра.

— Значи един човек е жив.

— Да, такова би могло да бъде предварителното ни заключение.

Манчек се изкашля.

— Значи така мислите?

— Да, сър. Така мисля.

— Че има човек там — долу, който се разхожда между труповете?

Джегърс сви рамене и почука с ръка по екрана.

— Трудно е да се изтълкуват фактите по друг начин и…

В този момент в стаята влезе войник с три кръгли металически кутии под мишница.

— Сър, получихме филмите от директното пикиране.

— Пускайте и тях — каза Манчек.

Заредиха апарата. Минута по-късно в стаята нахълта лейтенант Уилсън. Джегърс каза:

— Още не съм разгледал филмите, може би пилотът ще разкаже нещо.

Манчек кимна и погледна Уилсън. Пилотът стана и отиде отпред, като нервно бършеше ръце в панталоните. После застана встрани от екрана с лице към слушателите, и започна да говори монотонно.

— Сър, моите полети се състояха между 23 часа и 8 минути и 23 часа и 13 минути тази вечер. Те бяха два — единият, от изток на запад; другият — обратно, от запад на изток, със средна скорост триста километра в час, височина по алтиметъра двеста метра и…

— Само за момент — прекъсна го Манчек и вдигна ръка. — Не сте на разпит, кажете простичко.

Уилсън кимна и преглътна. Светлините в стаята изгаснаха и апаратът забръмча. Екранът показваше залетия от светлина град.

— Това е първото ми прелитане — каза пилотът. — Изток-запад, в 23 часа и 8 минути. Гледаме през лявата ми камера, която снима деветдесет и шест кадъра в минута. Както виждате, височината ми намалява бързо. Точно отпред е главната улица.

Той спря. Телата се виждаха ясно. И спрелият фургон. Антената на покрива все още се въртеше бавно. Когато самолетът прелетя отгоре, те видяха шофьора, рухнал върху кормилото.

— Отлично. Този филм ще ни помогне много, когато стане нужда.

— Говори сега за своя полет, Уилсън — напомни Манчек.

— Тъй вярно — продължи Уилсън, като се изкашля. Той гледаше втренчено екрана. — Ето, точно сега летя над целта, вие виждате труповете, които и аз ги видях в този момент. На мен ми се сториха седемдесет и пет.

Гласът му беше тих и напрегнат. Филмът прекъсна. Появиха се някакви цифри, после — отново образът:

— Спускам се втори път — каза Уилсън. Осветителните бомби догарят, но пак се вижда.

— Спрете филма — каза Манчек.

Операторът закова снимката. На нея беше изобразена дългата и права улица с телата по нея.

— Върнете.

Той върна филма, като че ли самолетът се издигаше от земята.

— Спрете сега.

Кадърът замръзна. Манчек стана и се приближи до екрана, като се взираше в единия край.

— Гледайте тук — посочи той една от фигурите. Беше човек с дълга до коленете бяла риза, който стоеше и гладеше самолета. Стар, с изпито лице, с широко разтворени очи.

— Какво ще кажете? — Манчек се обърна към Джегърс.

Джегърс се приближи. Смръщи вежди.

— Пуснете го още малко нататък — филмът продължи. Те вече ясно виждаха как човекът извръща глава и проследява с поглед самолета, който минава над него.

— Сега пак обратно — каза Джегърс.

Лентата се върна. Джегърс се усмихна студено.

— Човекът ми изглежда жив, сър.

— Да, сигурно е жив — отвърна Манчек рязко.

С тези думи той тръгна към вратата. На излизане спря за минута и каза, че обявява тревога: всички от базата трябва да останат на мястото си до второ нареждане. Всякакви телефонни разговори и други контакти с външния свят се забраняват и всичко, което са видели в прожекционната зала, остава строго секретно.

— Извикайте генерал Уилър. Предайте му, че съм обявил извънредно положение без заповед отгоре. Очаквам го веднага в базата.

Фактически никой освен командира на базата нямаше право да обявява извънредно положение.

Комроу забеляза:

— Не е ли по-добре вие да му докладвате?

— Аз си имам друга работа — отвърна Манчек.

??? липсват редове ???

чрез кожата. Това обаче се смяташе за сравнително по-маловажно постижение в сравнение с токсините, открити през последните години.

С толкова много усилия и пари можеше да се очаква, че смъртоносните видове химично и бактериологично оръжие непрекъснато ще се усъвършенстват. Но през периода 1961–1965 година това не се случи.

IV. ТРЕВОГА

Когато Артър Манчек влезе в малката звуконепроницаема кабина и седна пред телефона, той вече знаеше точно какво щеше да прави, но не беше сигурен защо трябва да го прави.

Като старши офицер в програмата „Скууп“ преди около година той беше запознат с програмата „Уайлдфайър“[1]. Доколкото си спомняше, за нея им говори доста сухо и прецизно един дребничък мъж — университетски професор и автор на проекта. Манчек беше забравил подробностите, освен че някъде имало лаборатория и петима учени, които можело да бъдат извикани в случай на тревога. Функцията на този екип била да изследва възможните извънземни форми на живот, донесени от американските космически апарати, връщащи се на земята.

Не му казаха кои са петимата мъже. Манчек знаеше само, че съществува специален пряк кабел, по който могат да бъдат извикани. За да се свърже, трябваше да набере някакъв двуцифрен код. Той бръкна в джоба си и извади портфейла, после порови малко, докато намери картичката, която му беше дал професорът.

В СЛУЧАЙ НА ПОЖАР
Уведомете подразделение 87
Звънете само при извънредни обстоятелства.

Известно време гледаше картичката и мислеше какво ли може да се случи, ако набере 87. Опита се да си представи реда на събитията. С кого ли ще говори? Ще му се обади ли някой? Ще трябва ли да пита по-голям началник?

Потърка очите си, вгледа се пак в картичката и накрая сви рамене. Така или иначе, сега ще се разбере.

Откъсна лист от бележника до телефона и написа:

```
2^0 2^1 2^2 2^3 2^4 2^5 2^6 2^7
```

Основата на двоичната система е две. Две на нулева степен е едно, две на квадрат — 4, и т.н.

Той бързо написа още един ред.

```
2^0 2^1 2^2 2^3 2^4 2^5 2^6 2^7

1   2   4   8   16  32  64  128
```

После започна да събира числата, за да получи сумата 87. Загради ги в кръг.

```
2^0 2^1 2^2 2^3 2^4 2^5 2^6 2^7

1   2   4   8   16  32  64  128 = 87

_   _   _       __      __
```

След това прибягна до двоичния код. Той беше проектиран за компютри с необходими отговори от типа включено-изключено, да-не. Един математик веднъж се пошегува, че тези компютри приличат на хора, които смятат само с два пръста. Най-важното тук е, че двоичната система е превод на десетичната. Вместо девет знака има само два — едно и нула.

```
2^0 2^1 2^2 2^3 2^4 2^5 2^6 2^7

1   2   4   8   16  32  64  128 = 87

1   1   1   0   1   0   1   0
```

Манчек погледна цифрите, които току-що беше написал и постави чертичките — 1-110-1010. Съвършено правдоподобен телефонен номер.

Вдигна слушалката и го набра.

Беше точно дванадесет часът, полунощ.

---

[1] ??? ↑

ВТОРИ ДЕН
ПИДМОНТ

V. РАННО УТРО

Всичко беше в пълна готовност. Кабели, шифри, телетайпи дремеха вече две години. Беше достатъчно обаче едно позвъняване на Манчек, за да се задвижи цялата машина.

Когато набра номера, той чу серия прещраквания и после глухо бръмчене, което означаваше, че бе попаднал на една от линиите за шифрована връзка. След миг бръмченето спря и един глас каза:

— Запис. Кажете си името, съобщението и затворете телефона.

— Майор Артър Манчек. Въздушна база Вандънбърг. Център за управление на програмата „Скууп“. Смятам, че трябва да обявя тревога по програмата „Уайлдфайър“. Разполагам със снимки, които потвърждават извънредно произшествие. Базата е затворена.

Докато говореше, изведнъж всичко му се стори доста невероятно. Даже магнетофонът не би му повярвал. Известно време той задържа телефонната слушалка — по навик. Чакаше някой да му отговори.

Чу само прещракване, връзката прекъсна автоматично. Слушалката стоеше безмълвна. Той я окачи и въздъхна. Никак не беше доволен.

Манчек очакваше да го повикат от Вашингтон след няколко минути, затова остана до телефона. Никой обаче не позвъни. Той не знаеше, че процесът, който беше започнал, е автоматичен. Веднъж обявена, тревогата „Уайлдфайър“ щеше да се движи строго по план и не можеше да се отмени по-рано от 12 часа.

Десет минути след позвъняването на Манчек беше предадено следното съобщение по най-строго зашифрования кабел на държавата:

'''' ВКЛЮЧЕНО ''''
строго секретно
следва кодът
CBW/9/9/234/435/6778/900
координати делта 8997
следва съобщение

обявена е тревога „УАЙЛДФАЙЪР“
повторение тревога „Уайлдфайър“
компетенция НАСА — мед.служба, съвета за национална сигурност
режимът влиза в действие незабавно
допълнителни указания
на пресата да не се съобщава
приемане на заповед 7–12
състояние на тревога до специално разпореждане
край
!!!!!!!!!!!!!!!!!!!
!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Това беше автоматична телеграма. Всичко, включително нареждането за пресата и евентуалната заповед 7–12, беше автоматично следствие на позвъняването.

Пет минути по-късно се получи второ съобщение, в което се казваха имената на хората от екипа „Уайлдфайър“.

строго секретно
следва код
CBW/9/9/234/435/6778/970
следва съобщение
изброените по-долу американски граждани от мъжки пол се поставят в положение „зет капа“. потвърждава се тяхното участие в секретните работи. Фамилиите следват:
Стоун Джеръми №81
Ливит Питър №04
Бъртън Чарлз №151
кристиансенкрик този ред да се зачеркне
да се чете
Кърк Кристиян №142
Хол Марк №77
изброените лица се поставят в положение „зет капа“ до специално нареждане
край.край.

Предполагаше се, че тази телеграма също има съвсем служебен характер — просто да се съобщят имената на петимата членове, които се поставяха в положението „зет капа“. За нещастие обаче, машината сгреши едно от имената и отказа да прочете съобщението изцяло. (Обикновено, когато се случеше машината да сгреши нещо при секретните съобщение, цялото съобщение се преписваше отново или пък се препрочиташе от компютър, за да се свери текстът.)

Така че и това съобщение не беше сигурно. Във Вашингтон и на други места извикаха специалист, за да потвърди точността му по метода на „обратното проследяване“. Вашингтонският експерт изказа сериозно съмнение за валидността на съобщението, щом като машината допускаше и други малки грешки.

Следователно, можеше да се разчита само на първите двама от списъка, а за останалите трябваше да се чака допълнително потвърждение.

Елисън Стоун беше изморена. В къщата им на хълма, от която се откриваше изглед към Станфордския университет, тя и съпругът й, шеф на факултета по биология, бяха поканили петнадесет семейства и всички останаха до късно. Госпожа Стоун се отегчи. Отраснала всред официалните кръгове на Вашингтон, тя знаеше, че втората чаша кафе, предложена подчертано без коняк, означава, че гостите трябва вече да си отиват. За нещастие професорите, изглежда, не спазваха това правило. Беше я сервирала преди няколко часа, но все още никой не си тръгваше.

Малко след един часа на вратата се позвъни. Тя отиде да отвори и се учуди при вида на двамата военни, които стояха един до друг в нощта. Сториха й се смутени и нервни и предположи, че са се заблудили. Хората често се губят нощно време в този квартал, където имаше само частни къщи.

— Какво обичате?

— Съжаляваме за безпокойството, госпожо — каза единият учтиво. — Това ли е домът на доктор Джеръми Стоун?

— Да — каза тя, като се понамръщи.

Погледна по пътеката зад двамата мъже. Пред къщата беше паркирала синя военна кола. Трети човек стоеше до нея и изглежда държеше нещо в ръка.

— Пушка ли държи онзи човек там? — попита тя.

— Госпожо, трябва да видим доктор Стоун веднага

Всичко й изглеждаше много странно и тя, без да иска, се изплаши. Друг човек прекосяваше ливадата пред къщата и гледаше през прозореца. На бледата светлина, която струеше от прозореца, тя ясно различи пушката в ръцете му.

— Но какво става?

— Госпожо, не искаме да разстройваме вашето тържество. Моля, извикайте доктор Стоун.

— Не зная дали…

— В противен случай ние трябва да влезем и да го вземем — добави мъжът.

Тя се поколеба за миг и след това промълви:

— Почакайте тук.

Върна се и понечи да затвори вратата, но единият от мъжете вече беше влязъл в хола. Той стоеше до вратата изправен, много учтив, с шапка в ръка.

— Ще почакам тук — усмихна й се той.

Влезе отново при гостите, като се опитваше да скрие вълнението си. Всички разговаряха и се смееха. Беше шумно и запушено. Откри Джеръми в един ъгъл, разгорещен в спорове за някакви бунтове. Докосна ръката му и той се отдели от групичката.

— Знам, че ще ти се стори смешно, но един военен чака в хола ни, друг стои отвън, а още двама с пушки — в градината. Искат да те видят.

В първия момент Стоун изглеждаше учуден, но после кимна.

— Ще се разберем — отвърна той.

Неговото държание я подразни. Той сякаш ги очакваше.

— Мисля, че ако си бил осведомен, би трябвало да ми кажеш…

— После ще ти обясня.

Отиде в хола. Военният беше все още там. Тя последва мъжа си.

Стоун каза:

— Аз съм доктор Стоун.

— Капитан Мортън — представи се мъжът, като не подаде ръка. — Избухнал е пожар, господине.

— Добре. Имам ли време да се преоблека? — попита Стоун, като погледна вечерното си сако.

— Мисля, че не, сър.

За нейно най-голямо учудване мъжът й кимна спокойно.

— Добре.

Той се обърна към нея и каза:

— Трябва да отида с тях.

Лицето му стана празно и безизразно. Всичко приличаше на някакъв кошмар. А и това лице… Недоумяваше. Стана й страшно.

— Кога ще се върнеш?

— Не знам точно. След седмица или две. А може и повече.

Тя се стараеше да говори тихо, но не можеше да прикрие безпокойството си.

— Но какво се е случило? Арестуват ли те?

— Не — отговори той, като се усмихна. — Нищо подобно. Извини ме пред гостите.

— Защо са тези пушки тогава?

— Госпожо Стоун — обърна се към нея военният, — наше задължение е да пазим мъжа ви. От сега нататък нищо не трябва да му се случи.

— Точно така — кимна Стоун. — Нали разбираш, сега изведнъж ставам много важен човек. — Той пак се усмихна. Усмивката му беше странна и измъчена. После я целуна.

Преди тя да се опомни, той вече излизаше през вратата. Отляво — капитан Мортън, отдясно — друг военен, а отзад безмълвно застана въоръженият. В това време четвъртият го поздрави и отвори вратата на колата.

Фаровете светнаха, вратите се затвориха, колата даде заден ход и изчезна в нощта. Тя все още стоеше на прага, когато една от гостенките се приближи и попита:

— Елисън, добре ли си?

Обърна се — успя дори да се усмихне и да каже:

— О, нищо особено. Джеръми трябваше да тръгне веднага. Повикаха го от лабораторията. Пак някакъв несполучлив нощен опит.

Гостенката поклати глава.

— Жалко. Толкова беше приятно.

В колата Стоун седна отзад и погледна втренчено мъжете. По лицата им не можеше да се прочете нищо.

— Какво ми носите?

— Какво да носим?

— О, по дяволите. Какво ви казаха да ми предадете? Трябва да са ви дали нещо.

— Ах, вярно.

Пададоха му една тънка папка. На корицата беше написано: Кратки сведения по програмата „Скууп“.

— И нищо повече?

— Не, сър.

Стоун въздъхна. Никога не беше чувал за програмата „Скууп“, папката трябваше да се прочете внимателно. Но в колата беше много тъмно. Щеше да има време после, в самолета. Той започна да си мисли за последните пет години. Спомни си за странния симпозиум в Лонг Айлънд и малкия докладчик, англичанин, който всъщност започна всичко това.

През лятото на 1962 година Дж. Дж. Мерик, английски биофизик, представи своя доклад на десетия симпозиум по биология в Коулд Спринг Харбър на Лонг Айлънд. Заглавието му беше „Честотата на биологичните контакти в съответствие с вероятностите за видообразуване“. Мерик беше един непокорен учен без предразсъдъци, чиято репутация на човек с ясна мисъл не беше подронена нито от скорошния му развод, нито от наличието на красивата секретарка — блондинка, която го придружаваше на конгреса. След доклада имаше кратко сериозно обсъждане на основните му изводи, резюмирани в края.

„Трябва да заключа, че първият контакт с извънземния живот се предопределя от възможностите на видообразуването. Не може да се отрече фактът, че сложните организми са редки на земята, докато по-простите са в изобилие. Има милиони видове бактерии, хиляди видове насекоми. Има няколко вида примати. И само четири вида човекоподобни маймуни. А човешкият вид е само един.

Съответен на броя видове е и броят на членовете на отделните видове. Простите организми се срещат много по-често от сложните. На земята живеят три милиарда хора, а в една голяма колиба има десет, дори сто пъти повече бактерии.

Всички налични данни за произхода говорят за развитие от прости към по-сложни форми на живот. Това важи за живота на земята, а може би и за цялия космос. Шейпли, Мероу и други учени са изчислили броя на най-близките планети, на които може да има живот. Моите собствени изчисления, посочени в доклада, се отнасят до относителния брой различни организми в цялата вселена.

Целта ми е да определя възможността за контакт между човека и друга форма на живот. Тази възможност е както следва:

Форми на живот, Възможност

Едноклетъчни организми или по-малки (чиста генетична информация): 0.784

Прости многоклетъчни организми: 0.194

Сложни многоклетъчни организми без развита централна нервна система: 0.014

Многоклетъчни организми с развита система от органи, включително и нервна система: 0.0078

Многоклетъчни организми със сложна нервна система, в състояние да преработва информация с голяма сложност (на нивото на човешките възможности): 0.0002

Всичко: 1.0000

От всичко това може да се стигне до заключението, че първият човешки контакт с извънземни форми на живот ще бъде с организми, подобни или еднакви със земните бактерии и вируси. Последствията от такива контакти могат да бъдат обезпокоителни, особено ако си спомним, че три процента от земните бактерии са способни да окажат вредно въздействие върху човека.“

По-нататък сам Мерик допусна възможността, че първите хора, които стъпят на Луната, могат да донесат някаква чума оттам. Това предположение предизвика оживление.

Един от малкото учени, които го приеха сериозно, беше Джеръми Стоун. Тогава беше на тридесет и шест години, но това не му пречеше да бъде най-известната личност на симпозиума. Той беше професор по бактериология в Станфордския университет от тридесетгодишната си възраст и току-що бе получил Нобелова награда.

Списъкът на неговите открития, без да се взимат предвид сериите експерименти, които му донесоха Нобеловата награда, беше направо изумителен. През 1955 година той пръв бе използвал специален метод за преброяване на бактериите в бактериалните култури. През 1957 година бе разработил метод за получаване на чисти суспензии. През 1960 бе представил радикално нова теория за действие на оперони в E.coli и S.tabuli и бе получил факти за физическата природа както на възбуждащите, така и на подтискащите вещества. Докладът му от 1958 година върху линейните вирусни трансформации положи началото на ново направление в научните изследвания, по-специално на учените от института Пастьор в Париж, които впоследствие спечелиха Нобеловата награда през 1966 г. През 1961 година Стоун сам спечели престижната награда. Присъдиха му я заради неговите изследвания върху мутантните бактериални реверсии[1], които беше правил в свободното си време като студент по право в Мичиганския университет на двадесет и шест години.

Може би най-важното за Стоун беше, че той още като студент по право бе започнал трудове от величината на този, за който получи Нобелова награда, или както казваше един негов приятел: „Джеръми знае всичко, а останалото му доставя удоволствие.“ Вече го сравняваха с Айнщайн и Бор. Смятаха го за учен със съвест, с широк кръгозор, човек, който знае как да преценява различните събития.

Стоун беше слаб, плешив, с изключителна памет, която задържаше с еднаква лекота както научните факти, така и неприличните вицове. Най-характерното за него обаче беше нетърпението, което правеше всички около него да имат чувството, че му губят времето. Той имаше лошия навик да прекъсва събеседника си и да приключва разговорите. Опитваше се да се въздържа, но не винаги успяваше. Високомерното държание и факта, че беше спечелил Нобеловата награда много млад, както и скандалите в личния му живот (женен четири пъти, от които два пъти за съпруги на свои колеги), караха хората да странят от него.

И все пак именно той през 1960 година си проби път всред правителствените кръгове, като се застъпи за образуването на нов научен център. По повод на тази своя нова роля той се шегуваше: „вакуум, жадуващ да бъде изпълнен с горещ газ“, но всъщност влиянието му беше значително.

В началото на 1960 година САЩ неохотно трябваше да признаят, че притежават значителен брой научни учреждения. Те имаха четири пъти повече учени от Европейската икономическа общност и изразходваха седем пъти повече средства за научни изследвания. Повечето от тези средства пряко или косвено идваха от Конгреса, а последният се нуждаеше от хора, които да го съветват как да ги изразходва.

През петдесетте години повечето от тези съветници бяха физици: Тейлър, Опънхаймър, Брукман, Уайднър. Но десет години по-късно, поради това, че бяха отпуснати повече пари за биологията и се появи по-голям интерес към нея, се създаде нова група, ръководена от Де Бейки от Хюстън, Формър от Бостън, Хегърман от Ню Йорк и Стоун от Калифорния.

Издигането на Стоун се дължеше на много фактори: престижа от Нобеловата награда, политическите му контакти, последната му жена, дъщеря на сенатора Томас Уейн от Индиана, юридическото му образование. Всичко това обясняваше непрекъснатото му появяване пред обърканите сенатски комисии и му даваше силата на доверен съветник.

Това беше същата сила, която той успешно използваше, за да извърши научноизследователските и организационни работи, които доведоха до програмата „Уайлдфайър“.

Стоун беше заинтригуван от идеите на Мерик, защото те съответстваха на някои негови схващания. Това той обясни в кратък доклад „Стерилизация на космическите апарати“, публикуван в списание „НАУКА“ и по-късно препечатан в английското списание „ПРИРОДА“. Той доказваше, че заплахата от бактериална зараза е нож с две остриета и че човек трябва да се предпазва и от двете.

До излизането на статията му основа за подобни научни дискусии беше главно въпросът за опасността от заразяване на другите планети от спътниците и пробите, които по невнимание отнасят земни

организми. Този проблем беше обсъждан още при началните космически опити. През 1959 година НАСА издаде строги наредби за стерилизация на земните проби.

Целта на наредбите беше да се предпазят от зараза другите планети. Ясно е, че ако се изпрати сонда на Марс или Венера, за да се изследват нови форми на живот и на нея се окажат земни бактерии, опитът ще бъде провален.

Стоун пък разглеждаше обратната ситуация. Той заявяваше, че е еднакво възможно извънземните организми да заразят земята чрез тези сонди. Разбира се, апаратите, които изгаряха при навлизане в атмосферата, не представляваха проблем, но онези, които се връщаха, полетите с хора и сонди като спътниците от програмата „Скууп“ бяха нещо съвсем различно. Въпросът за заразата беше много важен.

Тази статия предизвика известен интерес, но както той се изрази „нищо особено“. Ето защо през 1963 година организира неофициална семинарна група, която се събираше два пъти месечно в стая №410, на последния етаж на Станфордския медицински институт, в крилото по биохимия. Тук групата обядваше и обсъждаше въпроса за възможните зарази. Именно тази група от пет човека — Стоун и Джон Блек от Станфорд, Самюъл Холдън и Терънс Лисът от Кол Мед, и Андрю Вайс от Бъркли — стана ядрото на проекта „Уайлдфайър“. Те изпратиха петиция до президента на САЩ през 1965 година, като внимателно я написаха точно по начина, по който Айнщайн беше съобщил на Рузвелт за създаването на атомната бомба.

Станфордски университет
Пало Алто, Калиф.
10 юни 1965
До Президента на Съединените американски щати
Белия Дом
1600 Пенсилвания авеню
Вашингтон, окръг Кълъмбия

Уважаеми господин президент,

Последните ни теоретични разработки показват, че мерките за стерилизация на връщащите се от Космоса

апарати могат да се окажат недостатъчни, за да гарантират тяхната стерилност при навлизането им в земната атмосфера. Поради това има потенциална опасност да се внесат вредни организми в земната екологична структура. Според нас напълно задоволително стерилизиране на сондите и хората не може да се постигне никога. Изчисленията показват, че дори ако сондите бъдат стерилизирани в извънземното пространство, възможността за зараза пак остава едно на десет хиляди, а може и много повече. Изчисленията ни се основават върху данни за познатите ни форми на организиран живот, но може да има и други форми, много по-устойчиви на нашите мерки за стерилизация.

Ето защо настояваме за образуване на научен център, който да се занимава само с извънземните форми на живот в случай, че случайно попаднат на Земята. Целта на този център ще бъде — от една страна, да ограничи разпространението на такива форми на живот, и от друга — да организира лаборатория за изследването и анализа им с оглед предпазването на земните форми от тях.

Ние препоръчваме той да се построи в ненаселен район на САЩ, да бъде под земята, да притежава всякаква изолационна техника, да има ядрено устройство за саморазрушаване в случай на произшествие. Доколкото ни е известно, никоя форма на жива материя не може да издържи двата милиона градуса топлина, която съпровожда ядрения взрив.

С искрено уважение:
Джеръми Стоун, Джон Блек, Самюел Холдън
Терънс Лисът, Андрю Вайс

Отговорът на писмото дойде обнадеждаващо бързо. След двадесет и четири часа един от съветниците на президента позвъни на Стоун. На другия ден той отлетя за Вашингтон, за да се срещне с президента и членовете на Съвета за национална сигурност. Две

седмици по-късно Стоун отиде в Хюстън, за да обсъди по-нататъшните планове с шефовете на НАСА.

Въпреки че Стоун трябваше да понася шеги от рода на „обеззаразител на буболечки“, повечето от учените възприеха проекта. След един месец свободният семинар на Стоун се превърна в официален комитет за изучаване на проблемите на заразата и мерките за предотвратяването ѝ.

Този комитет беше включен в списъка на проекти за перспективни изследвания (СППИ) към Министерството на отбраната на САЩ и бе финансиран именно от Министерството на отбраната. По това време в СППИ бяха инвестирани големи суми за развитие на физиката и химията — йонно разпръскване, обратно дублиране, пи-мезонни субстрати, но напоследък се наблюдаваше нарастващ интерес към проблемите на биологията. Така например една от групите към СППИ се занимаваше с електронно сондиране на мозъчната дейност (евфемизъм за контрол на мозъчната дейност); друга изследваше биосинергизма — възможността за комбинации между човек и механизъм, вложен в тялото му. Имаше и една, която оценяваше резултатите от проекта „Озма“ — търсенето на извънземни форми на живот, осъществен през 1961–1964 година. Четвъртата група се занимаваше с проектирането на машина, която да изпълнява всички човешки функции и да може да се самовъзпроизвежда.

Всички тези проекти имаха предимно теоретичен характер и над тях се трудеха най-известни учени. Да бъдеш допуснат до СППИ беше знак на признание и главно осигуряваше средства за прилагане и разширяване на експериментите.

Ето защо, когато комитетът на Стоун предложи проект за „Методика за анализ на живите организми“ с детайлно разработен начин, по който може да се изследва всяко живот същество, Министерството на отбраната отговори със сумата двадесет и два милиона долара за построяването на специална изолирана лаборатория. Очакваше се тази доста голяма сума да бъде оправдана, тъй като резултатите можеха да се приложат и за други, вече започнали, разработки. През 1965 година въпросът за изследването на стерилитета и заразяването беше добил голямо значение. Например НАСА започна строеж на Лунна лаборатория за приемане на космонавтите от „Аполо“, които, връщайки се от Луната, можеха да

донесат бактерии и вируси, вредни за човешкия организъм. Всички космонавти щяха да бъдат изследвани в лабораторията в продължение на три седмици след тяхното завръщането до пълното им обеззаразяване. Други важни проблеми, които се разрешаваха в момента, бяха осигуряването на „чисти пространства“ в индустрията (където прахът и бактериите трябваше да бъдат сведени до минимум) и „стерилните камери“, които се изпробваха в Националния институт по здравеопазване в Бетезда. Голямо бъдеще се предричаше на асептичната среда, т.нар. „острови на живота“, и системите за поддържане на стерилитет. Ето защо финансирането на Стоун се смяташе същевременно и за добро капиталовложение във всички тези области.

Щом парите бяха отпуснати, строежът започна бързо. Крайният резултат — лабораторията „Уайлдфайър“ беше построена през 1966 година във Флетрок, Невада. Проекта направиха конструктори-корабостроители от корабната компания „Дженерът Дайнамикс“. Тази компания имаше значителен опит при конструирането на жилищните помещения за персонала на атомните подводници, където хората трябваше да работят и живеят продължително време.

По план лабораторията представляваше конична структура на пет етажа. Всеки етаж беше кръгъл, а в средата му се преплитаха кабели, тръбопроводи и лифтове. Всеки следващ етаж беше по-стерилен от предишния. Първият не беше стерилен, вторият беше средно стерилен, третият — по-стерилен и т.н. Преминаването от един етаж на друг не можеше да става свободно. Всеки човек трябваше да премине през обеззаразителни и карантинни процедури.

След като завършиха лабораторията, оставаше само да се състави екипът „Уайлдфайър“ — групата учени, които щяха да изследват всеки нов организъм. След продължителни проучвания на възможните кандидати бяха избрани пет души, включително и самият Джеръми Стоун. Тези пет човека трябваше да бъдат готови за незабавна мобилизация в случай на биологична тревога.

Не минаха и две години от писмото му до президента, и Стоун можеше с пълно право да каже, че „неговата страна вече е способна да се справи с всеки непознат биологически враг“. Той си даваше вид, че е много поласкан от бързия отговор на Вашингтон и предоставената му възможност да осъществи веднага предложението си, а споделяше с

приятели, че му се струва доста странна готовността, с която Вашингтон се съгласи да изпълни плановете му.

Стоун не би могъл да знае причината за нетърпението на Вашингтон или за истинската загриженост на много от правителствените кръгове. До вечерта, в която напусна гостите си и потегли със синята военна кола, той нямаше и понятие за проекта „Скууп“.

— Нямаме никакъв по-бърз начин, сър — поясни военният.

Стоун се качи в самолета, смутен от абсурдността на положението — беше Боинг 727. Озова се сам всред дълги редове от празни седалки.

— Ако предпочитате първа класа — предложи военният с лека усмивка. — На нас ни е все едно.

След миг той изчезна. На негово място не дойде стюардеса, а намръщен военен полицай с пистолет на бедрото, който застана до вратата. Запалиха моторите и те тихо завиха в нощта.

Стоун се облегна назад и се зачете в папката с проекта „Скууп“, която лежеше на коленете му. Страшно го заинтригува. Прочете я бързо, толкова бързо, че полицаят помисли, че само я прелиства. Всъщност обаче Стоун четеше всяка дума.

Програмата „Скууп“ беше рожба на генерал-майор Томас Спаркс, шеф на Управлението за химично и биологично оръжие при медицинската служба на американската армия. Спаркс ръководеше изследванията на този вид оръжие, които се извършваха във Форт Детрик, щата Мериленд; Харли, щата Индиана; Дъгуей, щата Юта. Стоун го беше виждал един-два пъти. Правеше впечатление на кротък човек, с два чифта очила на носа, във всеки случай никога не можеше да се предположи, че се занимава с такава работа.

Като четеше нататък, Стоун научи, че договорът за разработката на спътниците „Скууп“ е сключен с лабораторията за реактивни двигатели при Калифорнийския технологически институт в Пасадена през 1963 г.

Целта на програмата „Скууп“, се казваше в материала, е събирането на всякакъв вид организми в „близкия космос“, т.е. в горните слоеве на атмосферата. Всъщност това беше военен проект, но финансиран чрез Националното управление по аеронавтика и

космически изследвания (НАСА), което се смяташе за гражданско учреждение. Фактически НАСА беше правителствено учреждение със сериозни военни цели. През 1963 година 43% от неговите контрактации бяха секретни.

Теоретически лабораторията за реактивни двигатели конструираше спътник, който трябваше да бъде изведен на необходимата височина, за да събере организми и прах за проучване. Това се смяташе за чисто научен експеримент — едва ли не само от любопитство. И наистина учените, които работеха по проекта, го възприемаха така.

Фактически истинските му цели бяха съвсем различни — а именно, да се намерят нови форми на живот, полезни за програмата „Форт Детрик“, т.е. да се открие ново биологично оръжие.

Форт Детрик в щата Мериленд бе център за откриване на химично и биологично оръжие. Той се разпростираше на хиляда и триста акра, имаше завод, който струваше сто милиона долара и се смяташе за едно от най-големите съоръжения от този вид в САЩ. Само 15% от неговите открития бяха публикувани в научни списания, останалите се класифицираха, както и докладите от Харли и Дъгуей. Харли бе свръхсекретен институт, който се занимаваше главно с вируси. През последните години тук бяха създадени много нови вируси от групата с кодово название „Кери Нейшън“ (които причиняват стомашно разстройство) и от групата с кодово название „Арнолд“ (предизвикващи спазми и смърт). Изпитателният полигон в Дъгуей, щата Юта, бе по-голям от целия щат Роуд Айлънд и се използваше главно за изпробване на отровни газове като „Табун“, „Склар“ и „Каф-11“.

Стоун знаеше, че малко американци имаха представа за мащабите на американските изследвания, свързани с химичното и биологичното оръжие. Общите държавни разходи в тази област надминаваха половин милиард долара годишно. Голяма част от тези средства се разпределяха между университетските центрове — университета „Джон Хопкинс“ в Пенсилвания и Чикагския университет, където изследвания за военни цели се контрактуваха под различни мъгляви формулировки. Разбира се, понякога мъглата се разсейваше. Програмата, разработвана в университета „Джон Хопкинс“, имаше за цел изучаването на съществуващите или

потенциално възможните наранявания и болести, които представляват интерес при воденето на биологическа война, както и на някои химични и имунологични реакции на отделни антитоксини и ваксини.

През последните осем години никое от откритията на университета „Джон Хопкинс“ не беше публикувано. Някои открития в Чикагския университет и в Лос Анжелос понякога виждаха бял свят, но военните ведомства ги смятаха за „опитни балони“ — преди всичко целящи да сплашат чуждестранните наблюдатели. Класически пример за това бе публикуваният доклад на Тендрън и още пет учени, озаглавен „Изследвания върху токсин, който бързо прекъсва окислителната фосфорилация по пътя на кожната абсорбция“.

В този труд се описваше, без да се идентифицира, отрова, която убива човек за по-малко от минута и се абсорбира чрез кожата. Това обаче се смяташе за сравнително по-маловажно постижение в сравнение с токсините, открити през последните години.

С толкова много усилия и пари можеше да се очаква, че смъртоносните видове химично и бактериологично оръжие непрекъснато ще се усъвършенстват. Но през периода 1961–1965 година това не се случи. Заключението на сенатската подкомисия по бойна готовност от 1961 година беше, че „резултатите от изследванията са доста незадоволителни“, и че „трябва да се търсят нови начини и пътища“.

Точно това се беше стремил да постигне майор Томас Спаркс с проекта „Скууп“.

Крайната цел на тази програма беше да се изведат в орбита около Земята седемнадесет спътника, които да събират организми от атмосферата и да ги донасят на Земята. Стоун прочете кратките отчети за всеки полет…

„Скууп I“ беше позлатен конусовиден спътник с тегло около седемнадесет килограма и пълно оборудване. Той беше пуснат на 12 март 1966 година от военно-въздушната база Вандънбърг в Калифорния. Вандънбърг се използва за орбитите запад-изток, за разлика от кейп Кенеди, където се пускат спътници с направление изток-запад. Освен това Вандънбърг има и предимството, че е по-секретна. Полетите по-лесно можеха да се запазят в тайна тук, отколкото на кейп Кенеди.

„Скууп I“ летя шест дни. Приземи се успешно в тресавището близо до град Атенс, щата Джорджия. За съжаление обаче съдържаше само познати на земята организми.

„Скууп II“ изгоря при навлизане в по-ниските слоеве на атмосферата поради някаква повреда в съоръженията. „Скууп III“ също изгоря, въпреки че беше защитен с нов вид пластично-волфрамова изолация.

„Скууп IV“ и „V“ бяха пренесени невредими от Индийския океан и предпланините на Апалачите, но нито един от тях не съдържаше някакви нови организми. Събрани бяха безвредни варианти на S.albus, разпространени представители на микрофлората на човешката кожа. Тези несполуки наложиха решително подобрение на стерилизацията преди пускането.

„Скууп VI“ влезе в орбита през първия ден на новата 1967 година. Той притежаваше всички усъвършенствания, направени благодарение на предишните опити. Възлагаха му се големи надежди. Приземи се след единадесет дни близо до Бомбай, Индия. При най-строга тайна тридесет и четвърта въздушнопреносима дивизия, намираща се на територията на Франция, в Европа, близо до Париж, трябваше да прибере капсулата. Според правилата на „Операция Скраб“, план, разработен първоначално за капсулите Меркурий и Джемини (в случай че се приземят в СССР или някоя от социалистическите страни), тридесет и четвърта дивизия бе винаги в бойна готовност, когато имаше полет в космоса.

„Скууп VI“ се завърна без особени произшествия. Той съдържаше непознат едноклетъчен организъм с кокобацилярна форма[2].

Микроорганизмът се оказа безвреден и нанасяше поражения само на домашните кокошки, като им причиняваше леко неразположение за четири дни.

Сътрудниците от Форт Детрик вече доста се съмняваха в успешното откритие на какъвто и да било патогенен материал. Въпреки това обаче „Скууп VII“ беше пуснат много скоро след „Скууп VI“. Точната дата бе секретна, вероятно 5.II.1967 година. „Скууп VII“ веднага влезе в устойчива орбита с апогей петстотин и осем километра и перигей триста петдесет и осем километра. Такава беше орбитата в продължение на два дни и половина. След това по неизвестни причини

спътникът рязко измени стабилната си орбита и бе решено да се приземи по радиокоманда от Земята.

Предполагаемото място за кацане беше една пустиня на североизток от Аризона.

По средата на полета Стоун трябваше да прекъсне четенето. Един офицер влезе, подаде му телефона и отстъпи на почтително разстояние, докато Стоун разговаряше.

— Ало — каза Стоун смутено. Не беше свикнал да разговаря по телефона, докато пътува със самолет.

— Тук е генерал Маркъс — чу той уморен глас. Стоун не познаваше никакъв генерал Маркъс. — Исках само да Ви информирам, че е събрана цялата група с изключение на професор Кърк.

— Какво му е?

— Професор Кърк е в болница — отвърна генерал Маркъс. — Повече подробности ще научите, когато се приземите.

Разговорът свърши. Стоун върна телефона на офицера. За миг помисли за другите от групата — как ли са реагирали, като са ги вдигнали от кревата.

Разбира се, Ливит беше налице. Сигурно бързо се е окопитил. Той се занимаваше с клинична микробиология, специалист по заразни болести. Видял е достатъчно чуми и епидемии, за да се научи колко е важно да реагираш бързо. Освен това у него се беше загнездил и песимизъм, който никога не го напускаше. (Веднъж той призна, че единственото нещо, за което мислел на собствената си сватба, било „каква ли издръжка ще иска тя след развода“). Беше раздразнителен, вечно мърмореше, тромав, с мрачно лице и тъжни очи, които като че ли виждаха само сурово и окаяно бъдеще. Но същевременно той беше разумен, с въображение и дръзки мисли.

После, патологът Бъртън от Хюстън. Стоун никога не го беше обичал кой знае колко, но признаваше таланта му на учен. Бъртън и Стоун бяха различни. Докато Стоун беше организиран, Бъртън бе разпилян. Стоун умееше да се контролира, Бъртън действаше импулсивно. Докато Стоун беше уверен, Бъртън бе нервен, страхлив, сприхав. Викаха му „Спънатия“, отчасти задето непрекъснато се спъваше в развързаните връзки на обувките си и размъкнатите

маншети на панталоните си и отчасти заради способността му да се натъква, без да иска, на най-важни открития.

В групата беше и Кърк, антропологът от Йейл, който явно нямаше да може да присъства, ако разбира се, сведенията бяха верни. Стоун знаеше, че щеше да му липсва неговото присъствие. Кърк беше зле информиран и доста суетен човек, но като че ли съвсем случайно притежаваше изключително логичен ум. Беше способен да схване най-важните моменти от даден проблем и да ги използва така, че да получи необходимия резултат. Въпреки че не можеше никога да свърже двата края на собствения си бюджет, математиците често го молеха за помощ при разрешаването на най-абстрактни задачи.

Стоун щеше да чувства липсата на такъв именно логичен мозък. По всяка вероятност петият човек нямаше да може с нищо да им помогне. Стоун се намръщи, като си помисли за Марк Хол. Всъщност те направиха компромис, като го допуснаха в групата. Стоун би предпочел да има опитен специалист по обмяната на веществата, а не хирург, какъвто с неохота трябваше да приемат. Оказаха им голям натиск от Министерството на отбраната и Комисията по атомна енергия — там много силно вярваха в хипотезата за решаващия глас на случайния човек, и в края на краищата Стоун и другите трябваше да отстъпят.

Стоун не познаваше добре Хол, чудеше се какво ли е казал, като са му съобщили за тревогата. Той не можеше и да предполага, че имаше голямо забавяне при осведомяването на останалите от групата. Не знаеше например, че патологът Бъртън беше уведомен едва в пет часа сутринта, а Питър Ливит, микробиологът — чак в шест и тридесет — в момента, когато пристигна на работа в болницата.

А Хол беше повикан в седем и пет сутринта.

По-късно именно Марк Хол беше казал: „Страшна история. В миг като че ли някой ме грабна от най-обикновеното всекидневие и ме хвърли в най-необикновения свят.“

В шест часа и четиридесет и пет минути Хол се миеше в предоперационната стая — приготвяше се за първата си за деня операция и се шегуваше със своя асистент.

После влезе в операционната, като държеше ръцете си напред. Сестрата му подаде кърпа и той се избърса. Другият асистент вече

приготвяше болния за операция, мажеше го с йод и разни други дезинфекционни препарати. Имаше и още една сестра. Поздравиха се.

В болницата Хол беше известен като експедитивен, раздразнителен, необикновен хирург. Оперираще бързо, почти два пъти по-бързо от другите. Когато работата вървеше гладко, той се шегуваше и смееше, докато оперираще, пускаше закачки по адрес на асистентите, сестрите и анестезиолога. Ако нещо не беше в ред обаче, ако вървеше бавно и трудно, Хол можеше да стане страшно раздразнителен.

Както повечето хирурзи, държеше на реда. Всичко трябваше да се прави по установения ред и по установения начин. Всяко отклонение от правилото го изваждаше от равновесие.

Всички знаеха това и когато забелязаха Ливит в галерията за наблюдение са изплашиха. Ливит включи микрофона, който свързваше галерията с операционната, и каза:

— Здравей, Марк.

Хол покриваше пациента със зелен стерилен чаршаф, като остави отвор на корема. Той погледна изненадано нагоре:

— Здравей, Питър.

— Съжалявам, че те безпокоя, но е много спешно.

— Трябва да почакаш. Почвам операция.

Той свърши с увиването и поиска скалпела. Опипа стомаха, за да види къде да започне разреза.

— Не може да се чака.

Хол спря. Остави скалпела и погледна нагоре. Последва дълго мълчание.

— Какво, дявол да го вземе, означава това „не може да се чака“?

Ливит запази спокойствие.

— Трябва да прекъснеш. Спешно е.

— Слушай, Питър. Имам пациент. Дадена му е упойка. Трябва да започвам, не мога просто така…

— Кели ще направи операцията.

Кели също беше хирург в болницата.

— Кели ли?

— Той вече се мие — каза Ливит. — Всичко е уредено. Очаквам те в съблекалнята след тридесет секунди.

И след това си тръгна.

Хол изгледа в недоумение всички в стаята. Никой не помръдна и не проговори. След минута свали ръкавиците си и излезе, като по пътя изруга високо.

Хол смяташе ролята си в програмата „Уайлдфайър“ за повече от незначителна. През 1966 година при него дойде Ливит, главният микробиолог на болницата, и в най-общи линии му обясни целта на програмата. Хол намери всичко това много забавно и се съгласи да се присъедини към групата, ако някой път имат нужда от неговата помощ, но самият той смяташе, че от „Уайлдфайър“ нищо няма да излезе.

Ливит бе предложил да му дава папките на програмата, за да го държи в течение. Отначало Хол учтиво ги приемаше, но скоро стана ясно, че изобщо няма намерение да ги чете и тогава Ливит престана да му ги дава. Хол се зарадва, защото никак не обичаше да има разни ненужни неща по бюрото си.

Преди година Ливит го беше попитал не му ли е поне любопитно да научи нещо за работата на групата, в която фактически се бе включил и която в един момент можеше да се окаже опасна.

Хол отговори:

— Не.

Сега, в лекарската стая, Хол съжали за тези думи. Стаята беше малка, без прозорци, с гардероби до стените. В средата имаше голяма машина за кафе и пластмасови чашки до нея. Ливит с унило изражение на сериозното си лице на булдог си наля една чаша.

— Кафето сигурно е отвратително. Няма една свястна чаша в тази болница. Бързо се обличай.

— Имаш ли нещо против да ми кажеш първо защо? — каза Хол.

— Да, имам, имам. Бързо, обличай се, вън ни чака кола. И без това сме закъснели. Може би вече твърде много сме закъснели.

Той имаше особен, грубо-мелодраматичен начин на изразяване, който винаги дразнеше Хол.

Ливит шумно засърба кафето.

— Точно както предполагах. Как го пиете! Побързай, моля ти се.

Хол отключи шкафа си и го ритна, за да се отвори. Той се облегна на вратата, откопча черните гумени гамаши, които се носеха специално в операционната, за да предпазват от електрични заряди.

— И сега сигурно ще ми кажеш, че това е във връзка с оня проклет проект.

— Точно така — отговори Ливит, — опитай се все пак да побързаш. Колата ни чака, за да ни откара на летището, а ти знаеш какво е движението сутрин.

Хол се облече бързо, без да се замисля. Главата му беше като празна. Никога и през ум не му бе минавало, че подобно нещо можеше да се случи. Излязоха заедно с Ливит. Отвън, на слънцето, той вида спрялата военна кола, като сбъднат кошмар, доказателство, че Ливит не се шегуваше, че никой не се шегува.

От своя страна Питър Ливит се дразнеше от Хол. Не понасяше много лекарите. Въпреки че и той имаше лекарска диплома, никога не беше практикувал, предпочете да се посвети на научна работа. Занимаваше се с микробиология и епидемиология, а специалността му беше паразитология. Изучаваше паразитите по целия свят. Работата му бе ознаменувана с откриването на бразилския плосък червей Taenia Renzi, който той описа в едно свое изследване през 1953 година.

Като поостаря обаче, Ливит престана да пътува. „Здравеопазването — обичаше да казва той — е работа за младежи; когато се разболееш за пети път от амебна дизентерия, значи е време да оставиш практиката.“ Ливит се разболя за пети път в Родезия през 1955 година. Три месеца лежа тежко болен и отслабна с двайсетина килограма. След това се отказа от лекарската практика. Предложиха му да стане главен микробиолог на болницата и той прие, като смяташе, че ще има достатъчно време за научна работа.

В болницата беше известен като отличен клиничен бактериолог, но интересите му си оставаха в областта на паразитологията. През периода 1955–1964 година издаде серия от изискани научни трудове за обмяната на веществата в Ascaris и Necator, които имаха голям успех сред специалистите.

Неговата репутация обясняваше присъствието му в групата „Уайлдфайър“, а той пък беше привлякъл Хол. Ливит знаеше защо именно Хол беше привлечен, докато самият Хол нямаше представа.

Когато Ливит го помоли да участва, Хол го беше запитал защо.

— Аз съм само хирург — беше казал Хол.

— Да — отговори Ливит, — но ти си запознат с хематологията.

— И какво от това?

— Може да потрябва. Всички тези неща — химия на кръвта, PH, киселинност, алкалност. Може да се окаже жизнено важно някой път.

— Има и други специалисти — отбеляза Хол. — Много от тях са и по-добри от мен.

— Да — отговори Ливит, — но повечето са женени.

— Е, и?

— А ние имаме нужда от ерген.

— Защо?

— Трябва един член от групата да бъде неженен.

— Но това са глупости.

— Може би да, но може и да не са — заяви Ливит.

Излязоха от болницата и тръгнаха към военната кола. Що наближиха, млад офицер, застанал мирно, ги поздрави.

— Вие ли сте доктор Хол?

— Да.

— Мога ли да видя документите ви?

Хол му подаде малката лична карта със снимката си. Носеше я в портфейла си от една година. Беше доста странна на вид — само име, снимка и отпечатък на палеца, нищо повече, нищо, което да показва, че това е официален документ. Офицерът погледна първо картата, после Хол и отново картата.

— Добре, господине — върна му я той и отвори задната врата на колата. Хол влезе вътре, последван от Ливит, и присви очи от проблясващата червена светлина на въртящата се лампа върху покрива на колата.

— Какво ти стана?

— Нищо, не обичам такива светлини, напомнят ми войната, когато карах линейка. — Ливит се настани и колата потегли.

— Като стигнем летището, ще получиш папка, която трябва да прочетеш по време на пътуването.

— Какво пътуване?

— На летището ще се качиш на Ф-104 — поясни Ливит.

— За къде ще пътувам?

— За Невада. Опитай се да четеш по пътя, защото когато пристигнем, ще имаме много работа.

— А другите?

Ливит погледна часовника си.

— Кърк има остра атака на апендисит и е в болница. А останалите вече започнаха работа. Сега летят с хеликоптер над Пидмонт, щата Аризона.

— Никога не съм чувал за такова място — учуди се Хол.

— Никой не беше чувал — отвърна Ливит, — поне досега.

---

[1] ??? ↑

[2] ??? ↑

VI. ПИДМОНТ

В 9.59 часа сутринта един реактивен хеликоптер К-4 се издигна от бетонната площадка при свръхсекретния хангар MSH-9 и взе курс на изток към Аризона.

Решението да отлети от MSH беше взето от майор Манчек, който се погрижи скафандрите да не привлекат ничие внимание. Работата беше там, че в хеликоптера имаше трима души — пилотът и двама учени, облечени в прозрачни надуваеми костюми, в които приличаха на тлъсти марсианци или, както се изрази един от работниците в хангара, "на рекламни балони марка „Мейси“.

Когато хеликоптерът се издигна в ясното утринно небе, двамата пътници се спогледаха. Единият от тях беше Джеръми Стоун, а другият Чарлз Бъртън. И двамата бяха пристигнали във Вандънбърг само преди няколко часа — Стоун от Станфорд, а Бъртън от Бейлърския университет в Хюстън.

Бъртън беше на петдесет и четири години и се занимаваше с патология. Беше професор в Бейлърския медицински факултет и консултант към Центъра за управляеми космически полети на НАСА в Хюстън. Неговата изследователска дейност в Бетезда беше посветена на въздействието на бактериите върху тъканите на човешкото тяло.

Една от особеностите на научното развитие е, че такава жизненоважна област бе останала, неизвестно защо, фактически недокосната, когато Бъртън й се посвети. Макар и хората да знаеха, че болестите се причиняват от микробите още от 1840 година, когато Хенле създаде своята хипотеза, до средата на двадесетия век не беше известно защо и как бактериите нанасят своите поражения. Механизмът беше още непознат.

Бъртън започна изследванията си, както повечето от своите колеги, с Diplococcus pneumoniae, причинителите на пневмонията. Към пневмококите се проявяваше голям интерес до откриването на пеницилина през четиридесетте години. След това и интересът, и субсидиите в тази област се изпариха. Бъртън се пренасочи към Staphylococcus aureus — един разпространен кожен патоген,

причинител на пъпки и цирей. Когато започна тези изследвания, всички го гледаха с насмешка: стафилококите, както и пневмококите, бяха силно чувствителни към пеницилина. Съмняваха се, че Бъртън някога ще има достатъчно средства, за да продължи изследванията си.

В продължение на пет години те бяха прави. Парите не стигаха и Бъртън често трябваше да ходи при фондации и филантропи да моли за средства. Той обаче беше упорит, търпеливо изследваше стените на клетъчната обвивка, от която всъщност зависеше реакцията на окръжаващата тъкан, и откри половин дузина токсини, отделяни от бактерията, с които тя рушеше тъканта, разпространяваше инфекцията и унищожаваше червените кръвни телца.

И изведнъж, през 1950 година първият устойчив на пеницилин бацил беше открит. Той причиняваше странна смърт, най-често от абсцес в мозъка. Чак на другата сутрин, след като направи своето откритие, Бъртън разбра, че то всъщност има огромно значение. Десетки лаборатории из цялата страна започнаха да изследват стафилококите, това стана истинска „златна мина“. За една година неговите приходи се увеличиха от шест хиляди на триста хиляди долара годишно. Скоро след това той стана професор по патология.

Като си мислеше за миналото, Бъртън не изпитваше кой знае каква гордост от онова, което бе свършил. Той знаеше много добре, че всичко все пак е късмет. Просто така се бе случило, че в най-подходящия момент и на най-подходящото място се бе занимавал точно с каквото е трябвало.

Чудеше се какво ли може да означава това негово пътуване с хеликоптера.

Джеръми седеше срещу него и се опитваше да скрие неприязънта, която изпитваше към външния му вид. Под пластмасовия костюм Бъртън носеше мръсна спортна риза с петно на левия джоб, панталоните му бяха изтъркани и омачкани. Стоун имаше чувството, че дори косата му е рошава и мазна.

Той гледаше втренчено през прозореца, като се опитваше да мисли за друго.

— Петдесет души са умрели в продължение на осем часа след приземяването на „Скууп VII“. Въпросът е как се разпространява инфекцията.

— Предполагам по въздуха — каза Бъртън.

— Да. Може би.

— Всички смъртни случаи са, изглежда, в непосредствена близост до града — продължи Бъртън. — Има ли някакви сведения за смъртни случаи по-далече?

Стоун поклати отрицателно глава.

— Помолих военните да се занимаят с този въпрос. Те проверяват заедно с пътния патрул, но досега няма такива сведения.

— А вятър?

— За щастие, миналата вечер вятърът е бил лек, петнадесет километра в час. Духал е постоянно от юг и към полунощ е спрял. Доста необикновено за това време на годината, както ми казаха.

— За наше щастие.

— Да — кимна Стоун, — и за друго имаме късмет. Няма никакво важно населено място в радиус от почти сто и осемдесет километра. На север е Лас Вегас, на запад — Сан Бернардино, а на изток — Финикс. Няма да е добре, ако заразата стигне до някое от тях.

— Докато няма вятър, може би ще успеем.

— Може би — съгласи се Стоун.

През следващия половин час двамата мъже обсъждаха възможните посоки за разпространение на заразата, като използваха куп работни карти, приготвени за една нощ от компютърния център в базата Вандънбърг. На тях се нанасяха комплексни анализи на географските фактори — в дадения случай те бяха контурни модели на югозападната част на САЩ с указани посоки на ветровете.

После преминаха към друг въпрос: за колко време е настъпила смъртта. И двамата бяха слушали записа от фургона. Съгласиха се, че всички в Пидмонт, изглежда, са умрели бързо.

— Дори ако прережеш гърлото на човек с бръснач — каза Бъртън, — смъртта не може да настъпи толкова бързо, както тук. Като се разрежат сънните артерии и шийните вени, минават от десет до четиридесет секунди, докато човек изпадне в безсъзнание, и почти минута, докато умре.

— А в Пидмонт, изглежда, всичко е станало за секунда-две.

Бъртън сви рамене.

— Може би травма или удар в главата — предположи той.

— Да, а може и газ с нервно-паралитично въздействие.

— И това е съвсем възможно.

— Или такъв газ, или нещо твърде сходно — каза Стоун. — Ако беше някакъв вид блокиране на ензимите, както например с арсеник или стрихнин — обикновено минават от петнадесет до тридесет секунди, а понякога и повече. Докато поразяването на нервната система, нервно-мускулните възли или мозъчната кора е много по-бързо. Почти мигновено.

— Ако това е някакъв бързодействащ газ, той трябва лесно да прониква в дробовете.

— Или в кожата — добави Бъртън. — Или през слизестите тъкани. През всякаква пореста повърхност.

Бъртън попипа пластмасовия си костюм.

— Ако наистина този газ е толкова леснопроникващ…

Стоун се подсмихна.

— Скоро ще разберем.

От микрофона се чу гласът на пилота:

— Господа, наближаваме Пидмонт. Чакаме вашите заповеди.

— Направете кръг, за да огледаме отгоре — нареди Стоун.

Вертолетът направи стръмен вираж. Двамата мъже погледнаха надолу към града. Лешоядите бяха дошли още през нощта и накацали на купчини около телата.

— Точно от това се и страхувах.

— Те могат да станат преносители на заразата — промълви Бъртън. — Ядат от заразените и разнасят микробите.

Стоун кимна, като не откъсваше поглед от прозореца.

— Какво да правим?

— Да ги отровим с газ — предложи Стоун. Включи микрофона и попита пилота: — Имаме ли газ?

— Да, сър.

— Направете още една обиколка и покрийте с него целия град.

— Да, сър.

Хеликоптерът се наклони и зави назад. Скоро двамата мъже не можеха да видят нищо под себе си от облака светлосин газ.

— Какъв е този газ?

— Хлоразин — отговори Стоун. — В малки дози поразява обмяната на веществата, а птиците имат ускорена обмяна. Те са

съставени само от пера и мускули. Пулсът им е двадесет и един удара и много от тях поемат повече храна от собственото си тегло.

— Газът разрушава органичните съединения, така ли?

— Да. Веднага ще умрат.

Хеликоптерът направи още един кръг и забръмча на едно място. Постепенно облакът се разсея от лекия вятър, придвижвайки се на юг. Скоро отново можаха да видят земята. Стотици птици лежаха там. Някои още потрепераха конвулсивно с криле, други бяха вече мъртви.

Стоун се намръщи. Някъде в подсъзнанието му се мержелееше мисълта, че нещо беше забравил, нещо беше пренебрегнал. Някакъв факт, нещо от жизнено значение, нещо във връзка с тези птици, което непременно трябваше да се има предвид.

От микрофона се чу гласът на пилота:

— Сега какво ще наредите, сър?

— Идете в центъра на главната улица — каза Стоун — и пуснете въжената стълба. Оставете я на височина шест метра, никакво спускане по-надолу. Ясно ли е?

— Слушам, сър.

— Щом слезем, качвате се на сто и петдесет метра височина.

— Слушам, сър.

— Връщате се, щом ви сигнализираме.

— Слушам, сър.

— Ако нещо се случи с нас…

— Тръгвам веднага за „Уайлдфайър“ — каза пилотът с пресъхнал глас.

— Точно така.

Той знаеше какво означава това. Плащаше му се по най-високата тарифа на военновъздушните сили. Получаваше редовна заплата плюс опасен труд, плюс хонорар за специални полети в невоенно време, плюс полет над опасна територия, надбавка за изпълнение на задача над противникова територия, плюс полетни за всеки час във въздуха. За ден като днешния той щеше да получи повече от хиляда долара, а семейството му още десет хиляди долара по краткосрочната застраховка, ако не се върне.

Тия пари обаче не му се даваха току-тъй: ако се случеше нещо със Стоун или Бъртън на земята, пилотът имаше нареждане да се върне в базата „Уайлдфайър“ и да кръжи десет метра над земята, докато

групата „Уайлдфайър“ намери най-ефикасен начин да го изпепели във въздуха заедно с хеликоптера.

Плащаше му се, за да рискува. Доброволно се беше съгласил на тази работа и знаеше, че сега над него, на шест хиляди метра височина, кръжи реактивен самолет на военновъздушните сили, въоръжен със снаряди въздух-въздух, готови да унищожат хеликоптера, ако нервите на пилота не издържат и той не се върне в базата.

— Внимавайте, сър — предупреди пилотът. — Сър!

Хеликоптерът маневрира над главната улица и увисна във въздуха. Чу се трополене и въжената стълба се спусна. Стоун стана, надяна шлема и откри вентила. Костюмът се наду около него. Бутилката кислород на гърба му щеше да стигне за два часа.

Той почака, докато Бъртън надуе своя костюм. После отвори люка и погледна надолу. Хеликоптерът беше вдигнал гъст облак прах.

Стоун включи предавателя.

— Всичко наред ли е?

— Да.

Стоун започна да се спуска по стълбата. Бъртън почака за момент и тръгна след него. Нищо не се виждаше от прах. Най-после почувства земя под краката си, пусна стълбата и се огледа. Костюмът на Стоун се мяркаше като неясно очертание. След малко прахта се разнесе. Сега вече се виждаше по-ясно. Хеликоптерът прибра стълбата и се отдалечи в небето.

— Хайде — подкани го Стоун.

Те тръгнаха тромаво по главната улица на Пидмонт.

VII. „НЕОБИКНОВЕН ФАКТОР“

Бъртън и Стоун пристигнаха в града едва дванадесет часа след първия контакт на хората с щама „Андромеда“. Седмица след това, когато вече можеха спокойно да разискват събитията, и двамата си спомняха живо тази сцена и я описваха с подробности.

Сутрешното слънце беше още ниско. Светеше хладно, безрадостно и хвърляше дълги сенки по леко заскреженáта земя. От мястото, където бяха застанали, виждаха цялата улица и сивите обветрени дървени сгради. Първото нещо обаче, което им направи впечатление, беше тишината. Освен лекия вятър, който стенеше глухо покрай празните къщи, навсякъде цареше мъртва тишина. Наоколо всичко беше покрито с тела, натрупани и проснати по земята в пози на замръзнало учудване.

Не се чуваше никакъв познат звук. Нищо, което би им вдъхнало надежда — нито мотор на кола, нито лай на куче, нито детски вик.

Тишина.

Двамата мъже се спогледаха и с болка разбраха, че им предстои още много да научат, да изяснят и упорито да търсят. Някаква катастрофа беше поразила този град и те трябваше да направят всичко, което е по силите им, за да открият причината. Но нямаха нито ключ към загадката, нито дори някаква изходна точка.

Фактически знаеха само две неща. Първо, че нещастието очевидно бе започнало с приземяването на „Скууп VII“, и второ, че смъртта бе отнела живота на хората от този град в потресаващо къс срок. Ако тази болест бе причинена от спътника, то тогава тя беше нещо съвършено непознато в историята на медицината.

Дълго време не си казаха нищо, само стояха на улицата, гледаха наоколо, а вятърът леко подухваше. Накрая Стоун промълви:

— Защо всички са навън, на улицата? Ако е станало през нощта, повечето хора би трябвало да са си вкъщи.

— Не само това. Много от тях са по пижами. Снощи беше студено. Поне да бяха се наметнали.

— Може би са бързали.

— Защо? — попита Бъртън.

— За да видят нещо — предположи Стоун и сви безпомощно рамене.

Бъртън се наведе над първото срещнато тяло.

— Странно, виж как се държи за гърдите. Повечето са застинали в такава поза.

Стоун се огледа и видя, че наистина много от тях се държаха за гърдите, някои впили пръсти, други само допрели ръце.

— Не изглежда да ги е боляло. Лицата им са съвсем спокойни.

— По-скоро учудени, като че ли нещо ги е поразило както си вървят. И всички са се хванали за гърдите.

— Коронарна смърт? — попита Стоун.

— Съмнявам се. Тя е болезнена — щеше да има на лицето им поне гримаса. И при белодробна емболия[1] също.

— Но ако е било мигновено, не са имали време да…

— Може би. Според мен са умрели безболезнено. Което значи, че са се хванали за гърдите, защото…

— Не са могли да дишат — довърши Стоун.

Бъртън кимна.

— Възможно е това да е задушаване. Бързо, безболезнено, почти мигновено, но се съмнявам. Ако човек не може да диша, първото нещо, което прави, е да разкопчае всичко, което го стяга, особено на врата и гърдите. Виж онзи мъж. С вратовръзка е, но не я е докоснал. А онази жена там пък е със стегната яка.

След първоначалния шок Бъртън започна да идва на себе си. Започна да мисли трезво. Тръгнаха към фургона, който стоеше на средата на платното, а лампите му все още блещукаха. Стоун се протегна и ги угаси. Бутна вкочанясалото тяло на шофьора и прочете името му на джоба на куртката.

— Шоун.

Човекът, който стоеше вцепенен на задната седалка, беше редник с фамилно име Крейн. И двете тела бяха съвсем изстинали. Стоун кимна към радиоуредбата отзад.

— Дали все още работи?

— Сигурно.

— Тогава да намерим първо спътника, а след това ще се заемем…

Той спря и се вторачи в лицето на Шоун, който явно бе рухнал на кормилото с цялото си тяло в момента на смъртта. На лицето му имаше голяма елипсовидна драскотина, която стигаше до края на носа.

— Нищо не разбирам — озадачи се Стоун.

— Защо, какво? — попита Бъртън.

— Погледнете тази рана.

— Много е чиста — отбеляза Бъртън, — необикновено чиста. Изобщо не е кървила.

Изведнъж Бъртън разбра. Той искаше да си почеше главата, но ръката му срещна пластмасовата обвивка на костюма.

— Такава рана — каза той — означава скъсани капиляри, раздробена кост, скъсани вени — би трябвало да има ужасно много кръв.

— Точно така. Би трябвало, а погледнете и другите, дори онези, на които лешоядите са разкъсали месото — не кървят изобщо.

Бъртън гледаше с растящо удивление. По телата нямаше и капчица кръв. Как не бяха забелязали това преди.

— Сигурно механизмът на действие е такъв, че…

— Да — каза Стоун, — може би сте прав. — Той извлече Шоун от вагона. — Хайде да отиваме да търсим този проклет спътник. Почнах да се тревожа.

Бъртън отиде отзад, изтегли Крейн през задната врата и седна на неговото място. Стоун опита да запали, но моторът не включи.

После опита пак и каза:

— Нищо не разбирам, акумулаторът е изтощен, но все пак трябваше да дава поне искра.

— Има ли бензин? — попита Бъртън.

След малка пауза Стоун изруга високо. Бъртън се усмихна и изпълзя от задната седалка. Отидоха до бензиностанцията, намериха един варел, напълниха го с помпата, като изгубиха няколко минути, докато разберат как се работи с нея, домъкнаха го до фургона, напълниха резервоара и Стоун опита пак.

Този път моторът запали.

— Да тръгваме — каза Стоун.

Бъртън се промъкна пак отзад, включи електронното устройство и антената започна да се върти. Той чу слабия сигнал на спътника.

— Сигналът е слаб, но още се различава. Звукът идва някъде отляво.

Стоун включи на скорост. Тръгнаха надолу, като заобикаляха телата. Звукът се усилваше. Продължиха до главната улица, край бензиностанцията и универсалния магазин. Изведнъж сигналът стана много слаб.

— Отдалечихме се. Обърнете.

Стоун се позабави, докато превключи на заден ход, после се върнаха обратно, като се водеха по силата на звука. Минаха петнадесет минути, докато установят мястото, откъдето идваха сигналите. То беше на север, в покрайнините на града.

Накрая спряха пред едноетажна дървена къща. Табелката с надпис „Д-р Алън Бенедикт“ поскърцваше на вятъра.

— Разбира се — каза Стоун, — те са го занесли на доктора.

Двамата слязоха от фургона и влязоха в къщата. Предната врата беше отворена и се блъскаше напред-назад. Влязоха във всекидневната. Тя беше съвсем празна. Вдясно се намираше кабинетът.

Д-р Бенедикт беше вътре. Грозноват, белокос човек, седнал на бюрото си с няколко учебника пред себе си. Покрай стената бяха наредени шишета, спринцовки, снимки на семейството и на няколко мъже във военни дрехи. Единият сочеше другите ухилени войници. Отдолу беше надраскано: „На Бени от момчетата от 87, Анцио“.

Д-р Бенедикт гледаше към ъгъла на стаята с широко отворени очи и спокойно лице.

— Поне Бенедикт не е умрял на улицата — забеляза Бъртън.

И в този момент те видяха спътника.

Прав, лъскав, гладко полиран конус, около метър висок, с посмачкани и обгорели ръбове от горещината при влизането в земната атмосфера. Беше отворен със сила, явно с помощта на длето и клещи, които всъщност лежаха на земята, до него.

— Глупак, как е могъл да го отвори — рече Стоун.

— Откъде да знае?

— Трябвало е поне да попита някого — отговори Стоун и въздъхна. — Няма значение. Сега вече всичко му е ясно. А и на още четиридесет и девет души.

Той се наведе над спътника и затвори зеещия триъгълен отвор.

— Дайте контейнера.

Бъртън подаде сгънатата пластмасова торба и я отвори. Сложиха спътника, затвориха контейнера и го запечатаха.

— Дано нещичко е останало — каза Бъртън.

— Аз пък предпочитам нищо да няма — промърмори Стоун.

Върнаха се пак при тялото на д-р Бенедикт. Стоун се приближи и го разтърси. Човекът падна тежко от стола.

Бъртън забеляза лактите му и изведнъж се развълнува. После се наведе над тялото.

— Хайде помогнете ми — каза той.

— Какво да правя?

— Съблечете го.

— Защо?

— Искам да видя дали има признаци на венозен застой.

— Чакайте — спря го Бъртън и почна да разкопчава ризата и панталоните.

Известно време не продумаха нищо, докато го съблякоха съвсем.

— Готово.

— Дявол да ме вземе — изруга Стоун.

Нямаше и следа от синини. Обикновено когато човек умре, кръвта се спуска надолу поради гравитацията. Ако е в легло, гърбът му става морав от насъбралата се там кръв. Бенедикт беше умрял седнал на стола, но нямаше синини нито по хълбоците, нито на бедрата или на лактите, които беше поставил на облегалките на стола.

— Много странно — забеляза Бъртън. Той се огледа и намери барабан с изварени инструменти. Отвори го и извади един скалпел. Сложи ножче — внимателно да не пробие костюма си — и после се обърна към тялото.

— Ще разрежем главната артерия и вена.

— Коя?

— Лъчевата, на китката.

Като държеше внимателно скалпела, Бъртън разряза кожата на китката точно в основата на палеца. Кожата се отдели от раната. Нямаше никаква кръв. Отдолу се показа тлъста подкожна тъкан. Още нямаше никаква кръв.

— Поразително.

Разряза по-надълбоко. Все още не се появяваше кръв. Тогава изведнъж сряза кръвоносния съд. На пода изтрополи рохкава топка

тъмночервена маса.

— Дявол да ме вземе! — повтори Стоун.

— Здраво се е съсирила — рече Бъртън.

— Нищо чудно, че никой не кърви.

— Помогнете ми да го обърнем — помоли Бъртън. Двамата положиха трупа по гръб. Бъртън направи дълбок разрез в средната част на бедрото. Достигна до бедрената артерия и вена. И отново нямаше никакво кървене. Разряза артерията, дебела колкото човешки пръст — там също нямаше кръв, а само плътна червеникава маса.

— Невероятно.

Започна нов разрез, този път в гръдния кош. Откри ребрата и огледа кабинета да види дали някъде няма по-остър нож. Трябваше му остеотом[2], но не можа да намери.

Най-накрая взе същото длето, с което бяха отворили спътника, и счупи няколко ребра, за да открие дробовете и сърцето. Пак нямаше никакво кървене.

Бъртън си пое въздух, отвори сърцето и разряза лявата клапа.

Вътрешността беше пълна с червена пихтиеста маса. Течна кръв нямаше изобщо.

— Пълно съсирване, няма що — отбеляза той.

— Имате ли представа каква може да бъде причината?

— Цялата кръвоносна система? Пет и половина литра кръв? Невероятно. — Бъртън се отпусна в лекарския стол и погледна замислено току-що разрязаното тяло.

— Никога не съм чувал подобно нещо. Има процес, който се нарича „вътрешносъдова коагулация“, но той се среща рядко и за него са необходими редица специални обстоятелства.

— Може ли това да се породи от един-единствен токсин?

— Теоретически, да. Но фактически няма такъв токсин на земята, който…

Той спря.

— Да, точно така — повтори Стоун.

Той вдигна спътника, наречен „Скууп VII“, и го занесе във фургона. Когато се върна, каза:

— По-добре да претърсим къщите.

— Да започнем оттук.

— Добре — съгласи се Стоун.

Именно Бъртън откри госпожа Бенедикт — приятна жена на средна възраст. Стоеше си облегната на стола с книга на колене. Тя сякаш бе имала намерение да обърне страницата. Бъртън я погледна набързо и чу, че Стоун го вика.

Тръгна към другия край на къщата. Стоун беше в малка спалня, наведен над тялото на един юноша, който лежеше в леглото. Това явно беше неговата спалня: с пъстри плакати по стената и самолети на полиците.

Момчето лежеше по гръб с очи, вперени в тавана. Устата му беше отворена. В едната си ръка стискаше празна туба от специално лепило за сглобяване на моделите самолети. Из цялото легло бяха разхвърляни празни шишенца от лак за моделите.

Стоун отстъпи назад:

— Гледайте!

Бъртън погледна в устата му, бръкна вътре с пръст и извади вече втвърдена маса.

— Господи — възкликна той.

Стоун се намръщи.

— За това във всеки случай е било необходимо повече време. Независимо какво го е накарало да се самоубие, трябвало е повече време. Ние май опростяваме нещата. Не всеки е умрял изведнъж. Някои са умрели в къщите си, някои са излезли на улицата. А това дете тук… — Той поклати глава. — Хайде да претърсим другите къщи.

На излизане Бъртън се отби пак в кабинета на доктора — като заобиколи тялото. Изпита странно чувство, като гледаше разрязаните китки, крак, гръден кош и — нито капка кръв. Имаше нещо ужасно и нечовешко в това. Като че ли кървенето беше признак за живот. А може би наистина е така, помисли си той, фактът, че кървим, кървим до смъртта, ни прави живи същества.

За Стоун Пидмонт беше една загадка, която го предизвикваше да я разкрие. Той беше убеден, че градът сам ще му разправи всичко: за природата на болестта, как е протекла и какви са причините й. Всичко беше въпрос на правилно съпоставяне на фактите. Но трябваше да признае, че фактите бяха смущаващи.

Къща, в която около масата, сложена за вечеря, седяха мъж, неговата жена и малка дъщеря. Те явно бяха спокойни, щастливи и

никой от тях не е имал време да се мръдне от стола. Бяха замръзнали в пози на ласкави усмивки един към друг, наведени над чиниите с храна, която сега вече се разваляше и наоколо летяха мухи. Стоун забеляза мухите и си помисли, че трябва да запомни тяхното присъствие тук.

Друга къща — стара жена с бяла коса и набръчкано лице. Тя се усмихваше мило от примката на въжето, привързано за една греда на тавана. Въжето поскърцваше, като опираше до гредата.

В ръката й имаше плик. С внимателен почерк, спретнат и бавен, беше написано: „За този, който може да се заинтересува.“

Стоун отвори писмото и прочете: „Денят на страшния съд настъпва. Земята и водите ще се отворят и човечеството ще бъде погълнато. Нека Господ бъде милостив към душата ми и към всички, които са били милостиви към мен. Другите да се продънят в Ада. Амин.“

Бъртън слушаше:

— Луда. Senile dementia — старческа лудост. Видяла е как всички около нея умират и е откачила.

— И затова се е самоубила?

— Да, мисля, че е така.

— Много странно самоубийство, не мислиш ли?

— И начинът, по който се е самоубило детето, също е странен — отбеляза Бъртън.

Стоун кимна.

Рой О. Томсън е живял сам. От омазнените му дрехи се разбираше, че е работил в бензиностанцията. Той явно е напълнил ваната в банята с вода, после коленичил, пъхнал си главата вътре и умрял. Тялото му беше вдървено, главата потопена във водата. Нямаше никого наоколо, нямаше и следа от борба.

— Невъзможно, никой не може да се самоубие по този начин — отсъди Стоун.

Лидия Еверет, шивачката в града, беше отишла спокойно в задния двор, седнала на един стол, заляла се с бензин и драснала клечка кибрит. До остатъците от тялото й намериха изгорялата бензинова туба.

Уилям Арнолд, шестдесетгодишен, седеше вкочанен на стола, облечен в униформата си от Първата световна война. Бил е капитан в тази война и си беше останал капитан, преди да се прострелял в дясното слепоочие с Колт 45. Нямаше и капчица кръв в стаята, когато го намериха. Изглеждаше почти смешно — седнал на стола, с чистичка, суха дупка в главата.

До него имаше магнетофон, а лявата му ръка още стоеше върху кутията. Бъртън погледна въпросително Стоун и пусна магнетофона.

Един треперещ раздразнен глас заговори:

— Вие май не сте бързали много, а? Но все пак добре, че накрая дойдохте. Имаме нужда от подкрепления. Сражението беше жестоко. Миналата нощ загубихме четиридесет процента от войниците, като превзехме височината, а двама офицери са тежко ранени. Лошо, много лошо. Ех, да беше дошъл поне Гари Купър. Трябват ни такива мъже, които направиха Америка силна. Не мога да ви обясня какво означават за мен тия гиганти от летящите чинии. Ето, те сега ни изгарят, газът покрива всичко. Хората умират, нямаме газови маски. Нито една, но аз няма да чакам. Ще направя каквото е необходимо. Съжалявам, че имам само един живот за родината.

Лентата продължаваше да се върти, но вече нямаше никакъв звук.

Бъртън я спря.

— И той е полудял — каза той, — всички са мръднали.

Стоун кимна.

— Някои са умрели моментално, а другите са полудели.

— И пак стигаме до същия основен въпрос — защо? Каква е разликата?

— Може би разликата е в имунитета. Някои са по-чувствителни към вируса от другите. У някои се пораждат защитни реакции поне за известно време.

— Спомняш ли си филма на летеца — оня човек с бели дрехи, който все още беше жив?

— Мислиш ли, че е още жив?

— Не, но се чудя — продължи Стоун, — ако някои хора са живели повече от другите, достатъчно дълго, че дори да издиктуват цяла реч на магнетофона, или да се обесят, тогава защо пък други да не

живеят още по-дълго време. И защо тогава в този град да няма все още някой жив?

Точно в този момент те чуха плач.

Отначало им се стори, че е вятърът, толкова висок, тънък и пронизителен беше гласът. След това се ослушаха, първо с недоумение, после учудено. Плачът продължаваше, прекъсван от суха кашлица.

Изтичаха навън. Звукът едва се долавяше и беше трудно да се установи посоката му. Затичаха се нагоре по улицата. Той започна да се усилва. Това още повече ускори крачките им. И после изведнъж се загуби.

Двамата мъже се заковаха на място, затаиха дъх. Стояха по средата на горещата и безлюдна улица и се гледаха.

— И ние ли се побъркахме?

— Не — каза Стоун, — сигурен съм, че го чухме.

Почакаха. Няколко минути беше съвсем тихо. Бъртън погледна надолу по улицата към къщите, към фургона, спрял на пътя пред къщата на доктор Бенедикт.

Плачът започна отново, сега много силен и отчаян.

Мъжете се втурнаха напред.

Не беше далеч, през две къщи, от дясната страна. Мъж и жена лежаха отвън на тротоара, хванали се за гърдите. Заобиколиха ги бързо и влязоха в къщата. Плачът се усилваше и изпълваше празните стаи.

Качиха се бързо на горния етаж и влязоха в спалнята. Голямо двойно легло, неоправено. Тоалетка, огледало, шкаф в стената… детско креватче.

Те се надвесиха над него, дръпнаха пелените и видяха под тях едно зачервено нещастно бебенце. То спря за малко, докато огледа непознатите лица в пластмасови шлемове, после почна пак да вие.

— Изплашихме го — каза Бъртън. — Горкото дете.

Той го повдигна неловко и го залюля. Бебето продължаваше да крещи. Беззъбата му уста беше широко отворена, бузите — морави, а вените се издуваха на челцето.

— Сигурно е гладно — предположи Бъртън.

Стоун се намръщи.

— Много е малко, не повече от два месеца. Момче ли е или момиче?

Бъртън отметна одеалцата и махна пелените.

— Момченце е. Трябва да се преповие и да се нахрани. — Той се огледа наоколо. — В кухнята сигурно има някакви каши.

— Не, не трябва в никакъв случай да го храним — забрани Стоун.

— Защо?

— Не трябва нищо да му правим, докато не го измъкнем от този град. Може в яденето да е част от заразата. Може би именно хората, които не са били яли толкова скоро, са останали живи по-дълго време. Може би…

Той спря.

— Но каквото и да е, не трябва да рискуваме. Трябва да почакаме, докато го поставим под наблюдение.

Бъртън въздъхна. Знаеше, че Стоун има право, но знаеше също, че бебето не е хранено най-малко от дванадесет часа. Нищо чудно, че ревеше така.

— Сега за нас това е най-важното откритие. Трябва незабавно да се връщаме, за да го запазим.

— Още не сме изчислили обаче броя на жертвите.

— Това сега не е важно. По-важно е, че намерихме един оцелял.

Детето спря да плаче за момент, сложи си пръстчето в устата и погледна въпросително към Бъртън. Но като разбра, че оттам не излиза никаква храна, почна да крещи отново.

— Лошото е, че не може да ни каже какво се е случило.

— Надявам се, че все нещо ще разберем от него.

Паркираха фургона по средата на главната улица, точно под хеликоптера и му дадоха знак да се спусне със стълбата. Бъртън държеше детето, Стоун — спътника. — „Странни трофеи от още по-странен град“ — помисли си Стоун. Бебето се беше поуспокоило: изморено от плач, то заспа. От време на време се стряскаше, проплакваше насън и пак заспиваше.

Хеликоптерът се спусна, като вдигаше облаци от прах. Бъртън покри личицето на детето с пелените, за да го запази. Стълбата допря земята и той с мъка се заизкачва нагоре.

Стоун чакаше долу с капсулата в ръка всред прахта и оглушителното бръмчене на мотора.

Изведнъж усети, че не е сам на улицата. Обърна се и видя зад себе си един старец с рядка сива коса и набръчкано уморено лице. Беше бос, с дълга нощница, цялата оцапана с кал и пожълтяла от прах. Гърдите му се повдигаха с усилие.

— Кой сте вие? — попита Стоун, но той знаеше — човекът от снимките. Това беше човекът, сниман от самолета.

— Вие… — промълви човекът.

— Кой сте вие?

— Вие… вие го направихте…

— Как се казвате?

— Не ме докосвайте… аз не съм като другите…

Той трепереше от страх, като гледаше Стоун, облечен в пластмасовия костюм. Стоун помисли: „Кой знае колко странни му изглеждаме. Като марсианци.“

— Не ми причинявайте зло.

— Не се страхувайте, няма нищо да ви направим. Как се казвате?

— Джексън. Питър Джексън, сър. Моля ви не ме пипайте. — Той посочи телата на улицата. — Аз не съм като тях.

— Няма да ви докоснем — повтори Стоун.

— Вие ли направихте това?

— Не, не сме.

— Те всички са мъртви.

— Ние нямаме нищо общо с това.

— Лъжете — изкрещя той и очите му се разшириха. — Лъжете, вие не сте човешки същества. Само се преструвате на такива. Знаете, че аз съм болен човек. Можете да излъжете мен, болния човек, кръвта ми изтича, зная, аз имам…

Той се олюля, сгъна се на две, хвана се за стомаха и се сгърчи от болка.

— Какво ви е?

Човекът се строполи на земята. Дишаше тежко, целият побледня. Лицето му се покри с пот.

— Стомахът ми — задави се той, — стомахът ми. — Повърна. От устата му излезе тежка червена кървава маса.

— Мистър Джексън…

Човекът обаче не се помръдна. Очите му се затвориха, той лежеше по гръб. За момент Стоун помисли, че е мъртъв, но видя как гърдите му бавно се повдигаха, много бавно, но все пак се повдигаха.

Бъртън слезе по стълбата.

— Кой е този?

— Същият човек от снимките. Помогнете ми да го вдигнем.

— Жив ли е?

— Все още.

— По дяволите — промълви Бъртън.

Използваха лебедката, за да повдигнат безчувственото тяло на Питър Джексън. После отново я спуснаха, за да вдигнат капсулата. Накрая Бъртън и Стоун бавно се качиха по стълбата в хеликоптера.

Те не си махнаха костюмите, а само прикрепиха нова бутилка кислород за още два часа. Трябваше да им стигне до връщането в базата.

Пилотът установи връзка с Вандънбърг, за да може Стоун да говори с майор Манчек.

— Какво намерихте? — попита Манчек.

— Градът е мъртъв. Имаме доказателства за необикновен фактор.

— Внимавайте — предупреди Манчек. — Разговорът става по отворен канал.

— Да, знам. Ще дадете ли заповед 7-12?

— Ще се опитам. Сега ли искате да почвате?

— Да, сега.

— Пидмонт?

— Да.

— Взехте ли капсулата?

— Да.

— Добре тогава — съгласи се Манчек. — Ще дам заповед.

---

[1] ??? ↑

[2] ??? ↑

VIII. ЗАПОВЕД 7–12

Последното средство от програмата „Уайлдфайър“, което трябваше да влезе в действие в случай на извънредни биологични обстоятелства, беше заповед 7–12. Според нея на мястото на контакта с извънземните организми трябваше веднага да се извърши термоядрен взрив с ограничен радиус на действие. Кодът на заповедта беше „Огън“, тъй като фактически задачата на бомбата беше да изгори всичко, за да не може инфекцията да се разпространява.

Операция „Огън“ беше съгласувана едва след дълги дебати между различни ведомства — канцеларията на президента, Държавния департамент, Министерството на отбраната, Комисията по ядрена енергия. Комисията и без това беше недоволна, че предоставиха ядреното устройство на лабораторията „Уайлдфайър“. Сега не желаеше да приеме тази операция. Държавният департамент и Министерството на отбраната смятаха, че всеки надземен ядрен взрив ще причини сериозни международни усложнения.

Накрая президентът се съгласи, само настоя той да има последната дума за взрива. Това не хареса на Стоун, но беше принуден да приеме. Върху президента също бе оказан силен натиск и чак след дълги разисквания се стигна до този компромис. Не можеше да се пренебрегне и докладът на Хъдзъновия институт.

На него беше възложено да изучи възможните последствия от операцията „Огън“. Според доклада на института съществуваха четири принципни случая, в които президентът можеше да бъде изправен пред необходимостта да даде заповед за началото на операцията „Огън“. По степен на сериозност те бяха, както следва:

1. Спътник или пилотиран космически кораб, приземил се в ненаселена територия на Съединените щати. Унищожението ще предизвика слабо местно недоволство и малки човешки загуби. Руснаците могат да бъдат неофициално осведомени за причините за нарушаването на договора от 1963 година за забрана на надземните ядрени опити.

2. Спътник или пилотиран космически кораб, приземил се в голям град (например Чикаго). Ще бъдат унищожени огромна площ и голяма част от населението. Огромни последствия за страната, сериозни международни усложнения.

3. Спътник или пилотиран космически кораб, приземил се в главен град на необвързана страна (например Делхи). Операцията ще означава американска намеса с използване на ядрено оръжие за предпазване от разпространението на заразата. Сценарият съдържаше седемнадесет варианта на възможните последствия за съветско-американските отношения след разрушаването на Делхи. Дванадесет от тях водеха до термоядрена война.

4. Спътник или пилотиран космически кораба, приземил се в голям град на СССР (например Волгоград). Тази операция ще изисква САЩ да информират СССР за случилото се и да посъветват руснаците сами да взривят града. Тук сценарият предполагаше шест възможни последствия за американо-съветските отношения — и всичките водеха до термоядрена война. Ето защо институтът съветваше, в случай че приземяването станеше в СССР или в някоя от социалистическите страни, САЩ да не информира СССР за случилото се, тъй като бедствието щеше да отнеме живота на два до пет милиона души, а при термоядрени удари и контраудари щяха да загинат повече от двеста и петдесет милиона.

Като резултат от доклада на Хъдзъновия институт, президентът и неговите съветници решиха, че отговорността и контролът над операцията „Огън“ трябва да паднат върху политиците, а не върху учените. Окончателните последици от решението на президента, тогава още, разбира се, не можеха да предскажат.

Вашингтон взе решение един час след позвъняването на Манчек. Причините за това решение никога не станаха ясни, но крайният резултат беше налице:

Президентът реши да се отложи заповед 7–12 за двадесет и четири до четиридесет и осем часа. Вместо това, той нареди да се вдигне по тревога националната гвардия и да се загради районът около Пидмонт в радиус сто и шестдесет километра. И зачака следващите събития.

IX. ФЛЕТРОК

Хирургът Марк Уилям Хол седеше на тясната задна седалка на изтребителя Ф-104, втренчил поглед през гумената кислородна маска в папката на коленете си. Ливит му я беше дал точно преди да излетят — тежък свитък хартия в сива картонена подвързия. Хол трябваше да я прочете по време на полета, но Ф-104 не беше пригоден за четене. Той едва намери място да си свие ръцете, а камо ли да отвори папка и да чете.

Все пак направи отчаян опит.

На обложката с печатни букви беше написано: „Уайлдфайър“, а под него зловещите думи:

ДОКУМЕНТИТЕ ПО ТОВА ДЕЛО СА СТРОГО СЕКРЕТНИ.

Запознаването на неупълномощени лица с тях се смята за криминално престъпление и се наказва със затвор до двадесет години и глоба двадесет хиляди долара.

Когато Ливит му подаде папката, Хол бе прочел тази бележка и подсвирна.

— Май не ти се вярва — забеляза Ливит.

— Искат да ни сплашат, а?

— Въобразявай си! Ако попадне у някой, дето не трябва, той просто изчезва.

— Много мило.

— Прочети и ще видиш защо.

Полетът трая час и четиридесет минути. Час и четиридесет минути пълна неестествена тишина със скорост, превишаваща 1,8 пъти скоростта на звука. Хол прелисти почти цялата папка, но да чете беше невъзможно. По-голямата част от съдържащите се двеста седемдесет и четири страници бяха препратки, служебни забележки, никоя от които той не разбираше. Първата страница беше като останалите:

Страница 1 от всичко 274 страници

Програма: Уайлдфайър.
Компетенция: НАСА — мед.служба.
Приоритет: свръхсекретно.
Класификация: държавно значение.
Съдържание: Създаване на свръхсекретна лаборатория за предпазване от токсични извънземни фактори.

Съпътстващи програмата: Проект: „Чистота“, проект: „Нулево замърсяване“, проект: „Огън“.

Кратко съдържание: Разпореждането на президента за строителството на лаборатория бе подписано през януари 1965 година. Начало на проектирането — март 1965 година. Консултации — Форт Детрик и Дженеръл Дайнамикс — юли 1965 година. Предложение за построяване на многоетажна лаборатория в незаселена местност за изследване на възможни или вероятни вредни фактори. Спецификацията е разгледана през август 1965 година. Одобрение и поправки — същата дата. Окончателен проект, съставен и зарегистриран в Медицинската служба на армията под кодовото название „Уайлдфайър“ (копия: Детрик, Хокинз). Избор на място — Североизточна Монтана (разгледано август 1965 година). Избор на място — Югозападна Аризона (разгледано август 1965 година). Избор на място — Северозападна Невада (разгледано септември 1965 година). Последното одобрено през октомври 1965 година.

Край на строежа — юли 1966 година. Финансиране — от бюджета на НАСА — мед.служба, Министерството на отбраната (безотчетни суми). Утвърждаването на съдържанието и персонала се осъществява от Конгреса под същата графа.

Основни изменения: микропорести филтри; самоунищожаващо се устройство, ядрено; демонтиране на

ултравиолетовите излъчватели. Теория за самоликвидацията (теория за решаващия глас).

ЩАТНОТО РАЗПИСАНИЕ Е ВЗЕТО ОТ ТАЗИ ДОКУМЕНТАЦИЯ. СВЕДЕНИЯ ЗА ПЕРСОНАЛА МОГАТ ДА СЕ ПОЛУЧАТ САМО В МЕД.СЛУЖБА НА АРМИЯТА — ПРОГРАМАТА „УАЙЛДФАЙЪР“

На втората страница бяха изброени основните параметри на системата, както бяха изложени от първоначалната група към програмата „Уайлдфайър“. Там беше конкретизирана най-общата конструктивна идея за разположението, а именно построяването на няколко общо взето еднотипни лаборатории, на низходящи етажи, всяка от които щеше да бъде по-стерилна от по-горната.

Страница 2 от всичко 274 страници

Програма „Уайлдфайър“

Основни параметри

1. Предвиждат се пет етажа:

ПЪРВИ ЕТАЖ. Не обеззаразяващ, но чист. Приблизителна стерилност на нивото на операционна зала или чист цех при условията на НАСА. Влизане без карантина.

ВТОРИ ЕТАЖ. Минимални стерилизиращи процедури. Хексахлорофенова и метилтолуолова баня без пълно потапяне. Едночасова карантина и смяна на дрехите.

ТРЕТИ ЕТАЖ. Умерена стерилизация — вана с пълно потапяне, ултравиолетово облъчване, последвано от двучасова карантина за предварително лабораторно изследване. Разрешен достъп на персонал при инфекция на

дихателните и пикочните пътища, непридружена с температура. Допуска се и вирусна симптоматология.

ЧЕТВЪРТИ ЕТАЖ. Максимална стерилизация, пълно потапяне в четири биокаинови, монохлорофенови, ксантолизинови и профинови бани и промеждутъчно 30-минутно облъчване с ултравиолетови и инфрачервени лъчи. Забранено е да се допускат лица с каквато и да било инфекция на базата на симптоматологията или клинични белези. Ежедневна медицинска проверка на целия персонал. Карантина — шест часа.

ПЕТИ ЕТАЖ. Многократна стерилизация, без вани и анализи. Унищожаване на дрехите два пъти дневно. Профилактично вземане на антибиотици в продължение на четиридесет и осем часа. Всекидневно изследване на привнесени инфекции в продължение на първите осем дни.

2. Втори етаж включва:

а) жилищни помещения (индивидуални);

б) помещения за възстановяване на силите, включително киносалони, салон за спортуване;

в) автомат за кафе;

г) библиотека със списания на ксерокс или предавания по телевизията от главната библиотека на първия етаж;

д) убежище — комплекс със свръхпредпазно антимикробно устройство в случай на зараза;

е) лаборатории:

— биохимична — с цялото необходимо оборудване за автоматичен анализ на аминокиселинното съдържание, на последователността в свързването на аминокиселините, на окислително-редукционните процеси, на мазнините и въглехидратите у хората, животните и други обекти;

— патохистологични — с електронни, фазовоконтрастни и светлинни микроскопи, микротоми и лечебни кабинети. На всяко ниво има по пет щатни

технически работници. Зала за аутопсия. Зала за експерименти с животни;

— микробиологична — с цялото необходимо оборудване за изследване на растежа: храненето, а също и за аналитични и имунологични изследвания. Подсекции — бактериологична, вирусна, паразитологична и др.;

— фармакологична — с всички необходими материали за изследване на дозировката и специфичните действия на някои известни съединения. Постоянен запас от лекарства, включително и наркотици (вж. приложението);

— главна зала за опити с животни: 75 генетично чисти породи мишки, 27 плъха, 17 котки, 12 кучета, 8 примати;

— резервна лаборатория за непредвидени експерименти;

ж) хирургия: за грижи и лечение на персонала, включително операционна в случай на необходимост от незабавна намеса;

з) комуникация — за контакт с другите етажи чрез видеотелефон и други връзки:

ПРЕБРОЙТЕ СТРАНИЦИТЕ СИ

СЪОБЩЕТЕ ВЕДНАГА, АКО ЛИПСВАТ СТРАНИЦИ

ПРЕБРОЙТЕ СТРАНИЦИТЕ.

Като четеше по-нататък, Хол разбра, че само на първия етаж имаше разположен голям комплекс с компютри за анализ на постъпващите данни, но той обслужваше и останалите нива. Това се смяташе за съвсем приемливо, тъй като при биологичните задачи астрономическото време беше без никакво значение, а важно беше най-пълноценното използване на машинното време: компютърът можеше да обработва няколко задачи едновременно.

Хол разлистваше останалата част от папката — търсеше нещо, което би го заинтересувало. И изведнъж стигна до една доста особена страница — Хипотезата за решаващия глас.

Страница 255 от всичко 274 страници

ПО НАРЕЖДАНЕ НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ОТБРАНАТА ТАЗИ СТРАНИЦА ОТ НАСТОЯЩАТА СВРЪХСЕКРЕТНА ПАПКА Е ИЗЗЕТА.

СТРАНИЦАТА Е НОМЕР „двеста петдесет и пет“

КОДОВОТО ИМЕ НА ПАПКАТА Е: Уайлдфайър

СЪДЪРЖАНИЕТО НА ИЗЗЕТИЯ МАТЕРИАЛ: Хипотеза за решаващия глас

ЗА СВЕДЕНИЕ НА ЧИТАТЕЛЯ: СТРАНИЦАТА Е ИЗЗЕТА В СЪОТВЕТСТВИЕ С УСТАНОВЕНИТЕ ПРАВИЛА, НЕ Е НЕОБХОДИМО ДА СЕ ДОКЛАДВА.

КОД ЗА КОМПЮТЪРА ПОВТОРЕНИЕ

255 УАЙЛДФАЙЪР 255

Хол тъкмо се мръщеше и се чудеше какво ли означава това, когато чу гласа на пилота:

— Доктор Хол!

— Да.

— Току-що преминахме последния контролен пункт. След четири минути кацаме.

— Добре — каза Хол. — Знаете ли точно къде?

— Мисля, че това е Флетрок, Невада.

— Добре.

След няколко минути самолетът спусна колесника и намали скоростта.

Невада беше идеалното място за базата „Уайлдфайър“. От всичките петдесет щата Сребърният щат заемаше седмо място по площ и четиридесет и девето по брой на населението. Той е най-слабо населеният щат след Аляска. Особено като се има предвид, че осемдесет и пет процента от четиристотин и четиридесетте хилядното население на щата живее в Лас Вегас, Рано или Карсън Сити, гъстотата от 1,2 души на квадратен километър го правеше доста подходящо място за програми като „Уайлдфайър“ и наистина много от тях бяха разположени тук.

Наред с известния атомен полигон във Винтън Флетс тук се намира и станцията за свръхвисоки енергии в Мартиндейл и

координационният център на военновъздушните сили близо до Лос Гейдъс. Повечето от тези центрове са построени в южната част на щата, още преди Лас Вегас да достигне двадесет милиона посетители годишно. Отскоро всички тези изпитателни станции почнаха да се съсредоточават в северозападния край на Невада, който още е сравнително по-изолиран. Секретните списъци на Пентагона включват още пет нови центъра на тази територия, чиито цели са все още неизвестни.

X. ПЪРВИ ЕТАЖ

Хол кацна по обед, в най-голямата горещина. Нямаше нито едно облаче по бледосиньото небе. Слънцето грееше безмилостно. Слезе от самолета и тръгна към малката желязна барака. Краката му затъваха в размекнатия асфалт и той си мислеше, че може би това летище е направено да се ползва само през нощта. Сигурно само тогава асфалтът е твърд.

Вътре в бараката беше прохладно. Климатичната инсталация работеше с пълна сила. Наредбата беше скромна: масичка за игра на карти в единия ъгъл, където стояха двама пилоти — играеха покер и пиеха кафе. В другия ъгъл часовоят с автомат през рамо говореше по телефона. Той даже не вдигна поглед, когато Хол влезе.

Близо до телефона имаше машина за кафе. Хол и пилотът на неговия самолет се приближиха до нея и си наляха. Хол отпи една глътка и попита:

— И къде е този град? Аз не го забелязах, докато летяхме.

— Не знам, сър.

— Идвали ли сте тук друг път?

— Не, сър. Това летище е встрани от основните маршрути.

— Кого всъщност обслужва то?

В този момент Ливит влезе и извика Хол. Бактериологът го изведе пак навън на жегата, към един светлосин автомобил, паркиран зад бараката. На колата нямаше никакви номера, нямаше и шофьор. Ливит седна зад кормилото и повика Хол да влезе вътре.

Когато Ливит запали мотора, Хол каза:

— Тук май не ни ценят много.

— О, ценят ни и още как, но няма шофьори. Изобщо тук се използват точно толкова хора, колкото е необходимо. Броят на бъбривците е намален до минимум.

Караха през една пустинна, хълмиста местност. В далечината се синееха планини — очертанията им се губеха в маранята на пустинята. Пътят беше прашен и целият в дупки сякаш с години не е бил използван.

Хол забеляза това.

— Така ти се струва. Колко усилия ни струваше строежът му! Почти пет хиляди долара.

— Защо ви беше?

Ливит сви рамене.

— Трябваше да премахнем следите от тракторите. Огромно количество тежки съоръжения трябваше да се пренесат по тези пътища. А не бихме искали хората да се чудят какво ли е минавало оттук.

— Предпазни мерки — продължи Хол след известна пауза. — А, да, нали четох там в онази папка, някакво самоунищожаващо се атомно устройство…

— Е, и какво?

— То съществува ли в действителност?

— Съществува.

Инсталирането на устройството беше доста уязвима точка в началните планове на програмата „Уайлдфайър“. Стоун и другите настояваха правото на последно решение — да взривят или да не взривят — да бъде тяхно. Но комисията по ядрена енергия, както и правителството, се противопоставиха. Дотогава правителството не бе изпускало контрола над ядрените устройства от ръцете си. Стоун доказа, че в случай на авария в лабораторията може да няма време да се допитват до Вашингтон, за да получат заповед за взривяване от Президента.

— В папката пишеше също, че това устройство има някаква връзка с „Хипотезата за решаващия глас“.

— Да, така е.

— Какво значи това? Нали знаете, че страницата е иззета от папката?

— Знам — потвърди Ливит. — После ще говорим пак.

Колата сви от нащърбения асфалт по един прашен път. Вдигна се пушилка и въпреки горещината бяха принудени да затворят прозорците. Хол запали цигара.

— Това ти е последната — каза Ливит.

— Знам. Нека да й се насладя.

От дясната страна те подминаха надпис:

ДЪРЖАВНА СОБСТВЕНОСТ
ВХОД ЗАБРАНЕН

Но никъде нямаше нито ограда, нито пазач, нито кучета — само този олющен, поизтрит знак.

— Страшни мерки за безопасност — забеляза Хол.

— Нали разбираш, не искаме да предизвикаме подозрение. Мерките за безопасност са по-добри, отколкото изглеждат, не се безпокой.

Минаха още около половин километър. Колата подскачаше по лошия път. Когато превалиха хълма, пред Хол се откри една огромна кръгла ограда, може би сто метра в диаметър. Висока беше три метра, много здрава и на определени места покрита с бодлива тел. Вътре имаше обикновена дървена постройка, а около нея — царевица.

— Каква е тази царевица? — попита Хол.

— Много хитро, нали?

Стигнаха до входа. Един мъж с груби фермерски панталони и памучна фланелка им отвори вратата. Той държеше сандвич и енергично дъвчеше. Усмихна се и им намигна. После им махна с ръка, като продължаваше да дъвче. Надписът на вратата гласеше:

ДЪРЖАВНА СОБСТВЕНОСТ
МИНИСТЕРСТВО НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО — САЩ
ОПИТНА СТАНЦИЯ ПО УСВОЯВАНЕ НА ПУСТИННИ ЗЕМИ

Ливит мина през входа и спря пред дървената сграда. Остави ключовете в колата и излезе. Хол го последва.

— Сега какво ще правим?

— Ще влезем — отговори Ливит.

Влязоха направо в малка стая. Вътре до разклатено бюро седеше един мъж с каубойска шапка, карирана спортна риза и вратовръзка.

Четеше вестник и обядваше сандвичи, както и мъжът на вратата. Той ги погледна и се усмихна любезно.

— Здрасти.

— Здравейте — отвърна Ливит.

— С какво мога да ви бъда полезен?

— Само минаваме оттук, на път за Рим — каза Ливит.

Мъжът кимна.

— Знаете ли колко е часът?

— Часовникът ми спря вчера — отговори Ливит.

— Дявол да го вземе — изруга мъжът.

— Сигурно от горещината.

Ритуалът свърши и мъжът отново кимна. Тогава те минаха покрай него и излязоха от преддверието в един коридор. На вратите имаше табелки: „Инкубатори за семена“, „Контрол на влажността“, „Анализ на почвата“. В сградата работеха пет-шест души, всички облечени небрежно, но явно много заети.

— Това е истински селскостопански институт — обясни Ливит. — Даже, ако поискаш, човекът, когото видяхме преди малко, може да те разведе из лабораториите и да ти обясни целта на експериментите. Тези хора се опитват главно да отгледат различни видове царевица в почва с ниска влажност и висока алкалност.

— А инсталацията „Уайлдфайър“?

— Тука е — отвърна Ливит. Той отвори вратата с надпис „Склад“ и те се намериха в тясна стаичка, пълна с мотики, гребла и маркучи.

— Влизай — нареди Ливит.

Хол влезе. Ливит затвори вратата след себе си. Изведнъж Хол почувства, че подът под краката му потъва и те започнаха да се спускат надолу, заедно с греблата и маркучите.

След малко се озоваха в модерна празна стая, залята от студена флуоресцентна светлина. Стените бяха боядисани в червено. Единственият предмет в стаята беше правоъгълна, висока до кръста кутия, която Хол оприличи на катедра. Беше покрита със светещо, зеленикаво стъкло.

— Ела при анализатора — каза Ливит. — Постави си ръцете на стъклото, с дланите надолу.

Хол изпълни всичко. Той почувства леко бодване по пръстите и после чу бръмченето на машината.

— Добре. Сега се отмести.

След това Ливит сам се доближи, сложи ръцете си върху кутията, почака да чуе бръмченето и после обясни:

— Това е всичко. Ти спомена за мерките за сигурност: ще ти ги покажа преди да влезем в лабораториите.

Той кимна към вратата на отсрещната страна на стаята.

— Какво е това?

— Анализатор на отпечатъците от пръстите и дланите — отвърна Ливит. — Всичко е напълно автоматично. Отчита до десет хиляди дерматографски линии, така че грешките са почти изключени. В блока на паметта са заложени сведения за всеки, който има достъп до „Уайлдфайър“.

Ливит бутна вратата в ъгъла. Зад нея се оказа още една с надпис: „Охрана“, която безшумно се плъзна встрани. Влязоха в затъмнена стая. Пред пулта с множество светещи зелени скали стоеше само един-единствен човек.

— Здравейте, Джон — поздрави Ливит. — Как сте?

— Добре, доктор Ливит. Видях ви като идвахте.

Ливит запозна Хол с дежурния. Той стана и започна да му показва всички съоръжения.

— На хълмовете близо до станцията — обясни той — виждате добре замаскирани два радиолокатора. Те контролират влизането в базата. До оградата са закопани датчици, които сигнализират за приближаването на всяко живо същество, по-тежко от четиридесет килограма.

— Нищо не пропускаме — каза дежурният. — А ако това се случи… — Той сви рамене и се обърна към Ливит: — Да му покажем ли кучетата?

— Добре — съгласи се Ливит.

Минаха в съседната стая. Там имаше девет големи клетки. Стаята миришеше силно на животни. Хол видя девет огромни немски овчарки — през живота си не беше виждал такива големи.

Те започнаха да го лаят, а не се чуваше никакъв звук. Той гледаше удивено животните, зинали срещу него с беззвучна паст.

— Тези кучета са със специална военна дресировка — обясни дежурният. — Учат ги да бъдат свирепи. Когато човек ги води на

разходка, трябва да носи кожени дрехи и ръкавици. Изрязани са им гласните струни и затова не се чува нищо. Тихи и свирепи.

— А налагало ли се е да ги използвате?

— Не. За щастие, още не — отговори дежурният.

Влязоха в малка стая с шкафчета. Хол видя името си на едно от тях.

— Тук ще се преоблечем — поясни Ливит. Той кимна към купа розови комбинезони в единия ъгъл. — Съблечи всичко и облечи само това.

Хол се преоблече бързо. Дрехите представляваха широки комбинезони със страничен цип. Щом се приготвиха, те тръгнаха по коридора.

Изведнъж се чу алармен звън и една решетка пред тях рязко се плъзна и се затвори. Над тях замига бяла лампа. Хол се объркa. Едва много по-късно той си спомни, че Ливит веднага бе отместил погледа си от ослепителните припламвания на лампата.

— Нещо не е както трябва. Всичко ли свали от себе си?

— Да — отговори Хол.

— Пръстени, часовник, всичко?

Хол погледна ръцете си. Беше забравил часовника.

— Връщай се — заповяда Ливит. — Остави го в шкафчето си.

Хол се върна. После пак тръгнаха по коридора. Решетка се отвори, не се чу никакъв алармен звън.

— Всичко е автоматизирано, а? — забеляза Хол.

— Да. Всеки чужд предмет се засича. Отначало се страхувахме, че решетката регистрира и такива неща като изкуствено око, сърдечни стимулатори, изкуствени зъби — изобщо всичко. Но за щастие, никой от нашия екип не притежава такива неща.

— А пломби?

— Пломбите не. Програмирано е да не реагира на пломби.

— Как е устроено?

— Нещо на базата на съпротивленията, но аз много не разбирам.

Минаха край надпис, който гласеше:

ВЛИЗАТЕ В ПЪРВИЯ ЕТАЖ

МИНЕТЕ В КАБИНАТА ЗА ИМУНИЗАЦИОНЕН КОНТРОЛ

Хол забеляза, че стените са червени и го сподели с Ливит.

— Да — каза Ливит. — Всеки етаж е боядисан в различен цвят. Първият е червен, вторият — жълт, третият — бял, четвъртият — зелен, а петият — син.

— Придържахте ли се към някаква система при избора на цветовете?

— Преди няколко години за флотата бяха събрани данни за психологическия ефект на цвета на заобикаляща среда. Изглежда именно тези данни са използвани.

Приближиха се до кабината. Вратата се плъзна и пред тях се появиха три стъклени кабини.

— Седни, в която искаш — предложи Ливит.

— И тук пълна автоматика.

— Разбира се.

Хол влезе в едната кабина и затвори вратата след себе си. Вътре имаше кушетка и някаква сложна апаратура. Пред кушетката беше поставен телевизионен монитор, на който светеха няколко точки.

— Седнете — раздаде се равен металически глас. — Седнете. Седнете.

Хол седна на кушетката.

— Наблюдавайте екрана пред вас. Разположете се така, че всички точки по него да загаснат.

Хол погледна екрана и видя, че точките сега съответстваха на формата на човешкото тяло.

¤ ¤

¤ ¤

¤ ¤

Той започна да се наглася. Една по една точките изчезнаха.

— Много добре — каза гласът. — Сега по-нататък. Кажете името си. Първо фамилното, после собственото.

— Марк Хол — отвърна той.

— Кажете името си: първо фамилното, после собственото.

Изведнъж на екрана се появиха думите:

ОТГОВОРЪТ НЕ МОЖЕ ДА СЕ КОДИРА

— Хол, Марк.

— Благодаря за съдействието — продължи металическият глас. — Сега кажете стиха:

МЕРИ АГЪНЦЕ СИ ИМАШЕ

— Вие се шегувате — каза Хол.

Пауза и отново тихото щракане и писукане на релетата. На екрана се появи пак същият текст:

ОТГОВОРЪТ НЕ МОЖЕ ДА СЕ КОДИРА
МОЛЯ, ПОВТОРЕТЕ СТИХА

Хол се почувства кръгъл глупак, но повтори:

„Мери агънце си имаше

с руно бяло като сняг
тя, където и да идеше,
следваше я неговият бяг.“

Пак пауза. Отново същият глас:
— Благодаря за съдействието.
На екрана се появи следният надпис:

АНАЛИЗАТОРЪТ УДОСТОВЕРЯВА
САМОЛИЧНОСТТА ХОЛ, МАРК.

— Моля за внимание — разнесе се металическият глас. — Ще отговаряте с „да“ или „не“. Въздържайте се от други отговори. Ваксинирани ли сте против дребна шарка през последните дванадесет месеца?

— Да.

— Дифтерит?

— Да.

— Тифус или паратиф? А и В?

— Да.

— Тетанус?

— Да.

— Жълтеница?

— Да, да, да. Против всичко съм ваксиниран.

— Моля отговаряйте само на въпросите. Ненужните думи само губят ценно време на компютъра.

— Добре — подчини се Хол. Когато го включиха в програмата „Уайлдфайър“, имунизираха го против всички възможни болести: даже против чума и холера, за които всеки шест месеца трябваше да го реимунизират. Биха му и гама-глобулин за устойчивост при вирусни инфекции.

— Боледували ли сте някога от туберкулоза или друго микобактериално заболяване, имали ли сте положителни реакции при проверка за туберкулоза?

— Не.

— Боледували ли сте от сифилис или някое друго спирохетно заболяване, причинено от грам-положителни бактерии като стрептококи, стафилококи, пневмококи?

— Не.

— Болести, предизвикани от гонококи, менингококи, протеуси, псевдомони, салмонела, шигела?

— Не.

— Имали ли сте някакво скорошно или по-старо заболяване на кожата като бластомикоза, хистоплазмоза, кокцидомикоза или позитивна реакция на някой вид гъбички?

— Не.

— Имали ли сте напоследък някакво вирусно заболяване от рода на полиомиелит, хепатит, мононуклеоза, шарка, скарлатина, варицела, херпес?

— Не.

— Брадавици имате ли?

— Не.

— Някакви алергии?

— Към прашеца на полската детелина.

На екрана се появиха думите:

ПОЛСКА ДЕТЕЛИНА

И след един момент:

ОТГОВОРЪТ НЕ СЕ КОДИРА

— Моля повторете още веднъж за блока памет.

Хол повтори отчетливо:

— Полска детелина.

На екрана блесна надписът:

ПОЛСКА ДЕТЕЛИНА — КОДИРАНО

— Алергичен ли сте към албумин?

— Не.

— С това се свършват официалните въпроси. Моля, съблечете се, легнете пак така, че да изчезнат светлите точки на екрана.

Хол се подчини. Миг след това една ръчка с ултравиолетова лампа се спусна близко до тялото му. До лампата беше прикрепено нещо като обектив. Хол видя на екрана отпечатъците, които оставяше обективът от неговото тяло. Започна с краката.

— Това е изследване за гъбични заболявания — обясни гласът.

След няколко минути му заповядаха да се обърне по корем. Същата процедура се повтори. После отново го накараха да легне по гръб и да угаси точките на екрана.

— Сега ще бъдат изследвани физическите ви параметри. Умолявате се да лежите спокойно, докато се направят необходимите изследвания.

Към тялото му бяха прикрепени всевъзможни жички с датчици и манипулатори. Той разбираше за какво служат някои — шестте на гърдите му — за електрокардиограма, другите двадесет и една на главата за електоенцефалограма. Имаше обаче още много по стомаха и краката.

— Моля вдигнете си лявата ръка — нареди гласът.

Хол я вдигна. Отгоре се протегна механична ръка с по едно електронно око от двете страни. Механичната ръка опипа ръката на Хол.

— Сложете я сега на поставката вляво. Не се движете. Ще почувствате леко убождане от иглата, която влиза във вената.

Хол погледна екрана. На него се появи цветен образ на ръката му — на син фон се виждаха зелените разклонения на вените. Машината сигурно работеше на принципа на топлинната чувствителност. Тъкмо имаше намерение да протестира, когато почувства леко убождане.

Погледна назад. Иглата беше във вената.

— Моля, легнете спокойно. Отпуснете се.

В продължение на петнадесет секунди машината жужеше и тракаше. После всички проводници отидоха по местата си. Внимателни механични пръсти поставиха лепенка на убоденото място.

— Изследванията за физическите ви параметри завършиха.

— Мога ли да се облека?

— Моля, седнете с дясното рамо към телевизора. Ще получите пневмоинжекция.

От стената на дебел кабел излезе нещо, прилично на пистолет, притисна кожата на рамото му и стреля. Хол чу свистене и усети кратка болка.

— Сега се обличайте — отговори гласът. — Предупреждаваме ви, че може да ви се вие свят няколко часа. Получихте принудителна имунизация и гама-глобулин. Ако ви се завие свят, седнете. Ако почувствате гадене, повръщане, треска, съобщете в контролния пункт на първия етаж. Ясно ли е всичко?

— Да.

— Изходът е вдясно. Благодаря ви за съдействието. Изследването свърши.

Хол вървеше по дългия червен коридор с Ливит; ръката леко го наболяваше.

— Ама че машина — говореше Хол. — Дано медицинската асоциация не разбере за нея.

— Няма да разбере — отговори Ливит.

Фактически електронният анализатор беше конструиран от фирмата „Сандеман Индъстрийз“ през 1965 година по правителствена поръчка, за да почне тяхното производство, необходимо за полетите в космоса. Правителството разбираше, че въпреки високата цена (около осемдесет и седем хиляди долара) той можеше да замести лекаря като диагностик. Всички знаеха, разбира се, че и пациентите, и лекарите трудно щяха да свикнат с него.

Правителството нямаше намерение да го пусне на пазара поне до 1971 година, освен за някои големи болници.

Като вървяха по коридора, Хол забеляза, че стените постепенно завиват.

— Къде се намираме?

— На територията на първия етаж. Отляво са лабораториите. Отдясно няма нищо друго освен здрава скала.

Няколко души минаха по коридора. Всички бяха облечени в розови комбинезони: изглеждаха сериозни и заети.

— Къде са другите от нашата група?

— Ето тук — отговори Ливит и отвори врата с надпис „ЗАЛА ЗА КОНФЕРЕНЦИИ №7“. Влязоха в стая с огромна дъбова маса. Стоун беше вече там. Стоеше изправен и бодър, като че ли току-що бе взел студен душ. До него Бъртън изглеждаше жалък и объркан. В погледа му се четеше умора и страх.

Поздравиха се и седнаха. Стоун бръкна в джоба си и извади два ключа. Единият беше сребърен, а другият — червен. Червеният беше закачен на верижка. Той го подаде на Хол.

— Сложете си го на врата — каза Стоун.

— Какво е това? — попита Хол.

— Страхувам се, че на Марк още не му е ясно за решаващия глас — намеси се Ливит.

— Аз мислех, че той вече е прочел това в самолета.

— Неговият екземпляр беше редактиран.

— Така ли? И вие не знаете нищо за решаващия глас? — обърна се Стоун към Хол.

— Нищо не знам — каза Хол намръщено и погледна ключа.

— И никой не ви е казал, че главната причина, поради която сте в нашата група, е, че сте ерген?

— Но какво общо има това с…

— Това, че всъщност вие сте този решаващ глас. Вие сте ключът към това дело, в буквалния смисъл на думата.

Стоун взе своя ключ и се отправи към ъгъла на стаята. Той натисна един скрит бутон. Дървената ламперия се плъзна и пред тях се откри блестящ метален пулт. Той постави ключа в ключалката и го завъртя. Светна зелена светлина на пулта и Стоун отстъпи назад. Ламперията се затвори.

— Под нивото на последния етаж на тази лаборатория се намира автоматично атомно самоунищожаващо се устройство — започна разказа си Стоун. — То се контролира оттук, от лабораторията. Аз току-що поставих своя ключ и завъртях на бойна готовност. Устройството е готово да избухне. Ключът ми не може да се извади. Докато вашият може да се постави и после пак да се извади. Детонаторът на бомбата се включва с три минути закъснение. Това е именно времето, през което вие можете да мислите и евентуално да го извадите.

Хол все още се мръщеше.

— Но защо именно аз?

— Защото сте ерген и трябваше да имаме в групата поне един ерген.

Стоун отвори една чанта и извади папка. Подаде я на Хол и му каза:

— Прочетете това.

Това беше пак папката на „Уайлдфайър“.

— Страница 255 — уточни Стоун.

Хол разлисти папката.

— Прочетете.

ПРОГРАМА „Уайлдфайър“

Изменения

1. Микропорести филтри за поставяне във вентилационната система, по първоначалния проект — еднослойно полистиролови филтри с максимално действие 97,4%. Сменени през 1966 година, когато Апджон конструира филтри, способни да задържат организми с размер до един микрон. При действие до 90% трислойният филтър осигурява пречистване до 99,9%. Остатъчната възможност за заразяване е равна на 0,1%, но това няма практическо значение. Цената на четири– или петслойните филтри, които намаляват възможността до 0,001%, се смята за несъразмерна с увеличаването на надеждността. Допустимите 1/1,000 се смятат за достатъчни. Монтажът е привършен на 8.12.1966 година.

2. Атомно самоунищожаващо се устройство, реконструкция на забавящото устройство на взрива. Виж дело КАЕ/МО 77–12 0918.

3. Атомно самоунищожаващо се устройство — изменение на графика на техническото обслужване на активната зона. Вж. дело КАЕ/Уорбърг 77-14-0014.

4. Атомно самоунищожаващо се устройство — последни изменения и окончателни решения. Вж. дело КАЕ/МО 77-14-0023.

СПРАВКА ЗА ХИПОТЕЗАТА ЗА РЕШАВАЩИЯ ГЛАС: Първо се разглежда като нулева хипотеза от съвета при „Уайлдфайър“. Сформира се въз основа на проведените от ВВС (Обединено командване ПВО на Северноамериканския континент) тестове за определяне способността на командирите да вземат решения на живот и смърт. Опитите включват взимане на решения при десет случая с предписани алтернативи, разработени от психиатричното отделение на Уолтър Рийд въз основата на многократни анализи на тестовете, извършени от отдела по биостатика към Националния институт по здравеопазване в Бетезда.

Тестът беше зададен на летци от стратегическата авиация, обслужващия персонал, офицери от щаба на ПВО и други лица, длъжни да вземат решения или да предприемат самостоятелни действия. Сценариите са изработени от Хъдзъновия институт. По всеки от сценариите лицата трябва да вземат решение от типа „да“ или „не“. Решенията винаги включват термоядрено или химикобактериологично унищожение на вражески обекти.

Данните от 7420 души изпитани са обработени по X1X2 многофакторен и дисперсионен анализ, следваща обработка по програмата „АНОВАР“, окончателна обработка по програмата „Класификация“, чиято същност е охарактеризирана от отдела по биостатика към Националния институт по здравеопазване по следния начин:

Целта на тази програма е да се определи ефективността на разпределението на отделните лица по различни групи въз основа на обективни количествени оценки. Програмата позволява да се установят границите на групите и вероятността на класификацията на отделните лица като функция на определените данни.

Програмата предвижда: средни оценки по групи, граници за достоверност, оценки на отделните изпитвани лица.

К.Г. Боргранд
доктор на науките
Национален институт по здравеопазване

РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗУЧАВАНЕ НА ХИПОТЕЗАТА ЗА РЕШАВАЩИЯ ГЛАС: Изследването показва, че женените хора са се държали различно от неженените по няколко точки. Хъдзъновият институт даде средни отговори, т.е. теоретически „правилните“ решения, направени от компютъра въз основа на данните от сценария. След като бяха сравнени отговорите, дадени от изследваните групи, бе установен индекс на ефективността, показател за броя на правилните решения.

Група, Индекс на ефективността
женени мъже: 0.343
омъжени жени: 0.399
неомъжени жени: 0.402
неженени мъже: 0.824

Данните показват, че женените мъже вземат правилно решение само веднъж на три пъти, докато неженените вземат правилно решение четири пъти от възможните пет. Групата на неженените мъже беше разделена на подгрупи за по-точна класификация.

Подгрупа, Индекс на ефективността
неженени мъже: 0.824
Военнослужещи офицери: 0.655
младши команден състав: 0.624
Инженерно-технически работници и инженери: 0.877
надземен персонал: 0.901
Обслужващ персонал ремонт и служба битово обслужване: 0.758
Професионалисти научни работници: 0.946

От дадената таблица не трябва да се правят прибързани изводи за способността или неспособността на хората от различни категории да вземат решения. Макар и според тези данни да изглежда, че портиерите могат да вземат по-добри решения от генералите, положението всъщност е много по-сложно. Дадените от машината оценки са сумарни числа от резултатите при теста и индивидуалните вариации. Това трябва да се има предвид при тълкуването им.

В противен случай може да се стигне до грешни и опасни изводи.

По искане на Комисията по атомната енергия в периода на монтажа на ядрения самоунищожител, съгласно гореописаната методика, се подлага на тест командният състав на базата, а така също и целият персонал, свързан с програмата „Уайлдфайър“. Материалите по теста се намират в самата програма: тест „Класификация“, „Персонал“ (вж. 77-14-0023).

Тест за командната група.

Фамилия, Индекс на ефективността
Бъртън: 0.543
Рейнълдс: 0.601
Кърк: 0.614
Стоун: 0.687
Хол: 0.899

Резултатите от специалния тест потвърждават хипотезата за решаващия глас, съгласно която окончателните решения, включващи и термоядрено, и химикобактериологично унищожение, трябва да се взимат от неженен мъж.

— Това е някакво безумие — промълви Хол, като прочете текста.

— Ни най-малко — отговори Стоун, — това беше единственият начин да накараме правителството да ни предостави контрола над това

оръжие.

— И вие мислите, че аз ще мога да поставя ключа и да го взривя?

— Страхувам се, че нищо не разбирате. Детониращото устройство е напълно автоматично. Ако в лабораторията избухне инфекция и целият пети етаж бъде заразен, след три минути устройството се взривява. Но това ще стане именно ако вие не поставите своя ключ и не отмените тази заповед.

— А, така ли… — изрече тихо Хол.

XI. ОБЕЗЗАРАЗЯВАНЕ

Някъде на етажа се разнесе звън. Стоун погледна към часовника на стената. Беше късно. Той започна да излага на участниците в групата тяхната задача, като говореше бързо, крачеше из стаята и ръкомахаше.

— Както ви е известно — подзе Стоун, — намираме се на най-горния етаж на пет етажна сграда. Според протокола ще бъдат необходими около двадесет и четири часа, за да преминем през всички стерилизиращи и обеззаразяващи процедури до най-долния етаж. Ето защо трябва да започнем веднага. Капсулата скоро ще пристигне.

Той натисна едно копче на пулта върху масата. Пред тях блесна екранът на телевизор и те видяха конусовидното тяло на спътника, увито в пластмасова торба, да се спуска бавно надолу. Поддържаха го две механични ръце.

— В централната част на тази кръгла сграда — продължи Стоун — са разположени ескалатори и апаратурата за съобщителните връзки: тръби, кабели и т.н. Капсулата сега е там, но скоро ще бъде поставена в свръхстерилното отделение на най-долния етаж.

Стоун каза по-нататък, че е донесъл още два сюрприза от Пидмонт. На екрана се показа Питър Джексън, на носилка. На двете му ръце бяха поставени системи.

— Това е човекът, оцелял през нощта, същият, който се вижда и на снимките, направени от първия полет на самолета. Сутринта беше още жив.

— А сега какво е състоянието му?

— Още не е ясно — отвърна Стоун. — В безсъзнание е и повръща кръв. Поддържат го със системи, поне докато ние се доберем до най-долния етаж.

Стоун превключи едно копче и на екрана видяха едно малко бебе. То скимтеше, привързано за мъничко легло. Имаше система във вена на главата.

— Този малък приятел също е оцелял снощи — каза Стоун — и ние го докарахме. Не можехме да го оставим, още повече, че беше в

действие вече заповед 7–12. Градът сега е разрушен от атомен взрив. Освен това бебето и Джексън са единствените живи ключове към загадката.

След това заради Хол и Ливит, които още не знаеха нищо, Стоун и Бъртън отново разказаха какво бяха видели и научили в Пидмонт. Разправиха за бързата смърт, за странните самоубийства, запушените артерии и съсирената кръв.

Хол слушаше изумен. Ливит седна, като клатеше глава в недоумение.

Когато разказът свърши, Стоун попита:

— Има ли въпроси?

— Не са спешни — отвърна Ливит.

— Тогава да започваме! — нареди Стоун.

Тръгнаха към вратата. На нея имаше надпис с обикновени бели букви: ЗА ВТОРИЯ ЕТАЖ. Този надпис се видя на Хол съвсем незначителен и елементарен. Очакваше нещо повече. Може би непристъпен часовой с автомат или поне караул за проверка на паспорти, но нямаше нищо такова и той забеляза, че никой не носеше нито значки, нито пропуски.

Сподели недоумението си със Стоун.

— Да, така решихме още по-рано. Значките лесно се заразяват и после трудно се стерилизират. Обикновено са от пластмаса и се стопяват при висока температура.

Четиримата минаха през вратата, която се затвори рязко и се херметизира със съскащ звук. Хол се озова в празна стая, облицована с тухли. В нея имаше само един сандък с надпис „Дрехи“. Той съблече комбинезона и го пусна в сандъка. За миг нещо светна, после угасна. Комбинезонът беше изгорен.

След това се обърна назад и видя, че на вратата е написано:

„През тази врата няма изход за първия етаж“

Хол сви рамене. Другите вече минаваха през втората врата, на която пишеше само „ИЗХОД“. Той ги последва и се озова всред облаци пара с особен дъх, напомнящ на хвойна. Не беше трудно да се досети — сигурно ароматизирано дезинфекционно средство. Седна на една пейка да си почине. Парата го обгърна. Сега разбра целта на тази пара. Трябваше да разшири порите и да проникне в дробовете.

Четиримата мъже чакаха, не говореха почти нищо, докато телата им се покриха с пот и после тръгнаха към следващата стая.

— Какво мислиш за всичко това? — обърна се Ливит към Хол.

— Чудесна римска баня — отговори Хол.

В другата стая имаше плитка вана с надпис:

„Потопете само стъпалата“ и душ с надпис: „Не гълтайте разтвора от душа, пазете очите.“ Като че ли искаха да ги сплашат. Хол се опита да определи състава на разтвора по миризмата, но не успя. Все пак водата беше доста плъзгава, значи разтворът бе алкален. Хол попита Ливит.

— Да — отговори той, — това е алфахлорофин при РН 7.7[1] — и добави, че когато е възможно, киселите и алкалните разтвори се редуват.

— И като си помислиш — продължи Ливит, — това всъщност е един всеобщ проблем. Как да дезинфекцираш човешкото тяло — едно от най-мръсните неща в нашата Вселена, — без същевременно да го убиеш. Интересна задача, нали?

Той се замисли. Хол се огледа за кърпа да се обърше след душа, но не намери никъде. В следващата стая го обгърна поток горещ въздух. На стените светнаха кварцови лампи и заляха стаята със силна виолетова светлина. Стоя там, докато сушилните апарати изключиха. Кожата му леко настръхна в следващата стая, която беше предназначена за обличане. Дрехите сега бяха по-различни — приличаха на хирургически — светложълти, със свободно горнище с остро деколте, къси ръкави, еластични панталони, ниски обувки с гумени подметки, много удобни — като балетни пантофки.

Дрехите бяха меки, от някаква синтетична материя. Облече се и заедно с другите излезе през врата с надпис „КЪМ ВТОРИЯ ЕТАЖ“. Влезе в асансьора и зачака, докато той се спускаше надолу.

И отново се озоваха в един коридор. Стените тук бяха жълти, а не червени, както горе. Хората също бяха с жълти униформи. Една сестра до асансьора съобщи:

— Господа, часът е четиринадесет и четиридесет и седем минути. Можете да продължите слизането след един час.

Влязоха в малка стая с надпис: „ВРЕМЕННА ПОЧИВКА“. В нея имаше шест кушетки със завивки от изкуствена материя.

— По-добре да си починем — предложи Стоун. — Ако можете, дремнете. Трябва да съберем сили до последния етаж, защото тогава няма да ни е до сън. — Той се приближи до Хол. — Какво мислите за обеззаразяващата процедура?

— Интересна е — отвърна Хол. — Ако я продадете на шведите, ще натрупате състояние. Все пак очаквах нещо много по-строго.

— Почакайте — каза Стоун, — по-нататък става все по-строго. На третия и четвъртия етаж ще има прегледи от лекари, а после кратко съвещание.

Стоун легна на една от кушетките и моментално заспа. Научил беше този номер преди години, когато правеше опити по часовник. Свикна да спи час тук, два там, което му беше от голяма полза по-късно.

Втората процедура на обеззаразяване приличаше на първата. И втората униформа изгориха, въпреки че я бяха носили само един час.

— Не е ли разхищение? — обърна се Хол към Бъртън.

— Но това е хартия — вдигна рамене Бъртън.

— Хартия ли? Тази тъкан?

— Не тъкан. Хартия. Преработена е по специален начин.

Озоваха се в басейн, в който ги накараха да си потопят и главите. В инструкцията на стената се казваше, че очите трябва да се отворят под водата. За да се отиде в следващото помещение, трябваше да се мине под водата. Докато плуваше, Хол почувства смъдене в очите, но нищо повече.

Във втората стая имаше само шест кабини със стъклени стени, които приличаха на телефонни. Хол се приближи до една от тях и прочете надписа: "Влезте и си затворете двете очи. Стойте с раздалечени от тялото ръце и леко разкрачени. Не си отваряйте очите, докато не чуете бръмчене. „МОЖЕ ДА ОСЛЕПЕЕТЕ ОТ ДЪЛГОВЪЛНОВАТА РАДИАЦИЯ“.

Хол изпълни нарежданията и почувства някаква хладина по тялото си. Всичко трая може би пет минути. След това чу бръмченето. Отвори очи. Тялото му беше сухо. Последва другите по един коридор, в който имаше четири душа. Минаха последователно под всеки. Накрая ги изсушиха сушоари. После — пак нови дрехи. Този път — бели.

Облякоха се, качиха се на асансьора и слязоха на третия етаж.

Чакаха ги четири сестри. Една от тях заведе Хол в някакъв кабинет. Този път бе подложен на двучасов преглед не от машина, а от съвършено равнодушен млад човек. Хол се притесняваше и си помисли, че предпочита машината.

Докторът се интересуваше абсолютно от всичко, включително и от автобиографията му: дата на раждането, образование, пътувания, семейно положение, бил ли е в болница, заболявания. И подробен преглед. Хол взе да се ядосва — на кого бе нужно всичко това? Но лекарят само свиваше рамене и повтаряше:

— Такъв е редът.

След два часа всички бяха готови и се спуснаха към следващата процедура на четвъртия етаж.

Четири вани с пълно потапяне, три процедури с ултравиолетова и инфрачервена светлина, две с ултразвук, и накрая нещо съвсем невероятно: стоманена кабинка, а вътре закачен шлем. Надпис: „Апарат за ултраобгаряне. За да предпазите главата и мъха на лицето си, нахлупете внимателно шлема и натиснете копчето отдолу.“

Хол никога не беше чувал за ултраобгаряне и изпълни всичко, без да знае какво ще стане. Сложи си шлема и натисна копчето.

Блесна ослепителна светлина, вълна от топлина изпълни кабината. Почувства болка за миг, толкова кратка, че я усети чак като отмина. Махна шлема внимателно и огледа тялото си. Кожата му беше покрита с фина бяла пепел и после изведнъж разбра, че това не е никаква пепел, а неговата собствена кожа или поне е била неговата кожа. Машината беше обгорила външния епителен слой. Отиде под душа и изми пепелта. Когато най-после стигна до съблекалнята, намери там зелени дрехи.

Пак преглед от лекар. Сега вземаха проби от всичко: слюнка, епител на устната кухина, кръв, урина, секрет. Този път той се подчини на всички опити, прегледи, въпроси. Умори се и се почувства объркан. Повтарящите се процедури, непознати опити, цветовете на стените, меката изкуствена светлина…

Накрая пак го върнаха при Стоун и другите. Стоун каза:

— Тук ще си починем шест часа, докато направят лабораторните изследвания. Можем да поспим. По този коридор има стаи с вашите имена на вратите. Има и кафене. След пет часа ще се срещнем да обсъдим някои неща. Ясно ли е всичко?

Хол намери стаята, влезе и се учуди на размерите й. Той очакваше, че ще е като купе първа класа, но тя беше много по-голяма и добре мебелирана. Имаше легло, стол, малко бюро и компютър с вграден монитор. Компютърът го заинтригува, но беше страшно уморен. Легна и веднага заспа.

Бъртън не можеше да заспи. Лежеше, гледаше тавана и си мислеше. От главата му не излизаше този град, мъртвите трупове по улиците, съсирената кръв…

Не беше хематолог, но неговата работа също изискваше някои познания за кръвта. Той знаеше, че много бактерии й оказват влияние. Например неговите собствени изследвания в областта на стафилококите показваха, че тези организми произвеждат два ензима, които изменят човешката кръв.

Единият бе така наречените екзотоксин, който разрушава кожата и разтваря кръвните телца. Другият бе коагулант, който обвива бактерията с протеин, за да я предпази от разрушителното действие на белите кръвни телца.

Значи беше възможно бактериите да изменят кръвта. И то по най-различни начини. Стрептококите отделят ензима стрептокинез, който разтваря съсирена плазма; клостридиите и пневмококите отделят разнообразни хемолизини, които разрушават червените кръвни телца. Маларийните плазмодии и амебите също разрушават червените кръвни телца, като се хранят с тях. Други паразити имат същото действие.

Така че беше напълно възможно.

Но това не можеше да им помогне да разберат как действаха организмите от „Скууп“.

Опита се да си припомни в каква последователност ставаше съсирването на кръвта. Да, така, наподобяваше стъпаловиден водопад: един ензим се отделя, активизира се, въздейства на друг, той на трети, третият на четвърти, така на дванадесет или тринадесет етапа и накрая кръвта се съсирва.

Останалите подробности си спомняше смътно, промеждутъчните реакции, необходимите ензими, метали, йони, местните фактори. Беше ужасно сложно.

Тръсна глава и се опита да заспи.

Лекарят микробиолог Ливит размишляваше как трябва да се отдели и определи причинителят на болестта. И по-рано беше мислил върху това: всъщност той беше един от инициаторите на групата, един от онези, които разработиха протокола по „Методика за анализ на живота“. Сега обаче, когато трябваше да го приведе в действие, в него възникваха съмнения.

Преди две години, като си бъбреха на чаша кафе, всичко изглеждаше чудесно — приличаше на забавна интелектуална игра, абстрактно изпитание на умствените способности. Но сега, когато заразителят реално съществуваше и причиняваше смърт, вече не беше сигурно дали всички предвидени мерки щяха да бъдат така ефикасни, както те считаха тогава.

Отначало щеше да е лесно — щяха да изследват внимателно капсулата и да анализират всичко. А по-нататък? Ще успеят ли да намерят организъм, който да може да се проучи и опознае?

После трябваше да се опитат да разберат как действа. Вече съществуваше хипотезата, че съсирва кръвта; ако това беше така, те вече имаха откъде да започнат, но ако не беше, щяха да загубят много време.

Дойде му наум примерът с холерата. Векове наред хората знаеха, че холерата е страшна болест, причинява остро стомашно разстройство, организмът може да загуби тридесет литра течност дневно. Въпреки това те не свързваха смъртоносните последици от болестта с разстройството и търсеха някакво средство, което да унищожи бактерията. Чак в днешно време стана известно, че холерата убива именно чрез обезводняване на организма; ако болният успее бързо на навакса загубата на течност, може да преодолее болестта без никакви лекарства или лечение.

Отстрани симптомите, болестта изчезва сама.

Ливит си мислеше за организмите от „Скууп“.

Дали и сега, ако излекуват съсирването на кръвта, болестта ще бъде унищожена? Или може би съсирването на кръвта беше признак на някакво по-страшно разстройство в организма?

Имаше още нещо, което измъчваше съзнанието му още от самото начало на програмата „Уайлдфайър“. Тогава Ливит предупреждаваше, че те може да станат неволни убийци на някаква извънземна форма на живот.

— Всички хора — подчертаваше Ливит, — независимо от научната си обективност, не могат лесно да се избавят от вродените предразсъдъци, когато става въпрос за човешкия живот. Един от тях е схващането, че високоразвитите организми са по-големи от простите организми. Това е истина за нашата планета. Колкото по-високоорганизирани са организмите, толкова са по-големи, като се започне от едноклетъчните и се стигне до многоклетъчните, а след това до по-големите животни с обособени клетки и органи. На Земята развитието на живота винаги е вървяло към по-големи и към по-сложни организми.

Но това може да не е така навсякъде във вселената. На други места животът може да се развива точно в обратна посока — към по-малки и по-малки форми. Точно както съвременната техника се научи да произвежда все по-малки и по-малки елементи. Може би при една по-съвършена еволюция стремежът е към по-малки форми. Още повече че те имат свои предимства: по-малко разход на суровини, по-евтин космически полет, по-малки проблеми с храната.

Така че може би най-разумните същества на някоя далечна планета не са по-големи от бълха. Или даже от бактерия. В този случай програмата „Уайлдфайър“ можеше да причини унищожението на тази високоразвита форма на живот, без даже да разбере това.

Но всъщност такива мисли идваха в главата не само на Ливит. Те бяха изказани и от Мъртън в Харвард, и от Чалмърз в Оксфорд. Чалмърз, който имаше силно чувство за хумор, даже се пошегува: "Представете си, както човек си гледа под микроскоп някоя бактерия, изведнъж вижда надпис: „Моля заведете ни при вашия вожд.“ Всички се забавляваха много тогава.

На Ливит това обаче не му излизаше от ума. Защото можеше да излезе истина.

Преди да заспи и Стоун успя да помисли за предстоящия разговор и за метеорита. Какво ли щяха да кажат Наги или Карп, ако знаеха за него?

Сигурно щяха да се побъркат — помисли си той. — Може би и ние самите ще се побъркаме…

После заспа…

Сектор „Делта“ се наричаха трите стаи на първия етаж, където бяха разположени съобщителните средства по програмата. През него минаваха всички линейни връзки между отделните етажи, както и телефонните и телетайпните кабели, които съединяваха лабораторията с външния свят. И библиотеката, и централният склад се управляваха от сектор „Делта“.

По своята същност той функционираше като напълно автоматизирано гигантско командно табло. И трите стаи на сектор „Делта“ бяха тихи. Чуваше се само тихото бръмчене на магнетофонната лента и заглушеното прещракване на релетата. На подиума седеше един-единствен човек, заобиколен от всевъзможните мигащи лампички на компютъра, но едва ли имаше нужда и от него. Компютрите се самоуправляваха и си даваха проверочни задачи всеки дванадесет минути. В случай на грешки се сами изключваха.

Според протокола, задачата на дежурния бе да следи връзката по секретната военна линия, която се сигнализираше с позвъняване на телетайпа. Когато се чуеше звън, дежурният съобщаваше за това на петте центъра за управление. А при случай на авария в компютъра, той трябваше да осведоми командния пункт на първия етаж.

---

[1] ??? ↑

ТРЕТИ ДЕН
„УАЙЛДФАЙЪР“

XII. СЪВЕЩАНИЕТО

— Време е за ставане, сър!

Марк Хол отвори очи. Бледа неонова светлина заливаше стаята. Той замижа и се обърна по корем.

— Време е за ставане, сър!

Този път гласът беше женски, мек и прелъстителен. Той седна в леглото, огледа се и видя, че е сам.

— Здравейте…

— Време е за ставане, сър!

— Коя сте вие?

— Време е за ставане, сър!

Той се протегна, натисна бутона на нощната лампа до леглото. Светлината угасна. Почака отново да чуе гласа, но не дочака.

Дяволски сполучлив начин да събудиш един заспал мъж. Докато си нахлузваше дрехите, той се чудеше какво ли е устройството. Не беше обикновен магнетофонен запис, защото работеше само при някакъв вид дразнител. Заповедта се повтаряше само когато Хол говореше.

За да провери теорията си, Хол пак запали лампата. Гласът попита меко:

— Искате ли нещо, сър!

— Бих искал да узная името ви.

— Това ли е всичко?

— Мисля, че да.

Той почака. Светлината угасна. Хол си нахлузи обувките. Точно когато се канеше вече да излезе, един мъжки глас каза:

— Тук е командирът на службата за информация. Доктор Хол, бих искал да се отнасяте по-сериозно към работата.

Хол се засмя. Излезе, че системата не само отговаряше на неговите изказвания, но и записваше отговорите. Много хитро.

— Извинете, но не бях сигурен как работи устройството. Гласът беше доста прелъстителен.

— Гласът — продължи командирът — принадлежи на шестдесет и три годишната мис Гладис Стивънс. Тя живее в Омаха и си изкарва прехраната, като записва команди за екипажите на стратегическите бомбардировачи и други заповеди.

— О, така ли — каза Хол.

Той излезе от стаята и тръгна по коридора към кафенето. Като вървеше и се оглеждаше, изведнъж разбра защо именно архитекти на подводници бяха повикани да строят лабораторията на „Уайлдфайър“. Без ръчния си часовник нямаше представа колко е часът, нощ ли е, ден ли е. Чудеше се дали кафенето е пълно, дали беше време за вечеря или за закуска.

Оказа се, че кафенето беше почти безлюдно. Ливит също беше там. Поясни, че другите вече са в заседателната зала. Подаде му чаша с тъмнокафява течност и му предложи да закуси.

— Това какво е? — попита Хол.

— Питателна течност четиридесет и две — пет. Достатъчна да храни организма на един около седемдесеткилограмов човек в продължение на осемнадесет часа.

Хол изпи течността, която беше сладка и ароматизирана като оранжада. Да пиеш кафява оранжада не беше много приятно, но не беше чак толкова лошо след всичко, което преживяха. Ливит поясни, че е направена за космонавти и съдържа всичко, освен окислимите във въздуха витамини.

— Затова вземи и това хапче — предложи той.

Хол глътна и него и си взе чаша кафе от автомата в ъгъла.

— Няма ли захар?

Ливит поклати глава.

— Няма захар. Тук няма нищо, което може да служи за развъдник на бактерии. Отсега нататък всички сме на високобелтъчна диета. Захарта сами ще си я изработваме от разпадането на белтъчините. Но няма да изхвърляме никаква захар. Даже точно обратното — и той бръкна в джоба си.

— О, недей!

— Не може. Вземи — и той му подаде малка капсулка, в алуминиева обвивка.

— Не искам — каза Хол.

— Всички го сложиха. Комплексно действие. Иди си в стаята и си го сложи, преди да са започнали последните обеззаразяващи процедури.

— Досега се топих във всички вонящи бани, облъчвахте ме с какво ли не, но дявол да го вземе…

— Целта е да бъдеш колкото е възможно по-стерилен на петия етаж. Стерилизирахме кожата, слизестите повърхности, но нищо не сме направили за хранопровода.

— Добре, но защо пък свещичка…

— Ще свикнеш. Дават се първите четири дни, не са кой знае колко ефикасни, но все пак — каза той с обичайната си песимистична физиономия. След това стана. — Хайде да отиваме. Стоун иска да говори за Карп.

— За кого?

— Рудолф Карп.

Биохимик от унгарски произход, Рудолф Карп беше дошъл в Америка от Англия през 1951 година. Назначиха го в Мичиганския университет и там той прекара в упорита работа пет години от своя живот тихо и незабелязано. После по предложение на колегите му от обсерваторията Ан-Арбър, Карп започна да изследва метеорити с цел да открие дали могат да съдържат някаква форма на живот сега, или пък са съдържали такава в миналото. Той прие предложението съвсем сериозно и работи усърдно, без да напише нито един доклад до 1960 година. В същото време Калвин, Вон, Наги и другите пишеха статия след статия, коя от коя по-сензационни по същите проблеми.

Всички доводи и контрадоводи бяха сложни, но водеха до едно и също съвсем просто опровержение: всеки път, когато някой заявеше, че е открил вкаменелост с белтъчен произход или друг признак за наличие на жива материя в някой метеорит, критиците веднага го обвиняваха в немарливост при лабораторната работа, в замърсяване и заразяване с вещества и организми от земен произход.

Карп работеше бавно и внимателно. Беше решил да сложи край на всякакви опровержения. Той обяви, че е взел много мерки, за да избегне замърсяването: всеки изследван метеорит е бил обеззаразен в дванадесет разтвора, включително водороден прекис, йод, хипертоничен разтвор, киселинни разтвори. В продължение на два дни

е бил облъчван с мощни ултравиолетови лъчи, накрая е бил потопен в бактерициден разтвор и поставен в изолирана, абсолютно стерилна камера, където били извършени останалите експерименти.

При разбиването на метеоритите Карп успя да изолира бактерии. Той откри, че те представляват пръстенообразни организми, прилични на тръбичка с вълнообразна повърхност, и могат да растат и да се размножават. Но въпреки че по структура много приличаха на земните бактерии (изградени бяха на основата на белтъци, въглехидрати и липоиди), няма клетъчно ядро и затова начинът на размножаването им все още бе тайна.

Карп изложи теорията си по своя спокоен, несензационен начин и очакваше добър прием. Но, разбира се, не го получи, дори напротив, беше осмян на Седмата конференция по астрофизика и геофизика в Лондон през 1961 година. Това го обезкуражи и той изостави метеоритите. А и откритите организми бяха унищожени от случайна експлозия в лабораторията на 27 юни 1963 година.

Съдбата на Наги и другите постигна и Карп. През 60-те години научните работници не бяха склонни да приемат, че съществува живот на метеоритите: всички представени доказателства бяха пренебрегвани и отхвърляни.

Но шепа хора в десетина страни бяха заинтригувани. Между тях — Джеръми Стоун и Питър Ливит. Именно Ливит, няколко години преди това беше формулирал правило №48. „Правилото“ служеше за шеговито напомняне на учените за безбрежния океан литература, събран през 40-те и 50-те години по въпросите за броя на хромозомите у човека.

В продължение на много години се считаше, че човек има 48 хромозома в клетките: за доказателство имаше снимки и множество точни изследвания. През 1953 година група американски цитолози съобщиха на света, че хромозомите у човека са 46. Още веднъж се появиха снимки, които доказваха този факт. Но тези учени не спряха дотук, а взеха старите снимки и изследвания и откриха на тях пак 46, а не 48.

Правило 48 на Ливит гласеше просто: „Всички учени са слепи!“ Ливит си спомни това правило, когато видя как приеха докладите на Карп и другите учени. Той отново ги прочете и не намери причина да се пренебрегват с лека ръка изследванията на метеоритите. Много от

постановките бяха грижливо изпълнени, те бяха аргументирани и убедителни.

И отново си спомни всичко това, когато групата „Уайлдфайър“ започна работа над изследването с название „Вектор Три“. „Вектор Три“ и „Токсин Пет“ бяха здравата теоретична основа на програмата.

Основният проблем, който се разглеждаше във „Вектор Три“, беше: Ако на Земята попадне бактерия и причини непозната болест, откъде може да идва тази бактерия?

След консултации с астрономи и специалисти в областта на еволюцията групата заключи, че източниците могат да бъдат три.

Първият беше най-ясен — организъм от друга планета или галактика, който има някакви предпазни средства, за да устои на разликите в температурите и вакуума в пространството. Без съмнение такива организми съществуваха, като се има предвид известния клас термофилни бактерии, които вирeят при високи температури и се размножават с готовност при 700С. Беше известно също, че в египетските пирамиди е бил открит вид бактерии, които са стояли запечатани в продължение на хиляди години. И те се оказаха също жизнеспособни.

Тайната беше в това, че бактериите притежаваха способността да се превръщат в спори и да се обвиват в твърда обвивка от калциеви соли. Тази обвивка позволяваше на организма да противостои на варене, замръзване и даже при нужда на хиляди години глад. Тя обединяваше предимствата на анабиотична камера и космически скафандър.

Без съмнение една бактерия можеше да пропътува през космическото пространство. Възможно ли беше обаче друга планета или галактика да е източникът на зараза за Земята?

Тук отговорът беше — не. Най-вероятният източник беше най-близкият — самата Земя.

Във „Вектор Три“ се казваше, че бактериите са могли да напуснат земната повърхност преди милиарди години, тогава, когато животът едва е започвал да се заражда в океаните и горещите континенти. Още преди появяването на рибите, древните мамути, човекоподобните маймуни. Те бавно са се издигали, докато фактически са попаднали в космическото пространство. Веднъж стигнали дотам, те са можели да се видоизменят, да приемат най-

неочаквани форми, дори да се научат да използват направо слънчевата енергия вместо храна. Може би те биха могли направо да превръщат енергията в материя.

Ливит допусна, че горните пластове на атмосферата бяха аналогични с глъбините на морето. И двете среди бяха враждебни, еднакво негостоприемни за живота, но и двете бяха в състояние да го поддържат. Дори в най-дълбоките части на океана, където съдържанието на кислород беше незначително и никога не проникваше светлина, съществуваха множество форми на живот. Защо той тогава да не съществува и в най-отдалечените части на атмосферата? Наистина кислородът беше оскъден, но щом организмите можеха да живеят на няколко километра под повърхността на земята, защо да не живеят и на няколко километра над нея?

И ако там наистина съществуваха организми, и ако те наистина бяха се отделили от горещата повърхност на Земята много преди да се появи човекът, то тогава те бяха непознати за нас. Никаква имунизация, никакво приспособяване към тези бактерии, никакви антитела не можеха да помогнат. Те щяха да бъдат примитивни врагове, опасни за съвременния човек, по същия начин, както и акулата. Тази риба, останала непроменена от милиони години до днес, е била опасна за човека още когато той за пръв път е влязъл в океана.

Третият източник на зараза, третият изследван вектор, беше най-вероятен и най-опасен от всички. Това бяха съвременните микроорганизми, попаднали в космоса от недостатъчно добре стерилизираните космически кораби. Веднъж намерили се там, те щяха да се окажат под въздействието на силна радиация, на безтегловността и други фактори, които можеха да причинят мутагенни въздействия и по този начин да изменят организмите. Така че когато се върнеха отново на Земята, тези бактерии щяха да бъдат неузнаваеми.

Да вземем например една съвсем безобидна бактерия — тази, която причинява шарка или грип — и да я върнем в съвсем друга форма, неочаквана и смъртоносна. От нея може всичко да се очаква. Тя може да предпочете да поразява очната ябълка. Може да вирее отлично в киселинните стомашни секреции, да се размножава в биотоковете на мозъка и да причинява нервно разстройство.

Цялата тази теория за мутантната бактерия изглеждаше на хората от „Уайлдфайър“ съвсем изкуствена и невероятна. Сега това, разбира се, звучи смешно, особено като се има предвид, че именно такъв беше случаят с бактериите от щама „Андромеда“. Но фактът си е факт. Групата упорито пренебрегваше резултатите от своите собствени изследвания — че бактериите могат да се изменят бързо и основно — както и данните от опитите с биологическите спътници в космическото пространство, с които се изпращаха серии земни форми и после се връщаха обратно.

„Биосателит-2“ носеше освен всички други неща и няколко вида бактерии. По-късно беше съобщено, че в космоса те се размножават двадесет или тридесет пъти по-бързо от нормалното. Причините бяха все още неясни, но резултатите бяха неоспорими: космическото пространство можеше да повлияе на размножаването и растежа.

И въпреки това никой от групата „Уайлдфайър“ не обърна внимание на това, докато не стана прекалено късно.

Стоун направи бърз преглед на информацията и после връчи на всеки картонена папка.

— Тези папки — поясни той — съдържат пълния отчет по часове на полета на „Скууп VII“. Целта ни е да се помъчим да разберем какво се е случило със спътника, когато той е бил изведен в орбита.

Хол попита:

— Случило ли се е нещо с него?

Ливит обясни:

— Спътникът беше конструиран за шестдневен полет, защото възможността за събиране на микроорганизми е пропорционална на времето в орбита. След изстрелването му той се е движил по начертаната орбита, но на втория ден е излязъл от нея.

Хол кимна.

— Почнете от първата страница — каза Стоун.

Хол отвори папката.

ВРЕМЕИЗМЕРВАЩО УСТРОЙСТВО
ПРОГРАМА: СКУУП VII
ДАТА НА ИЗСТРЕЛВАНЕТО

СЪКРАТЕН ВАРИАНТ.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ КАМЕРИ 179–99, КОМПЛЕКС ВАНДЪНБЪРГ

ЕПСИЛОН

час мин сек Операция

ВРЕМЕ С ОТРИЦАТЕЛЕН ЗНАК

0002 01 05 Вандънбърг. Включва се блок 9 на пулта за управление на Скууп

0001 39 52 Центърът за управление на Скууп чака проверка на горивото от Земната контролна служба.

СПИРАНЕ НА ВРЕМЕТО.

0001 39 52 Възобновяване на отчитане на времето. Коригиране на времето.

0000 41 12 Центърът за управление на Скууп чака 20 секунди за проверка на блок 9. Отчитането на времето не се спира.

0000 30 00 Транспортиране на платформата

0000 24 00 Последна проверка на системите на изстрелване

0000 19 00 Последна проверка на бордовите системи

0000 13 00 Последните проверки показват пълна изправност на системите

0000 07 12 Освобождаване от захранващите системи на стартовия комплекс

0000 01 07 Освобождаване от стапелите

0000 06 05 Включване на стартовите двигатели

0000 00 04 Проверка на всички системи чрез блок 9

0000 00 00 Готовност за старт. СТАРТ.

ВРЕМЕ С ПОЛОЖИТЕЛЕН ЗНАК

0000 00 06 Стабилизиране. Скорост 6 фр.

0000 00 09 Определяне на траекторията

0000 00 01 Потвърждаване на траекторията

0000 00 27 Бордовите системи показват натоварване 1,9 g. Апаратурата издържа ускорението.

0000 01 00 Блок 9 подготвя ракетата за извеждане на спътника в орбита.

— Няма смисъл да си губим времето с този текст — каза Стоун. — Записано е едно изправно изстрелване. И следващите деветдесет и шест часа от полета не показват никакви затруднения на борда на космическия кораб. Сега обърнете на страница 10.

СТЕНОГРАМА ПРОДЪЛЖЕНИЕ
СКУУП VII
ДАТА НА ИЗСТРЕЛВАНЕТО
СЪКРАТЕН ВАРИАНТ

час мин сек Операция

0096 10 12 Станция Гранд Бахама — по данни на проверката орбитата стабилна

0096 34 19 Сидни — стабилна орбита

0096 47 34 Вандънбърг — стабилна орбита

0097 04 12 Кенеди — орбитата стабилна, неизправност в бордовата система

0097 05 18 Неизправността се потвърждава

0097 07 22 Гранд Бахама потвърждава неизправността, компютрите съобщават за нестабилна орбита

0097 34 54 Сидни — нестабилна орбита

0097 39 02 Вандънбърг — компютрите отбелязват отклонение в орбитата

0098 27 14 Вандънбърг — центърът на управлението заповядва предаване на сигнал за спускане

0099 12 56 Сигналът приет

0099 13 13 Хюстън докладва — започва спускането. Спускането стабилно.

— Добре е да се прегледат и разговорите между станциите през това време.

— Центърът е поддържал връзка със Сидни, летище Кенеди и Гранд Бахама. Хюстън притежава голям компютър, но в случая той само е помагал. Всички решения идват от базата във Вандънбърг. Връзката е записана най-отзад в текста. Тя разкрива доста неща.

ЗАПИС НА МАГНЕТОФОННАТА ВРЪЗКА
ПРОГРАМА СКУУП
ЦЕНТЪР ЗА УПРАВЛЕНИЕ ВАНДЪНБЪРГ
ВРЕМЕТО ОТ 0096.59 ДО 0097.39
СЕКРЕТНО
ПЪЛНА СТЕНОГРАМА

час мин сек

0096 59 00 Ало, Кенеди, тук е контролния център за контрол на Скууп. В края на 96-часов полет имаме стабилна орбита от другите станции. Вие потвърждавате ли я?

0097 00 00 Мисля, че да. Ето данните. Останете на приемане.

0097 03 31 Ало, центъра. Тук е Кенеди. Орбитата е стабилна. Извинявайте за закъснението, неизправност в апаратурата.

0097 03 34 Кенеди, изясни: Къде е неизправността — на Земята или горе.

0097 03 39 Още не е установено. Смятаме, че е на Земята.

0097 04 12 По предварителни данни неизправността е в бордовите системи. Чакаме потвърждение.

0097 04 15 Кенеди, уточнете в коя система.

0097 04 18 За съжаление още нямам необходимите данни. Предполагам, че се очаква окончателно потвърждение за неизправността.

0097 04 21 Потвърждавате ли стабилност на орбитата?

0097 04 22 Вандънбърг, потвърждаваме стабилна орбита. Повтаряме — стабилна орбита.

0097 05 18 Вандънбърг, потвърждаваме и неизправност на бордовата система и по-специално на стабилизиращата система. Стрелката показва дванадесет. Повтарям, дванадесет.

0097 05 30 Проверихте ли данните на вашите компютри?

0097 05 35 Съжаляваме, приятели. Компютрите потвърдиха неизправността.

0097 05 45 Ало, Хюстън, свържете се със Сидни. Искаме да потвърдим постъпващите данни.

0097 05 51 Центъра, тук е станция Сидни. Потвърждаваме предишните данни. Нямаше нищо при последната обиколка. При нас не е отбелязана никаква неизправност в спътника.

0097 06 12 Нашите компютри не показват никаква неизправност. Орбитата е устойчива. Предполагаме неточност в приборите на Кенеди.

0097 06 18 Тук е Кенеди. Направихме повторна проверка. Неизправността се потвърждава. Имате ли данни от Бахама?

0097 06 23 Още няма, Кенеди. Чакаме.

0097 06 36 Хюстън, тук е центърът. Какво може да ни каже вашата група по определяне на орбитата?

0097 06 46 Още нищо. Компютрите нямат достатъчно данни. Те все още отчитат стабилна орбита и изправни бордови системи.

0097 07 22 Центърът, тук е Гранд Бахама. Потвърждаваме преминаването на спътника СКУУП VII, съгласно програмата. Предварителните радарни засечки са нормални, но времето за преминаване се увеличава по неизвестни причини. Останете на приемане до получаването на телеметричните данни.

0097 07 25 Гранд Бахама, чакаме прием.

0097 07 29 Центъра, съжаляваме, но трябва да потвърдим данните на Кенеди. Повтаряме: потвърждаване данните на Кенеди. Предаваме данните веднага на Хюстън. Да ги предадем ли успоредно и на вас?

0097 07 34 Не е нужно. Ще почакаме резултатите на Хюстън, те имат по-мощни прогностични блокове.

0097 07 36 Центъра, Хюстън получи данните на Бахама. Обработват се по програмата „Диспар“. Дайте ни 10 сек.

0097 07 47 Центъра, тук е Хюстън. Системата „Диспар“ потвърждава неизправност в бордовата система. Спътникът е в нестабилна орбита с увеличено транзитно време с нула запетая, три секунди на всяка дъгова единица. Сега анализираме орбиталните параметри. Искате ли още някакви данни?

0097 07 59 Не, Хюстън, вие работите отлично.

0097 08 10 Жалко, Скууп. Лоша работа.

0097 08 18 Дайте ни колкото може по-бързо данните за управлението на орбитата. Командването иска да започне управляемо приземяване през следващите две обиколки.

0097 08 32 Разбрано, Скууп. Много съжаляваме.

0097 11 35 Хюстънската група по изчисляването на орбитата потвърждава нарушение на стабилността. Параметрите на отклонението се предават по другия канал.

0097 11 44 Как изглеждат, Хюстън?

0097 11 51 Лошо.

0097 11 59 Не разбрахме. Моля, повторете.

0097 12 07 Лошо: по букви — липа, облак, шампанско, орбита.

0097 12 15 Хюстън, изяснете как стои въпросът. Спътникът е имал стабилна орбита почти сто часа. Какво му се е случило?

0097 12 29 Не разбираме. Може би сблъскване. Има големи колебания в новата орбита.

0097 12 44 Хюстън, нашите компютри обработват данните. Ние също мислим, че може да е сблъскване. Виждате ли нещо наоколо?

0097 13 01 Службата за наблюдение потвърждава, че няма нищо около вашата рожба, Скууп.

0097 13 50 Хюстън, нашите компютри установяват, че това е някаква случайност. Вероятността е по-голяма от нула запетайка седемдесет и девет.

0097 15 00 Нищо не можем да прибавим. Всичко изглежда нормално. Ще се опитате ли да го приземите?

0097 15 15 Ние държим на това решение. Ще ви съобщим, щом се приземи.

0097 17 54 Хюстън, нашето командване има следния въпрос: възможно ли е…

0097 17 59 (отговорът на Хюстън е иззет)

0097 18 43 (въпросът на централното командване е иззет)

0097 19 03 (отговорът на Хюстън е иззет)

0097 19 11 Съгласни сме, Хюстън. Ще вземем решение веднага щом получим потвърждение от Сидни за излизане от орбита. Това устройва ли ви?

0097 19 50 Напълно, Скууп. Чакаме.

0097 24 32 Хюстън, ние прегледахме отново всички данни и сега смятаме, че… е невъзможно.

0097 24 39 Добре, Скууп.

0097 29 13 Хюстън, чакам връзка със Сидни.

0097 34 54 Център за управление, тук е Центърът в Сидни. Ние току-що проследихме преминаването на спътника. Първоначалните ни данни потвърждават увеличено транзитно време. Това е странно.

0097 35 12 Благодаря, Сидни.

0097 35 22 Не ви провървя, Скууп. Съжаляваме.

0097 39 02 Тук е центърът за управление, Скууп. Вика всички. Нашите компютри току-що изчислиха параметрите на орбитално-то отклонение. Чакайте окончателно решение за началото на приземяването на спътника.

— А иззетите места? — попита Хол.

— Майор Манчек от базата във Вандънбърг ми съобщи — отвърна Стоун, — че се отнасят до руските спътници в тази зона. Но и двете станции в Хюстън и Вандънбърг стигнаха до извода, че руснаците не са отклонили спътника нито случайно, нито нарочно. Други мнения не са изказвани.

Те кимнаха.

— Съблазнително е — продължи Стоун. — Военновъздушните сили имат специално устройство в Кентъки, което проследява пътя на всички спътници в земна орбита. То има двойна функция: да наблюдава старите спътници в орбита и да открива новите. В момента в орбита са дванадесет спътника с неизвестен произход. Независимо от това обаче чии са, те са прекалено много. Миналия петък военновъздушните сили съобщиха, че в момента около Земята обикалят петстотин осемдесет и седем тела. В тях влизат и стари, вече нефункциониращи американски и съветски спътници. Включително и ракети-носители и последни степени, достатъчно големи да отразяват радарните лъчи — накратко, всички тела със стабилна орбита.

— Наистина са много.

— А може би са и още повече. Военновъздушните сили смятат освен това, че има и доста много отпадъци: гайки, болтове, късове метал, всички в повече или по-малко стабилна орбита. Вие знаете, че всъщност никоя орбита не е съвсем стабилна. Без чести корекции всеки спътник се отклонява, започва да се спуска към Земята по спирала и изгаря в атмосферата. Но това може да трае години, дори десетилетия след изстрелването. Във всеки случай военновъздушните сили предполагат, че общият брой на самостоятелно въртящите се тела е някъде към седемдесет и пет хиляди.

— Така че сблъсък с някакъв метален предмет е напълно възможен?

— Да.

— А с метеор?

— Да, това е друга възможност, която Вандънбърг поддържа. Рядко явление. Най-вероятно да е метеор.

— Имало ли е метеоритни дъждове тези дни?

— Не, но това не изключва възможността за сблъскване с единичен метеор.

— Има и още една възможност — каза Ливит, след като се изкашля.

Стоун се намръщи. Той знаеше, че Ливит има въображение, но това беше и предимство, и недостатък. Понякога той поразяваше и въодушевяваше хората със своите приумици, а друг път само ги раздразваше.

— Пресилено е да се мисли, че спътникът е попаднал на някое извънземно тяло — подзе Стоун, — по-скоро…

— Съгласен съм — прекъсна го Ливит, — наистина е съвсем пресилено, още повече, че няма никакво доказателство за това. Но ние все пак не трябва да изключваме и тази възможност.

Чу се гонг и същият страстен женски глас, който Хол вече знаеше, че принадлежи на бабата от Омаха, ги призова:

— Можете да минете на следващия етаж, господа.

XIII. ПЕТИ ЕТАЖ

Петият етаж беше боядисан в светлосиньо и всички носеха сини униформи. Бъртън взе да обяснява на Хол:

— Този етаж е като останалите — едно колело, съставено от концентрични окръжности. Сега сме от най-външната му страна. Тук живеем и работим. Кафене, спални, всичко е тук. А вътре, съвсем изолирано, е централното ядро. Там именно са спътникът и двамата оживели.

— И са напълно изолирани от нас, така ли?

— Да.

— Тогава как ще ги видим?

— Използвали ли сте някога защитна камера с ръкавици?

Хол поклати отрицателно глава

Бъртън му обясни, че това са големи кабини с прозрачни стени за работа със стерилни материали. Снабдени са с процепи и херметични ръкавици. За да се работи с онова, което е вътре в тях, трябва да се сложат ръкавиците така, че нищо да не се докосва с ръце.

— Ние отидохме и по-далече — добави той, — конструирахме и стаи на принципа на камерите. Но вместо ръкавици, човек трябва да си облече цял костюм. Ще видите какво имам предвид.

Те продължиха по извития коридор и спряха пред стая с надпис: ГЛАВЕН КОНТРОЛ. Ливит и Стоун бяха вече там и тихо работеха. Стаята беше тясна и натъпкана догоре с електронна апаратура. Едната стена беше стъклена и се виждаше съседната стая.

През стъклото Хол с интерес наблюдаваше как някакви механични ръце придвижваха капсулата до една маса, за да я поставят там. Той не беше виждал спътник преди и сега гледаше с интерес. Стори му се доста малък. На дължина не повече от метър — единият му край беше обгорен и почернял при влизането в по-плътните слоеве на акмосферата.

Под ръководството на Стоун механичните ръце отвориха един лопаткообразен отвор, за да покажат вътрешността.

— Ето — каза Стоун, като си махна ръцете от командните ръчки. Те приличаха на боксове. Работещият пъхаше пръстите си в тях и механичните ръце повтаряха всяко негово движение.

— Следващата ни стъпка — продължи Стоун — е да определим дали все още има нещо в капсулата с биологична активност. Някакви предложения?

— Плъх — обади се Ливит. — Черен норвежки плъх.

Всъщност черният норвежки плъх изобщо не беше черен. Името просто обозначаваше породата животни за лабораторни цели, може би най-известната в науката. Някога, разбира се, той е бил и черен, и норвежки, но годините на подбор го бяха направили малък, бял и кротък. Биологичният взрив породи необходимост от генетично еднообразни животни. През последните тридесет години по изкуствен път се създадоха над хиляда „чисти“ породи. Норвежкият черен плъх беше такава порода, че ако някой учен, независимо в коя част на земята правеше експеримент с него, той можеше да бъде уверен, че този експеримент може да се повтори или да се обогати от друг учен, който ще разполага със съвсем същите организми.

— Ще направим опита и с резус[1] — каза Бъртън. — Рано или късно ще трябва да преминем и на примати.

Всички се съгласиха. Програмата предвиждаше опити с по-висши видове маймуни и с по-малки и по-евтини животни. Маймуната беше много трудно за работа животно — приматите бяха враждебни, пъргави и съобразителни, но най-трудни за учените бяха южноамериканските маймуни, защото имаха опашки, които използваха за хващане. За да бият инжекция на такава маймуна, трябваше трима-четирима асистенти да я държат — иначе с опашката тя грабваше спринцовката и я хвърляше в другия край на лабораторията.

Според теорията, приматите са най-близки в биологично отношение до човека. През петдесетте години няколко лаборатории дори се опитаха да направят експерименти върху горили и имаха страшни неприятности с тези, на външен вид, най-близки до човека животни. До 1960 година беше доказано, че биохимически най-близко до човека е шимпанзето, а не горилата. Изобщо подборът на животни по принципа на биологично сходство с човека често е доста странен. Оказва се например, че лалугерът се предпочита при имунологически

и ракови изследвания, а при изследване на сърцето и кръвообращението прасето се смята за най-близко до човека.

Стоун отново хвана командните ръчки и започна леко да ги движи. През стъклото те видяха как черните метални пръсти отидоха до отсрещната стена, където държаха в клетки животните, приготвени за експеримента. Те бяха отделени от стаята с херметически прегради, с няколко вратички. „Като някакъв автомат“ — помисли си Хол.

Механичните ръце отвориха една вратичка, извадиха клетка с плъх и го приближиха към капсулата.

Плъхът огледа стаята, подуши с нос и си протегна врата. Минута по-късно легна на една страна, порита с крачета и застина.

Всичко стана за секунди. Хол не повярва на очите си.

— Господи — възкликна Стоун, — толкова бързо!

— Това много ще ни затрудни — забеляза Ливит.

— Ще опитаме с белязани атоми — каза Бъртън.

— Да, трябва — потвърди Стоун. — С каква скорост работи нашето разлагащо устройство?

— Ако е необходимо, и за милисекунди.

— Ще е необходимо.

— Да опитаме с резусите — предложи Бъртън. — По-удобни са за аутопсия.

Стоун отправи механичните ръце към една клетка, в която имаше голяма кафява маймуна — резус. Щом я вдигнаха, маймуната изкрещя и започна да удря по решетката. После се хвана за гърдите, погледна с изумление и умря.

Стоун поклати глава:

— Поне знаем, че още е биологически активно. Това, което е убило хората в града, е все още там и има същата сила. — Той въздъхна. — Ако това може да се нарече „сила“.

Ливит обяви:

— Започваме анализ на капсулата.

— Ще отнеса труповете — каза Бъртън — и ще се опитам да изясня как започва болестта. После ще ги аутопсирам.

Стоун отново хвана командните ръчки. Вдигна клетките с умрелите животни и ги постави на гумен конвейер в задната част на стаята. После натисна едно копче на контролния пулт с надпис: „Аутопсия“. Конвейерният ремък започна да се движи.

Бъртън излезе от стаята и отиде в залата за аутопсия. Той знаеше, че конвейерът автоматично донася животните в нея.

Стоун се обърна към Хол.

— Вие сте единственият лекар между нас. И сега, за съжаление, се налага да свършите нещо доста неприятно.

— В качеството си на педиатър и геронтолог?

— Да. Вижте дали може да се направи нещо за тях. И двамата ви пациенти се намират в общата лаборатория, построена специално за необикновени случаи като този. С нея имаме компютърна връзка, която ще ви помогне. Лаборантката ще ви покаже как действа.

---

[1] ??? ↑

XIV. ОБЩА ЛАБОРАТОРИЯ

Хол отвори вратата с надпис „ОБЩА ЛАБОРАТОРИЯ“ и си помисли, че в задачата му наистина има нещо „общо“ — да запази живота на един старик и на едно бебе. И двамата бяха от жизнено значение за успеха на програмата, но и с двамата, без съмнение, щеше да му бъде доста трудно.

Озова се в друга малка стая, подобна на тази, от която току-що излезе. В нея също имаше стъклен прозорец към друго вътрешно помещение. Там се намираха леглата с Питър Джексън и бебето. Най-поразителното от всичко бяха костюмите: до стената стояха изправени четири надути костюма от прозрачна пластмасова материя във формата на човешко тяло. От всеки един от тях започваше тунел към стаята, в която стоеше Хол. За да облечеш костюма, трябваше да се промъкнеш през тунела. По този начин той можеше да работи с пациентите в тяхната стая.

Момичето, което щеше да му асистира, седеше приведено над компютъра. Казваше се Карен Енсън. Тя започна да му обяснява действието му:

— Това е само една от подстанциите на компютъра от първия етаж. Има тридесет такива подстанции. Тридесет души могат да задават задачи едновременно.

Хол кимна. Принципът за икономия на машинното време му бе пределно ясен. Той знаеше, че и двеста души могат да използват един компютър едновременно, защото компютърът беше много бърз — за части от секундата той можеше да изпълнява различни задачи, а хората работеха бавно — за секунди и минути. Един човек не беше достатъчен за един компютър. Беше необходимо време, за да се зададат инструкциите, а в това време компютърът бездействаше. Щом задачата се поставеше, компютрите даваха отговорите почти мигновено. Това означаваше, че ако с компютъра работеше само един човек, машината щеше често да „бездейства“, а когато повече хора му възлагаха операции, неговото време се уплътняваше.

— Ако компютърът е много натоварен, може да почакате секунда-две за отговор, но обикновено отговорът идва веднага. Ние работим по програмата МЕДКОМ. Запознат ли сте с нея? — попита асистентката.

Хол поклати отрицателно глава.

— Това означава анализ на медицински данни. Подавате информацията, машината дава диагноза и препоръчва по-нататъшна терапия или потвърждава диагнозата.

— Сигурно е много удобно.

— Много е бързо. Всички наши лабораторни изследвания се извършват автоматично. Така че ние можем да определим и най-сложна диагноза за няколко минути.

Хол погледна през стъклото двамата пациенти.

— Правено ли им е нещо досега?

— Нищо. На първия етаж започнаха да преливат кръв на Питър Джексън, глюкоза и вода на бебето. Сега водният баланс и на двамата е възстановен, животът им е вън от опасност, но Питър Джексън е в безсъзнание и изглежда анемичен.

— Всякакви изследвания ли правят вашите лаборатории? — попита Хол.

— Всякакви. Даже на надбъбречната жлеза, хормоните и протромбиновото време[1]. Всички познати медицински изследвания.

— Добре. Да почваме тогава.

Тя включи компютъра.

— Вземете светлинната писалка и започвайте да записвате въпросите. Само леко я докоснете до екрана.

Подаде му малка писалка и натисна бутона за старт. Екранът светна. На него бяха написани всички анализи, които могат да се зададат на машината.

Хол се взря в списъка и посочи с писалката онези, които му бяха необходими: те изчезнаха от екрана. Поръча между петнадесет и двадесет и отстъпи назад.

Екранът остана за момент празен и после се появи следният надпис:

За да се направи анализът — от всеки пациент е необходимо:

20 КУБ.СМ КРЪВ
10 КУБ.СМ ОКСАЛОВОКИСЕЛИННА КРЪВ
12 КУБ.СМ ЛИМОНЕНОКИСЕЛИННА КРЪВ
15 КУБ.СМ УРИНА

— Аз ще взема кръв за анализите — предложи асистентката. — Вие сигурно не сте били по-рано в такава лаборатория.

Хол поклати отрицателно глава.

— Много е просто. Минаваме през тунела, влизаме в костюмите. После тунелът херметически се затваря.

— Така ли? Защо?

— Може да се случи нещо с единия от нас. Например ако костюмът се скъса или както се казва в протокола: „ако се наруши целостта на костюмната повърхност“. В такъв случай някоя бактерия може да попадне по обратен път през тунела до тази стая.

— Значи, херметически се затваряме.

— Да. Диша се от отделна система — виждате ли тънките тръбички, които влизат ей-там? Когато сте облечен с костюма, вие сте изолиран отвсякъде. Няма обаче от какво да се безпокоите. Единственият начин да се пробие костюмът е да се среже със скалпел. Точно затова ръкавиците са с тройна подплата.

Тя му показа как да се пъхне в костюма, той повтори нейните движения и го надяна. Чувстваше се като огромно влечуго с тромава походка, което мъкне своя тунел като дебела опашка зад себе си.

След секунда се чу свистене, костюмът се херметизира. Последва друго свистене и когато въздухът започна да постъпва по специалните тръбички, стана хладно.

Асистентката му подаде инструментите. Докато тя взимаше кръв от вената на детето, Хол насочи вниманието си към Питър Джексън.

Той беше стар и блед — анемия. И много слаб. Първата мисъл на Хол беше — рак. А може би туберколоза, алкохолизъм или друга хронична болест. Беше в безсъзнание. През главата на Хол бързо

преминаха възможните причини: епилепсия, хипогликемичмен шок[2], удар.

По-късно Хол разказваше, че се почувствал доста глупаво, когато компютърът му дал изчерпателна диагноза, допълнена от евентуални варианти. Дотогава той не беше оценил достатъчно възможностите му и качеството на неговата програма.

Той погледна кръвното налягане. Беше ниско, 85/50. Пулс — учестен 110. Температура — 36,5. Дишане 30 — достатъчно дълбоко.

Започна да преглежда тялото систематично — от главата. Когато причини на Джексън болка, като натисна тройния нерв при надвеждната дъга, старикът направи гримаса и повдигна ръце сякаш да отблъсне Хол.

Може все пак да не беше в безсъзнание, а в унес. Хол го разтърси.

— Мистър Джексън, мистър Джексън.

Старецът не отговори. После бавно започна да идва на себе си. Хол извика името му и отново силно го разтърси.

Питър Джексън си отвори очите за миг и каза:

— Махай се… махай се…

Хол продължаваше да го разтърсва, но Джексън се отпусна, тялото у пак стана меко и безчувствено. Хол се отказа и продължи прегледа. Дробовете бяха чисти, сърцето работеше нормално. Стомахът му беше напрегнат и Джексън даже повърна веднъж някаква кървава течност. Хол бързо направи базофилен анализ на кръвта — реакцията беше положителна. После изследва ректума — също имаше следи от кръв.

Хол се обърна към лаборантката, която вече даваше епруветките с кръв на компютъра в ъгъла на стаята.

— Оказа се, че нещо кърви в стомаха — забеляза Хол. — Скоро ли ще получим анализите?

Тя посочи към един екран, близо до тавана.

— Резултатите се получават веднага щом постъпят в лабораторията. Едновременно тук и на подиума в другата стая. Отначало идват резултатите от лесните анализи. Хематокритът ще е готов след две минути.

Хол зачака. Екранът светна. Появиха се буквите:

ДЖЕКСЪН ПИТЪР
ЛАБОРАТОРНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ
АНАЛИЗ НОРМАЛНО ФАКТИЧЕСКИ
ХЕМАТОКРИТ 38–54 21

— Наполовина нормално — каза Хол. Той сложи кислородна маска на лицето му и добави: — Трябват ни най-малко четири дози и две дози плазма.

— Ще ги поръчам.

— Колкото може по-скоро.

Тя отиде да телефонира за банката кръв на втория етаж и ги помоли да побързат. Междувременно Хол се зае с детето.

От доста дълго време не беше преглеждал деца и беше забравил колко е трудно. Когато се опитваше да му отвори очите, то ги стискаше; когато искаше да му види гърлото, то свиваше уста; когато посягаше да преслуша сърцето — то така писваше, че заглушаваше всичко.

Хол обаче упорстваше. Спомни си думите на Стоун. Колкото и различни да бяха тези две човешки същества, все пак те бяха единствените оцелели от Пидмонт. По някакъв начин се бяха преборили с болестта. Това беше връзката между съсухрения старец, повръщащ кръв, и розовото малко бебе, което ревеше и стимтеше.

На пръв поглед бяха съвсем различни като два полюса, без нищо общо помежду си.

И все пак имаше нещо общо.

Прегледът отне на Хол половин час. Накрая той бе принуден да заключи, че бебето е в напълно нормално състояние — без каквито и да било особености.

Освен, разбира се, че по някакъв начин беше оживяло.

---

[1] ??? ↑
[2] ??? ↑

XV. ГЛАВЕН КОНТРОЛ

Стоун седеше с Ливит в стаята за главен контрол и гледаше през стъклото спътника във вътрешната стая. Въпреки че беше тясна, тя представляваше едно сложно и скъпо съоръжение, което струваше два милиона долара. Най-скъпата стая в цялата система.

Главният контрол беше първият етап в научното изследване на спътника. Основната му функция беше да се открият и изолират микроорганизмите. Според „Методиката за анализ на живота“ в програмата имаше три етапа: откриване, характеристика и контрол. Първо, микроорганизмът трябваше да бъде открит. След това — да бъде изследван и опознат. Чак тогава можеше да се търсят начини да бъде контролиран.

Чрез главния контрол трябваше да се открие микроорганизмът.

Ливит и Стоун стояха един до друг пред контролните табла и скали. Стоун движеше механичните ръце, докато Ливит работеше с микроскопа. Естествено, в стаята с капсулата не можеше да се влезе, за да се разгледа отблизо. Това вършеха микроскопи-роботи с екрани в стаята за контрол.

Един от първите проблеми беше дали да се използва телевизор или някаква система за пряка визуална връзка. Телевизионното устройство беше по-евтино и по-лесно за инсталиране, още повече че в електронните микроскопи, рентгеновите апарати и други устройства вече се използваха телевизионните интензификатори. Но все пак групата „Уайлдфайър“ накрая реши, че телевизионното изображение е недостатъчно точно за техните нужди. Дори камера, която дава линии с двойно по-голяма честота, не ги задоволяваше. Накрая се спряха на влакнеста оптическа система, в която светлинният образ се изпращаше направо през змиевидна система от стъклени влакна и предаваше образа на специален екран. Така се постигаше ясен контрастен образ.

Стоун постави капсулата и натисна съответните копчета. Една черна кутия се спусна от тавана и започна да изследва повърхността на капсулата. И двамата се втренчиха в екраните.

— Да преминем на петкратно — предложи Стоун.

Ливит включи необходимото увеличение.

Те гледаха как камерата се движеше автоматично и фокусираше повърхността на метала. Като завършиха общия оглед, превключиха на увеличение двадесет пъти. Този път огледът отне двойно повече време, защото полето на зрение стана по-малко. Все още нищо не се виждаше на повърхността: нито дупчица, нито назъбване, нито каквато и да била издутинка.

— Да преминем на стократно увеличение — каза Стоун.

Ливит превключи и се облегна назад.

Те знаеха, че започват дълго и досадно проучване. Можеше и нищо да не открият. Скоро щяха да изследват и вътрешността на капсулата, може би там щяха да намерят нещо. Но и нищо да не видеха, трябваше да вземат проби за анализ, като поставят стърготинки в хранителна среда.

Ливит отмести погледа си от екраните и огледа стаята. Камерата, спусната със сложен механизъм от тавана, правеше автоматични бавни кръгове около капсулата. После пак погледна към екраните.

В стаята имаше три екрана и трите показваха една и съща картина. Теоретически те можеха да оглеждат капсулата с три различни камери, снимащи различни части от нея, и по този начин огледът да трае три пъти по-малко време. Но не искаха да постъпят така, поне засега. Знаеха, че вниманието им ще отслабне и ще се уморят. Колкото и да се стараеха, не можеха да бъдат нащрек през цялото време. Ако двама души обаче гледаха едно и също изображение, възможността да изпуснат нещо беше по-малка.

Повърхността на конусовидната капсула, дълга деветдесет и две цяло и пет десети сантиметра и широка тридесет сантиметра, беше две хиляди и осемстотин квадратни сантиметра. Три последователни огледа при пет, двадесет и стократно увеличение им отнеха повече от два часа. В края на третото оглеждане Стоун каза:

— Мисля, че трябва да огледаме и при четиристотин и четиридесеткратно увеличение.

— Но?…

— Иска ми се да започнем вътрешния оглед и ако нищо не намерим, да се върнем на външен с четиристотин и четиридесет.

— Съгласен съм.

— Добре — каза Стоун. — Тогава започваме с петкратно отвътре.

Ливит хвана ръчките. Този път не можеше всичко да се върши автоматично. Камерата беше конструирана така, че да проследява формата на всеки предмет: куб, сфера, конус. Вътре обаче трябваше да се управлява ръчно. Ливит включи на петкратно увеличение и започна ръчно управление. Приближи камерата до отвора и я насочи вътре в капсулата.

— Дайте повече светлина.

Ливит изпълни нареждането и пет допълнителни лампи се спуснаха към капсулата и осветиха вътрешността й.

— По-добре ли е?

— Чудесно.

Като наблюдаваше своя екран, Ливит започна да движи далечната камера. За няколко секунди свикна да работи с нея, без да трепери. Трудно му беше да координира движенията си — все едно да се опитваш да пишеш, като гледаш в огледалото. Накрая обаче успя.

Огледът с петкратното увеличение отне двадесет минути. Нищо не видяха, освен една вдлъбнатина с големина колкото връх на молив. По предложение на Стоун, двадесеткратното увеличение започнаха именно от тази точка.

И изведнъж те го видяха: малко черно петно от нащърбена материя колкото песъчинка. Цветът не беше чисто черен, в него имаше и зелено.

Нито един от тях не реагира, макар че Ливит после си спомняше: „Треперех от вълнение. Мислех си, дали това е наистина нещо ново, някаква нова форма на живот…“ Въпреки това единственото нещо, което произнесе, беше:

— Интересно.

— Нека първо завършим целия оглед с това увеличение — каза Стоун, като се мъчеше гласът му да звучи спокойно, но беше ясно, че и той е развълнуван.

Ливит искаше веднага да изследват петното с по-голямо увеличение, но много добре разбра какво иска да каже Стоун. Те не можеха още да си позволят да правят заключения — каквито и да било. Единствената им надежда беше в това: да бъдат прецизни, безкрайно,

уморително прецизни. Трябваше да работят методично, за да бъдат сигурни всеки момент, че не са пропуснали нищо.

Иначе можеше да загубят часове и дни, докато стане ясно, че откритието им не води доникъде, че са направили грешка, че невярно са преценили фактите и са си загубили времето.

Затова Ливит внимателно прокара камерата по цялата повърхност с двадесеткратно увеличение. Спря един-два пъти, когато им се стори, че вижда други зеленикави петънца, и маркира местата, за да могат после лесно да ги намерят при по-голямо увеличение. Чак след още половин час Стоун каза, че е доволен от този етап.

Прекъснаха само за малко, за да глътнат по едно хапче кофеин с вода. Бяха се договорили преди това, че ще взимат амфетамини само в особено сериозни случаи. Те се държаха в аптеката на петия етаж, но за по-обикновени цели всички предпочитаха кофеин.

Когато Ливит включи лещите със стократно увеличение и започна третото изследване, още му горчеше от хапчето. Отново започна със забелязаното вече черно петънце.

Разочароваха се — при това увеличение то не изглеждаше много различно, а само по-голямо. Но все пак забелязаха, че е късче от някакво тъмвно, черно вещество, подобно на камъка, с неправилна форма. Виждаха се ясно и зелените петънца по нащърбената му повърхност.

— Е? Какво мислите!

— Ако капсулата се е сблъскала с това нещо — отвърна Ливит, — то или се е движело с огромна скорост, или е много тежко: защото все пак не е достатъчно голямо…

— Да отклони спътника от орбита? Да, съгласен съм, но и вдлъбнатината не е достатъчно голяма.

— Какво предполагате?

Стоун сви рамене.

— Смятам, че това нещо не е причинило промяна на орбитата, или пък има някакви еластични свойства, които още не знаем.

— Нещо да кажете за зеления цвят?

Стоун се засмя:

— Не можете да ме уловите. Аз съм само любопитен и нищо повече.

Ливит се подсмихна и продължи изследването. И двамата се чувстваха възбудени и вътрешно сигурни в откритието си. Прегледаха и другите места, където бяха забелязали зеления цвят. И там не грешаха.

Зеленият цвят при тях обаче беше по-различен. От една страна, те бяха по-големи и сякаш светеха. От друга страна, очертанията на петънцата изглеждаха съвсем правилни и закръглени.

— Приличат на малки капчици зелена боя, пръснати във вътрешността на камерата — разсъждаваше Стоун.

— Надявам се, все пак, че не е боя.

— Може да направим анализ — предложи Стоун.

— Да почакаме следващото увеличение.

Стоун се съгласи. Бяха минали вече четири часа, но и двамата не чувстваха умора. Гледаха внимателно. Екраните се замъглиха за момент при смяна на лещите. Когато изображението стана отново на фокус, пред тях се появи вдлъбнатината. При това увеличение неравностите на песъчинката бяха невероятни — като някаква миниатюрна планета с назъбени върхове и дълбоки долини. На Ливит за миг му се стори, че е точно това — малка, съвършена планета, с непокътнат живот. Той тръсна глава, за да отпъди тази мисъл. Невъзможно. Стоун промълви:

— Ако е метеор, изглежда невероятно странно.

— Какво ви тревожи?

— Вижте левия край, ей-там — Стоун посочи към екрана. — Повърхността на песъчинката, ако изобщо е песъчинка, навсякъде е неравна, освен в този ляв край. Там е съвсем гладка.

— Като изкуствена?

Стоун въздъхна:

— Да, като се загледам и на мен ми се струва така. Нека да видим и другите зелени петна.

Ливит нагласи координатите и фокусира камерата. На екраните се появи нов образ. Този път беше увеличението на едно от зелените петна. Границите му се виждаха ясно. Те се оказаха не съвсем гладки, а леко назъбени, почти като колелца на часовников механизъм.

— Дявол да го вземе — промърмори Ливит.

— Не е боя. Много правилно е назъбено.

Всичко се случи пред собствените им очи. За частица от секундата зелената точка се превърна във виолетова и после пак в зелена.

— Видяхте ли?

— Видях. Да не сте сменили светлината?

— Не, нищо не съм пипал.

След малко се повтори същото. Зелено — лъч виолетово — отново зелено.

— Поразително.

— Но това може да е…

И изведнъж, както гледаха, зеленото стана виолетово и не се промени повече. Назъбеността изчезна, петното се увеличи малко, стана съвсем кръгло и пак позеленя.

— То расте — каза Стоун.

Работеха бързо. Спуснаха кинокамерите и заснеха обекта от пет точки, при скорост деветдесет и шест кадри в секунда. Още една камера за забавени снимки фотографира обекта при интервал половин секунда. Ливит спусна още две камери и ги постави под различни ъгли спрямо първоначалната.

В главния контрол и трите екрана показваха от различни ъгли зеленото петно.

— Можем ли да получим още по-голямо увеличение? — попита Стоун.

— Не. Не помните ли, че така решихме — четиристотин и четиридесет да е най-голямото.

Стоун изруга. За да получат по-голямо увеличение, трябваше да отидат в другата стая или да използват електронни микроскопи. Но във всички случаи това щеше да отнеме време.

— Да почнем ли посявката и да се опитаме да изолираме организма? — попита Ливит.

— Да, може.

Ливит върна камерите отново на двадесеткратно увеличение. Сега те видяха, че всъщност местата, които представляваха интерес, бяха четири. Три изолирани зелени петна и вдлъбнатината с песъчинката.

Ливит натисна на командния пулт копчето „Посявка“. От едната страна на стаята се отдели поднос, на който стояха кръгли, покрити с пластмасови плочки чашки на Петри. Във всяка една от тях имаше тънък слой от хранителна среда.

В проекта „Уайлдфайър“ се използваха почти всички познати видове хранителни среди. Те представляваха желирана маса, съдържаща различни хранителни вещества, от които бактериите се хранеха и размножаваха. Освен обичайните лабораторни средства, като конски и овчи кръвен агар, шоколадов агар и среда на Сабурад, се използваха и тридесет други диагностични среди, съдържащи различни захари и минерални вещества. Имаше и още четиридисет и три специализирани среди, които включваха и тези за развитие на туберкулозния бацил и на някои редки гъби, както и експериментални среди, обозначени с ME997, ME423, ME-A12 и т.н.

В подноса бяха сложени и няколко стерилни тампона. Стоун започна да ги взима един по един с механичните ръце, допираше ги до повърхността на капсулата и после ги слагаше в хранителна среда. Ливит включи компютъра, за да могат след това да установят откъде беше всяка проба. Взеха проби от цялата външна повърхност на капсулата и пристъпиха ксъм вътрешността. Много внимателно, използвайки голямо увеличение, Стоун взе стърготинки от зелените петна и ги сложи в различни хранителни среди. Накрая с фини щипки взе наподобяващата камък материя и я постави внимателно в чист стъклен съд. Всичко това продължи повече от два часа. Ливит въведе в компютъра програмата, която прехвърляше на машината грижата за всяка от стотиците чашки, които те използваха. Някои щяха да бъдат оставени при стайна температура и нормално земно атмосферно налягане. Други щяха да бъдат подложени на горещина и студ; под високо налягане или вакуум; в среда на високо и нискокислородна наситеност; на тъмно и на светло. На човек щяха да са му необходими дни само да разнесе чашките по съответните камери. Компютърът го правеше за секунди.

Когато програмата започна, Стоун постави чашките на конвейерната лента и тя ги понесе към камерите.

Нямаше какво друго да правят, освен да изчакат от двадесет и четири до четиридесет и осем часа, за да видят ще поникне ли нещо.

— Междувременно можем да започнем да изследваме тази песъчинка — предложи Стоун, — ако наистина е песъчинка. Знаете ли да работите с електронен микроскоп?

— Позабравил съм — отговори Ливит. Не беше работил с такъв микроскоп близо година.

— Тогава аз ще приготвя обекта. Нужен ни е и масспектометричен анализ. Всичко се прави автоматично. Преди това обаче трябва да имаме увеличението. Кое е максималното оптическо увеличение в морфологическата лаборатория?

— Хиляда.

— Да започнем с него. Занесете песъчинката там.

Ливит погледна пулта и натисна копчето „Морфололгична лаборатория“. Механичните ръце на Стоун поставиха песъчинката в чашката на конвейера.

Погледнаха часовника на стената. Показваше единадесет часа. Бяха работили без прекъсване цели единадесет часа.

— Всичко е добре, щом свършва добре — заключи Стоун.

Ливит се усмихна и каза:

— Стискам палци!

XVI. СТАЯ ЗА АУТОПСИЯ

Бъртън работеше в стаята за аутопсия. Беше нервен и напрегнат, нямаше сили да забрави спомените си от Пидмонт. Седмици по-късно, когато си спомняше как беше работил и мислил през всичкото това време на петия етаж, той съжаляваше, че не е могъл да се съсредоточи повече.

Още в началните опити допусна няколко грешки.

Според инструкциите, трябваше да прави аутопсия на умрели животни, но му беше възложено и да определя пътя на разпространение на болестта. Честно казано, той не беше за тази работа. Ливит би бил много по-подходящ. Решиха обаче, че Ливит ще бъде по-полезен при предварителното изолиране и разпознаване на чуждия микроорганизъм.

Затова на Бъртън се падна да определя пътя на разпространение на болестта.

Експериментите бяха съвсем елементарни — трябваше просто да се установи как се пренася болестта в организма. Бъртън започна с клетките, разположени в редица, една до друга. Всяка една от тях имаше определен запас от въздух, а въздухопроводите можеха да се свързват в различни комбинации.

Бъртън постави херметически затворената клетка с трупа на норвежкия плъх до клетката на един жив плъх. Натисна копчето и въздухът от едната клетка започна да преминава свободно в другата.

Живият плъх се просна мъртъв.

Интересно, помисли си той, значи заразата се разпространява по въздуха. Окачи друга клетка с жив плъх, но постави между живия и мъртвия в съединителния въздухопровод микропорест филтър. Порите на микрофилтъра бяха с диаметър сто ангстрома — колкото големината на един малък вирус.

Отвори въздухопровода между двете клетки. Плъхът остана жив.

Няколко минути той стоя и го наблюдава. Значи причинителят на заразата, какъвто и да е той, е по-голям от вирус. Смени филтъра с по-голям, после с още по-голям. Продължи така, докато плъхът умря.

Филтърът бе пропуснал причинителя на болестта. Той измери диаметъра на порите — два микрона, почти колкото една малка клетка. Помисли си, че току-що бе научил нещо много съществено — големината на причинителя на инфекцията.

Това беше важно, защото с този прост експеримент той изключи възможността белтъчна или друга молекула да е причина на заразата. В Пидмонт те със Стоун допуснаха, че може да е газ, отделен от някакви организми.

Но сега стана ясно, че не е така. Болестта се пренасяше от нещо с големината на клетка, много по-голямо от молекула.

Следващата стъпка беше също толкова проста — да се определи дали мъртвите животни са потенциални преносители на заразата.

Бъртън взе един от мъртвите плъхове и изпомпа докрай въздуха от неговата клетка. От спадането на налягането плъхът се разкъса, но Бъртън не обърна внимание.

Когато се увери, че няма вече въздух, той пусна чист филтриран въздух. После свърза клетката с клетката на живото животно.

Нищо не се случи.

Интересно, пак си помисли той. Разряза още по-дълбоко мъртвия плъх с дистанционно управляван скалпел, та ако в него имаше някакви организми, да преминат в атмосферата.

Пак нищо не се случи. Живият плъх си подскачаше весело из клетката.

Резултатът беше съвсем ясен: мъртвите животни не бяха заразни. Ето защо лешоядите ядяха труповете в Пидмонт, без нищо да им се случи. Труповете не пренасят болестта, това можеха само микроорганизмите във въздуха.

Микроорганизмите във въздуха бяха смъртоносни.

Микроорганизмите в труповете бяха безопасни.

В известен смисъл това можеше да се предвиди. То беше свързано с теориите на приспособяването и взаимната адаптация между бактериите и човека. Бъртън отдавна проявяваше интерес към тази област и даже беше чел лекции по въпроса в медицинското училище в Бейлър.

Повечето хора винаги свързват бактериите с болести, но всъщност само три процента от тях са болестотворни, останалите са или безобидни, или полезни. В червата например има множество

бактерии, които улесняват храносмилането. Човек се нуждае от тях и разчита на тях.

Фактически ние живеем в море от бактерии. Те са навсякъде: по кожата, в ушите и устата, в дробовете и в стомаха. Всичко, което притежаваме и докосваме, всяко вдишване е наситено с бактерии. Те са вездесъщи, но в повечето случаи ние дори и не подозираме за тях.

Това е така, защото и човекът, и бактериите са привикнали един към друг и са си изработили някакъв вид взаимен имунитет. Приспособили са се взаимно.

И това си има причина. Според един от основните принципи на биологията еволюцията се стреми да повишава възможностите за продължение на рода. Ако човек загива бързо от бактерии, значи се приспособява трудно и няма да живее достатъчно дълго, за да продължи рода си. Но и бакерията, която причинява смърт на организма, от който се храни, също не се е приспособила добре. И тя ще умре заедно с него, защото няма да има къде да паразитира. Всъщност преживяват тези бактерии, които живеят, без да погубват човека.

И обратно, приспособим е онзи човек, който успява да търпи паразита и даже да го използва, карайки го да работи за него.

„Най-приспособимите бактерии са онези — обичаше да повтаря Бъртън, — които причиняват леки болести или изобщо не причиняват нищо. Човек може да живее заедно със стрептококовата клетка шестдесет-седемдесет години. През това време той расте, продължава рода. Може също да носи у себе си и стафилококови клетки и това да му причинява само пъпки и акне. Може да влачи туберкулозата например десетилетия, а сифилиса — цял живот. Последните не могат да се нарекат, разбира се, леки болести, но не са толкова опасни, както едно време, защото и човекът, и бактериите са се приспособили един към друг.“

Известно е например, че преди четиристотин години сифилисът е бил твърде опасна болест, причинявал е огромни гнойни рани по цялото тяло и често хората са умирали за няколко седмици, но с годините и вековете спирохетът и човекът постепенно са привикнали един към друг.

Тези разсъждения не са толкова абстрактни и академични, както изглеждат на пръв поглед. В началния етап на програмата

„Уайлдфайър“ Стоун обърна внимание, че около четиридесет процента от болестите на човека се причиняват от микроорганизмите. Бъртън възрази, че въпреки това само три процента от микроорганизмите причиняват болести. Явно, че макар и от бактериите да произтичат много болести, вероятността една отделна бактерия да е опасна за човешкия живот е много малка. Това е така, защото процесът на адаптиране на човека и бактерията е много сложен.

— Повечето от бактериите — подчертава Бъртън — просто не могат да живеят достатъчно дълго у човека, за да му причинят вреда. В едно или друго отношение условията са неблагоприятни. Човешкото тяло е или прекалено топло, или прекалено студено, средата е или прекалено киселинна или прекалено алкална, кислородът е или прекалено много, или недостатъчен. Човешкото тяло е враждебно като Антарктика за повечето бактерии.

Така че шансовете извънземен микроорганизъм да навреди на човека са много малки. Всички признаваха това, но знаеха, че операцията „Уайлдфайър“ така или иначе трябваше да се проведе. Бъртън, разбира се, също споделяше това мнение, но то го изпълваше със странно предчувствие, че неговото предсказание се е сбъднало.

Беше ясно, че бактерията, която бяха открили, можеше да убие човек. Не можеше да се приспособи към него обаче, защото го убиваше и умираше заедно с него. Тя не можеше да преминава от труп на труп. Живееше секунда-две и умираше заедно с човешкото тяло.

Бъртън почувства удовлетворение, но засега пред него стоеше практическата задача да я изолират, изследват и да търсят лекарство.

Той вече имаше известна представа за начина на пренасяне на болестта и за механизма на настъпването на смъртта — съсирване на кръвта. Оставаше въпросът — как тези микроорганизми проникваха в тялото? Инфекцията явно се пренасяше по въздуха, но можеше да проникне през кожата или през белите дробове. Може би бактериите навлизаха направо през порите на кожата или се вдишваха? Или и двете едновременно.

Но как да се определи точно?

Дойде му наум идеята да направи опит с животно, на което да покрие цялото тяло със защитна обвивка, освен устата. Това бе възможно, но щеше да му отнеме много време. Обмисля този въпрос повече от час, докато най-после стигна до приемливо решение.

Знаеше, че микроорганизмите убиват, като съсирват кръвта. Съсирването вероятно започваше от мястото на проникването. Ако това беше кожата, съсирването щеше да започне от повърхността на тялото; ако бяха белите дробове, процесът щеше да започне от гърдите и оттам да се разпространява навън.

Това можеше да се установи, като в белтъчните съставки на кръвта се вкарат белязани атоми и после с помощта на сцинтилометрично устройство се проследи къде именно започва съсирването.

За опита той избра подходящо животно — маймуна-резус, защото анатомически беше по-близка до човека от плъха. Вкара радиоактивното вещество магнезиев изотоп в организма на маймуната и настрои сканиращия сцинтилограф. Почака известно време, докато изотопът се разпространи равномерно, върза маймуната и постави апарата над нея.

Сега можеше да започне.

Сканиращият сцинтилограф щеше да отбелязва резултатите по схемата на тялото. Бъртън подаде програмата на компютъра и после вкара въздуха, съдържащ смъртоносните бактерии, при маймуната.

Печатащото устройство веднага започна да нанася точките на разпространението.

След три секунди всичко беше готово. Точките му показваха това, което искаше да узнае — съсирването започва от белите дробове и се разпространява по цялото тяло.

Бъртън научи обаче и още нещо. По-късно той поясни: „Предполагах, че може би съсирването на кръвта и смъртта не съвпадат — или най-малкото не съвпадат напълно. Виждаше ми се невъзможно смъртта да настъпва за три секунди, но още по-невероятно ми се струваше, че всичките пет литра човешка кръв могат да се съсирят за толкова кратко време. Искаше ми се да изясня дали смъртта не се причиняваше от един-единствен тромб, да речем, в мозъка и дали съсирването на кръвта в останалите части на тялото не ставаше по-бавно.“

Бъртън се беше сетил за мозъка още в този ранен етап на изследванията си. Много жалко, че не доведе своите предположения до логичното им заключение. Попречиха му данните на сцинтилографа,

според които съсирването започваше от белите дробове и преминаваше по съдните артерии в мозъка след една-две секунди.

Така че тогава Бъртън изгуби първоначалния си интерес към мозъка. Грешката му се задълбочи още повече при следващия експеримент.

Експериментът беше най-обикновен и не влизаше в инструкцията на програмата. Бъртън знаеше, че смъртта съвпада със съсирването. Ако съсирването можеше да се предотврати обаче, щеше ли да се избегне смъртта?

Взе няколко плъха и им инжектира хепарин — антикоагулиращо вещество, което предпазваше от образуване на съсиреци. Хепаринът действаше бързо и се използваше широко в медицината. Действието му беше изучено основно. Бъртън го инжектира венозно в различни дози — от най-минималната до най-максималната.

После отново отвори капана и изложи плъховете на въздуха, съдържащ смъртоносния организъм.

Първият плъх, с ниска доза, умря за пет секунди. Другите го последваха след минута. Само плъхът с най-голяма доза живя три минути, но накрая и той свърши.

Бъртън се отчая от резултатите — отложи смъртта, но не можа да я предотврати. Значи методът на симптоматично лекуване нямаше ефект.

Той сложи на една страна умрелите плъхове и именно тогава направи съдбоносната си грешка.

Не аутопсира плъховете, в които бе вкарал антикоагулиращото вещество, а насочи вниманието си към първите умрели животни — първия черен норвежки плъх и първата маймуна. Направи им пълна аутопсия, а инжектираните с антикоагулант животни изостави.

Чак след четиридесет и осем часа разбра грешката си.

Наистина, аутопсията беше съвсем подробна и внимателна: работеше бавно, като през цялото време мислеше, че не трябва да пропуска нищо. Извади всички вътрешни органи на плъха и маймуната, изследва ги поотделно и взе проби за оптична и електронна микроскопия.

При първичния общ преглед беше установено, че животните са умрели от пълно вътрешносъдово съсирване на кръвта. Артериите,

сърцето, белите дробове, бъбреците, черният дроб и жлъчката — всички обилно снабдени с кръв органи се бяха втвърдили. Това и очакваше.

После взе проби от тъканите. Изследва ги с микроскопа и ги фотографира — бяха нормални. Освен съсирената кръв в тях нямаше нищо особено. Той знаеше, че именно тези проби от тъкани ще се изпратят в хистологичната лаборатория, за да се видят под микроскоп и изследват пробите, оцветени с хематоксилинеозин, йодна киселина по Шиф и формалин по Ценкер. Пробите от нервна тъкан ще се оцветят с препарати, съдържащи злато по Нисъл и Каджал. За всичко това обаче ще са необходими от дванадесет до петнадесет часа. Разбира се, можеше да се надява, че тези изследвания ще му донесат допълнителна информация, но кой знае?

Не по-малко песимистично настроен беше и към резултатите от електронната микроскопия. Електронният микроскоп беше едно полезно устройство, но понякога той усложняваше нещата, вместо да ги опрости. Благодарение на него се получаваше голямо увеличение и ясни детайли — но само ако човек знаеше къде да гледа. Много беше удобен; подходящ за наблюдение на една клетка или на част от клетка, но първо трябваше да решиш коя клетка да изследваш. А в човешкото тяло имаше милиарди клетки.

В края на десетте часа работа Бъртън седна да обмисли какво е научил дотук. Направи си следния малък списък:

1. Смъртоносният агент е с размери приблизително един микрон. Следователно, той не е нито газ, нито молекула, нито дори голяма белтъчна молекула или вирус. Има големината на клетка и по всяка вероятност е някакъв едноклетъчен организъм.

2. Смъртоносният агент се разпространява по въздуха. Мъртвите организми не са заразни.

3. Отровният агент се вдишва от жертвата през белите дробове. Оттук по всяка вероятност навлиза в кръвта и причинява съсирване.

4. Смъртоносният агент причинява смърт чрез съсирване. Това става за секунди и съвпада с общото съсирване на кръвта в цялата кръвоносна система.

5. Антикоагулиращите препарати не предотвратяват този процес.

6. Никакви други патологични изменения не се наблюдават в умрялото животно.

Бъртън прочете списъка и поклати глава. Антикоагулантите може и да не действат, но фактът си е факт — все пак нещо спира този процес. Не може да няма начин да се спре. Той беше уверен в това.

Защото двама души бяха оживели.

XVII. В СЪЗНАНИЕ

В единадесет часа и четиридесет и седем минути Марк Хол стоеше наведен над компютъра и гледаше съсредоточено резултатите от лабораторните изследвания на Питър Джексън и бебето. Компютърът даваше резултатите един след друг, веднага щом постъпиха от автоматичното лабораторно устройство. Почти всички бяха готови.

Детето беше съвсем нормално. Компютърът показваше недвусмислено:

ПАЦИЕНТ: ДЕТЕ
ВСИЧКИ ЛАБОРАТОРНИ ПОКАЗАТЕЛИ НОРМАЛНИ.

Виж, Питър Джексън беше нещо друго. Той имаше съществени отклонения от нормалното.

ПАЦИЕНТ: ДЖЕКСЪН, ПИТЪР

ЛАБОРАТОРНИТЕ ПОКАЗАТЕЛИ НЕ СА В ГРАНИЦИТЕ НА НОРМАЛНОТО

Вид на анализа	Нормално	Фактически
хематокрит	38–54	21 първични
		25 повторно
		29 повторно
		33 повторно

	37 повторно	
Остатъчен азот	10–20	50 повторно
Ретикулоцити	1	6 повторно

В кръвта има значително количество незрели еритроцити

РН на кръвта	7.40	7.31
РУЕ	9	29
Амилаза	70–200	450

Беше лесно да се разберат някои от резултатите, но не всички. Хематокритът например растеше, защото на Джексън му преливаха кръв, наситена с еритроцити. Остатъчният азот, който характеризираше дейността на бъбреците, се оказа по-висок от нормалното, може би поради намаленото кръвообращение.

Другите резултати следваха естествено от загубата на кръв. Ретикулоцитите се повишиха от един на шест процента — Джексън беше получил анемия. Наличието на множеството незрели еритроцити доказваше, че организмът му се бореше да възстанови загубената кръв и затова вкарваше в кръвообращението млади незрели клетки.

Протромбиновото време доказваше, че въпреки кръвоизлива някъде в храносмилателната система кръвта му се съсирваше съвсем нормално, а скоростта на утаяването на еритроцитите — че в организма имаше тъкани, които се рушаха.

Показателите за РН обаче бяха доста странни. Цифрата 7.31 показваше повишена киселинност на кръвта, макар и не твърде голяма. Хол не знаеше как да обясни това. Компютърът също.

ПАЦИЕНТ: ДЖЕКСЪН, ПИТЪР
ВЪЗМОЖНИ ДИАГНОЗИ:
1. ОСТРА ХРОНИЧЕСКА ЗАГУБА НА КРЪВ

ВЕРОЯТНО ОТ ХРАНОСМИЛАТЕЛНАТА СИСТЕМА — 0,884
ДРУГИ СТАТИСТИЧЕСКИ СЪЩЕСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НЯМА
2. ПОВИШЕНА КИСЕЛИННОСТ НА КРЪВТА.
ПРОИЗХОД НЕИЗВЕСТЕН.
НЕОБХОДИМИ СА ОЩЕ ДАННИ.
НЕОБХОДИМА Е ИСТОРИЯТА НА БОЛЕСТТА.

Хол прочете написания текст и сви рамене. Компютърът може да пожелае и да разговаря с пациента. Лесно е да се каже, но нали Джексън беше в безсъзнание и ако той наистина бе взимал нещо, от което се беше повишила киселинността на кръвта му, те не можеха да узнаят това, докато той не дойдеше в съзнание.

А може би — да изследва газовете в кръвта. Обърна се към компютъра и натисна копчето за газовете в кръвта.

Но компютърът си знаеше своето.

НЕОБХОДИМА Е ИСТОРИЯТА НА БОЛЕСТТА ЗА НОВИ АНАЛИЗИ.

Хол написа: ПАЦИЕНТЪТ Е В БЕЗСЪЗНАНИЕ.

Компютърът като че ли обмисли това изречение и написа:

ОБЕКТИВНА ЛИПСА НА СЪЗНАНИЕ НЕ СЪЩЕСТВУВА. ЕЛЕКТРОЕНЦЕФАЛОГРАМАТА ПОКАЗВА АЛФА РИТЪМ, СЪОТВЕТСТВАЩ НА СЪСТОЯНИЕ СЪН.

— По дяволите — изруга Хол и погледна през стъклото. Джексън наистина мърдаше като насън. Той пропълзя по тунела до костюма си и се наведе над пациента.

— Мистър Джексън, събудете се!

Старикът бавно отвори очи и втренчи поглед в Хол. Премижа удивено.

— Не се страхувайте — каза Хол тихо. — Вие сте болен и ние се грижим за вас По-добре ли се чувствате сега?

Джексън преглътна и кимна. Като че ли се страхуваше да говори. Но бледността му беше изчезнала. Бузите му леко порозовяха, ноктите му вече не бяха сини.

— Как се чувствате?

— Добре… Кой сте вие?

— Доктор Хол. Сега аз се грижа за вас. Изгубили сте много кръв, затова ви преливаме.

Той кимна, прие го съвсем спокойно. Начинът, по който го направи, подсети Хол за нещо и той попита:

— Случвало ли ви се е и преди?

— Да, два пъти.

— При какви обстоятелства?

— Ама аз не зная къде се намирам — отговори той и се огледа. — Тук болница ли е? Защо носите такива дрехи?

— Не, не е болница, а специални изследователска лаборатория в Невада.

— Невада ли? — старецът затвори очи и поклати глава. — Но аз живея в Аризона…

— Сега не сте там. Доведохме ви тук, за да ви помогнем.

— Защо сте облечен с такъв костюм?

— Доведохме ви тук от Пидмонт, защото там има заразна болест. И затова сте в изолационна камера.

— Значи и аз съм заразен?

— Още не знаем със сигурност, но трябва…

— Вижте какво — каза той, като изведнъж се опита да се изправи. — Тръпки ме побиват като гледам всичко това. Искам да си вървя. Тук не ми харесва.

Опита се да се освободи от системи. Хол внимателно го побутна назад.

— Успокойте се, мистър Джексън. Всичко ще се оправи, но трябва да си починете. Вие сте болен.

Джекън бавно легна назад.

— Искам цигара.

— Страхувам се, че още не бива да пушите.

— Дявол да го вземе, и цигара ли не може…

— Съжалявам, но пушенето не е позволено…

— Вижте какво, моето момче, като станете на моите години, правете каквото искате. И по-рано ми казваха: не яж люто, не пий, не пуши. Опитах за малко и знаете ли как се почувствах — ужасно, просто ужасно.

— Кой ви препоръчваше това?

— Докторите.

— Какви доктори?

— Докторите във Финикс. Голяма приказна болница с лъскава апаратура и блестящо бели престилки. Наистина като в приказките. Никога не бих отишъл, ако не беше сестра ми. Тя настояваше. Сестра ми живее с мъжа си Джордж. Глупачка. Хич не ми трябваше приказната й болница. Имах нужда само от почивка. Тя настояваше обаче и аз отидох.

— Кога беше това?

— Миналата година. Юни или юли.

— Защо отидохте в болница?

— Ами защо ходят хората в болница? Щото се бях разболял, дявол да го вземе.

— От какво?

— Тоя проклет стомах, както винаги.

— Кървеше ли?

— Ужасно! Всеки път като се закашлях, храчех кръв. Никога не съм знаел, че в човешкото тяло има толкова много кръв.

— Но кървенето беше в стомаха, нали?

— Да, нали ви казах. И пак ми слагаха същите иглички — той посочи системите. — И ми преливаха кръв. Миналата година лежах във Финикс, а по-миналата в Таксън. Там също беше хубаво. Същите хубавички сестри. — Изведнъж той млъкна. — На колко си години, сине? Много си млад за доктор.

— Аз съм хирург — каза Хол.

— Хирург! Не, по-добре недей. И те се опитваха да ме накарат, но аз не дадох. Не позволявам. За нищо на света. Не давам да ми я режете.

— Значи имате язва от две години?

— Малко по-отдавна. Нищо ми нямаше, мислех, че е просто разстройство, но изведнъж почнах да кървя.

„Щом не е от две години — каза си Хол — очевидно е язва, а не рак.“

— И постъпихте в болницата?

— Да, настаниха ме, предупредиха ме да не ям пикантни и тежки храни и да не пуша. Как ли не се мъчех, синко, но нищо не излезе. Човек така свиква с удоволствията си.

— Значи, след година пак трябваше да влезете в болница?

— О, да. Болницата във Финикс е голяма, стара. Сестра ми и нейният загубен мъж Джордж идваха да ме виждат всеки ден. Той е от ония, дето много четат, учен глупак. Адвокат. Говори големи приказки, а Господ не му е дал мозък, колкото и на скакалец.

— И във Финикс ли искаха да ви оперират?

— Да, разбира се. Не се обиждай, синко, ама това докторите само гледат как да изрежат нещо от тебе. Само за туй мислят. Аз им обясних, че дотука съм я карал с този стомах и докрай ще си карам с него.

— Кога напуснахте болницата?

— В началото на август. Някъде там. Първата седмица май.

— И кога пак започнахте да пушите, да пиете и да ядете каквото не трябва?

— Ама не ми чети лекции — каза Джексън. — Живял съм шейсет и девет години, като съм ял, каквото не трябва, и съм правил, каквото не трябва. Така ми харесва и щом не мога другояче, майната му.

— Сигурно ви е боляло обаче? — попита Хол, като се намръщи.

— Разбира се, свиваше ме понякога. Особено когато бях гладен. Но аз му намерих цаката.

— Така ли?

— Ами да. В болницата ми даваха нещо, прилично на мляко, и ми казваха да карам само с него. По сто пъти на ден, на малки глътки. Представяш ли си колко беше противно. Все едно, че ядеш тебешир. Аз обаче намерих нещо още по-хубаво.

— И какво беше то?

— Аспирин — отговори Джексън. — Действа чудесно.

— Колко аспирин взимахте?

— Доста. Особено накрая. Почти по едно шишенце. Нали знаеш, от тия, дето ги продават?

Хол кимна. Сега вече не беше чудно на какво се дължи киселинността. Аспиринът е ацетилсалицилат и като се взима в голяма доза, киселинността естествено се повишава. Той дразни и гастрита и може да повиши кървенето.

— Никой ли не ви е казвал, че като се взима аспирин, кървенето се увеличава?

— Казваха ми, но аз не им обръщах внимание. Защото не ме болеше — като глътнеш и малко „Стерно“ — край.

— „Стерно“ ли?

— Денатуриран спирт. Прецеждаш го през марля и готово.

— Вие пиехте и „Стерно“, така ли? — въздъхна Хол.

— Е, само ако не можех да намеря друго. Глътнеш аспирин, пийнеш и болката изчезва.

— Но „Стерно“ не е само етилов алкохол, а и метанол.

— Ама да не уврежда нещо, а? — изведнъж загрижено попита Джексън.

— Уврежда и още как. Можеш да ослепееш и даже да умреш.

— Е, по дяволите, болката ми минаваше и затова го взимах — промълви старикът.

— Аспиринът и спиртът оказваха ли влияние на дишането ви?

— Да, добре, че ме подсети. Не ми стигаше въздух, но, дявол да го вземе, на моята възраст не трябва много въздух.

Джексън се прозя и затвори очи.

— Ти си пълен с въпроси, сине, а на мен ми се доспа.

Хол го погледна и разбра, че има право. Не трябваше да бърза, поне засега. Върна се обратно по тунела и каза на асистентката:

— Нашият приятел Джексън има язва от две години. Можем да прелеем още две единици кръв и после ще видим какво ще стане. Освен това вкарайте сонда и направете студена стомашна промивка.

Разнесе се звън и отекна меко в стаята.

— Какво е това?

— Минали са дванадесет часа. Трябва да си сменим дрехите, а освен това вие отивате на съвещание.

— Така ли? Къде?

— Стаята за съвещания е до столовата.

Хол кимна и излезе.

В сектор „Делта“ компютрите бръмчаха и тихо прещракваха. Капитан Артър Морис въвеждаше в системата нова програма. Той беше програмист, изпратен в сектора от командването на първия етаж, защото вече десет часа горе не бяха получени никакви сведения по линията на специалната военна връзка. Можеше да се предполага, че такива сведения не са постъпвали, но не беше съвсем вероятно.

От друга страна пък, ако е имало съобщения, а не са били получени, това означаваше, че компютрите не работят добре. Капитан Морис наблюдаваше как компютърът изпълни програмата си за самопроверка — всички връзки работеха нормално.

Това не го успокои и той пусна разширена програма за проверка на всички блокове и връзки. Бяха необходими 0,03 секунди, за да се види отговорът: пет зелени светлини блеснаха в една редица на пулта. Той се приближи до телетайпа и прочете:

ВСИЧКИ ВРЪЗКИ ФУНКЦИОНИРАТ В ПРЕДЕЛИТЕ НА ДОПУСТИМАТА ХАРАКТЕРИСТИКА

Сега вече кимна успокоен. Той не можеше да знае, че наистина има грешка, но тя беше чисто механична, а не електронна и затова не можеше да се отрази при тези проверки. Грешката беше в самия телетайп. Едно малко парче хартия се беше скъсало от края на рулото и навивайки се нагоре, бе заседнало между звънеца и чукчето и му пречеше да звъни. Ето защо не бяха регистрирани никакви съобщение по секретната военна линия.

Нито машината, нито човекът можеха да уловят грешката.

XVIII. ОБЕДНО СЪВЕЩАНИЕ

Според инструкциите групата трябваше да се събира всеки дванадесет часа за кратко съвещание, на което се резюмираха резултатите от направените изследвания и се набелязваха нови насоки. За да се пести време, съвещанията се правеха в малка стая до кафенето — можеха да ядат и да говорят едновременно.

Хол пристигна последен. Отпусна се на стола. Пред него него стоеше обядът: две чаши с някаква течност и три хапчета с различен цвят.

— Първо да чуем Бъртън — обяви Стоун.

Бъртън се изправи тромаво и с бавен колеблив глас изброи експериментите и резултатите. Отначало той отбеляза, че е определил големината на болестотворния организъм — един микрон.

Стоун и Ливит се спогледаха. Зелените петна, които бяха видели, бяха много по-големи, значи инфекцията можеше да се разпространи и само от парченце зелена материя.

След това Бъртън обясни какви опити е правил, за да докаже, че инфекцията се предава по въздуха и че коагулацията започва от белите дробове. Накрая завърши с опитите си да спре съсирването.

— А аутопсиите? — попита Стоун. — Какво показаха?

— Нищо ново. Цялата кръв е съсирена. Никакви други отклонения не се забелязват при изследваният под микроскоп.

— Съсирването започва от белите дробове, така ли?

— Да, явно микроорганизмите навлизат в кръвта или отделят токсини, които преминават в кръвта. Отговор на този въпрос ще имаме, когато бъдат готови пробите с оцветители. По-точно, ние търсим поражения в стените на кръвоносните съдове, тъй като се отделят тъканни тромби, които стимулират съсирването на мястото на поражението.

Стоун кимна и се обърна към Хол, който разправи за изследванията на двамата си пациенти. Той поясни, че при детето всичко е нормално, а при Джексън само язвата кърви и затова му преливат кръв.

— Той се възстановява, аз дори разговарях с него.

Всички се оживиха.

— Мистър Джексън е един смахнат старец на шестдесет и девет години. Има язва от две години. Два пъти е получавал кръвоизливи — преди две години и отново миналата година. Всеки път са го предупреждавали да пази диета, но той си я карал по старому и затова пак е получил кръвоизлив. По време на трагедията в Пидмонт се е лекувал по собствен метод — дневно по едно шише аспирин и отгоре на всичко по няколко глътки „Стерно“. Каза, че чувствал само задух.

— И сигурно е с чудовищна киселинност на кръвта — забеляза Бъртън.

— Точно така.

Метиловият спирт в организма се превръща във формалдехид и мравчена киселина. Комбинирани с аспирина, те са равносилни на големи количества киселина. Ако в организма не се поддържа необходимото равновесие киселина-основа, неминуемо ще настъпи смърт. Един от начините да се поддържа това равновесие е да се диша бързо и да се издишва въглеродният двуокис, което намалява количеството на въглеродната киселина в организма.

— Може ли тази киселинност да го е предпазила? — попита Стоун.

Хол сви рамене.

— Невъзможно е да се отговори на този въпрос.

— А детето? Имаше ли анемия? — попита Ливит.

— Не — отговори Хол, — но ние не можем да кажем, че механизмът, който е предпазил Джексън, е същият и при бебето. Може би е нещо съвсем различно.

— Какъв е киселинният баланс при детето?

— Нормален. Съвсем нормален. Поне засега е такъв.

За момент настъпи тишина. Накрая Стоун се опита да обобщи::

— Така, дотук имаме няколко обещаващи насоки. Проблемът си остава същият. Какво общо има в организма на стареца и детето? Може би, както вие предполагате, нищо. Като начало обаче трябва да приемем, че те са запазени по един и същ начин, чрез един и същ механизъм.

Хол кимна в знак на съгласие.

— А вие каво намерихте в капсулата? — обърна се Бъртън към Стоун.

— По-добре да ви покажем.

— Какво да ни покажете?

— Нещо, което смятаме, че е самият организъм — отговори Стоун.

На вратата пишеше: „МОРФОЛОГИЧНА ЛАБОРАТОРИЯ“. Стаята беше разделена на кабинет за експерименти и изолирана със стъкло камера. С помощта на специални ръкавици можеше да се работи с инструментите в камерата.

Стоун посочи към стъкления съд с черна песъчинка в средата.

— Смятаме, че това е нашият „метеор“ — започна да обяснява той. — На повърхността му се вижда нещо съвсем като живо. В капсулата има и други петна, които също могат да представляват жива материя. Ние го донесохме тук, за да може да го видите под микроскоп.

Стоун си сложи ръкавиците, постави съда в нишата на голяма хромирана кутия и отдръпна ръцете си.

— Тази кутия всъщност е микроскоп с обичайните увеличители и решаващи устройства. С него може да се постигне хилядократно увеличение. Всичко се прожектира на този екран.

Ливит нагласи ръчките, а Хол и другите втренчиха поглед в екрана.

— Десетократно — обяви Ливит.

Хол видя на екрана, че песъчинката е назъбена, сиво-черна и еднообразна. Стоун посочи зеленикавите петна.

— Стократно.

Зелените петна сега се виждаха съвсем ясно.

— Смятам, че това е нашият организъм. Видяхме го как нараства, става виолетов, вероятно в момента на делене на клетката.

— Спектрална промяна?

— Да, някакъв вид спектрална промяна.

— Хилядократно — каза Ливит.

Екранът се запълни само със зеленото петно, сгушено в назъбените падини на песъчинката. Хол видя, че зелената повърхност беше гладка и блестяща, почти мазна.

— И вие мислите, че това е просто една бактериална колония?

— Не можем да сме сигурни, че е колония в обикновения смисъл на думата — отвърна Стоун. — Докато не знаехме опитите на Бъртън, ние дори не предполагахме, че може да е колония. Мислехме, че може да е един-единствен организъм. Щом отделните причинители обаче са колкото микрон и по-малки, това е единственото обяснение. Следователно е някакво по-голямо образувание — може и колония, може и нещо друго.

Докато гледаха, петното ставаше ту виолетово, ту зелено.

— Ето, сега се дели — каза Стоун. — Чудесно се вижда.

Ливит включи камерите.

— Гледайте внимателно.

Петното стана виолетово и се задържа така. Поразшири се и за момент повърхността се разпука на шестоъгълни парчета като керамични плочки.

— Видяхте ли?

— Като че ли се разпука.

— На шестоъгълници.

— Интересно дали тези фигури са отделни организми — каза Стоун.

— И дали през цялото време имат правилна геометрична форма или само по време на делението.

— С електронния микроскоп ще узнаем повече — заключи Стоун и се обърна към Бъртън.

— Вие свършихте ли с аутопсиите?

— Да.

— Можете ли да работите със спектрометър?

— Мисля, че да.

— Тогава пристъпвайте към работа. Задачата не е трудна — спектрометърът работи в един блок с компютрите. Имаме нужда от анализ на проби от песъчинката и зеления организъм.

— Ще ми дадете ли парче?

— Да — Стоун се обърна към Ливит. — Запознати ли сте с аминокиселинния анализатор?

— Да.

— Същите проби трябва да се направят и за аминокиселините.

— И фракциониране, нали?

— Да, но трябва да работите ръчно — поясни Стоун.

Ливит кимна. Стоун се обърна към изолационната камера и извади стъкления съд от микроскопа. Сложи го на една страна под малък уред, който приличаше на миниатюрен ешафод. Това беше прибор за микрохирургия.

Микрохирургията беше сравнително нова област в биологията — способността да се извършват фини операции върху една-единствена клетка. С микрохирургическата техника беше възможно да се отдели ядрото от клетката или част от цитоплазмата така чисто и акуратно, както хирургът прави ампутация. Приборът бе конструиран по такъв начин, че всяко движение на ръката посредством ред препредавания се превръщаше в най-фини и точни микродвижения на скалпела, и най-малкото помръдване на палеца придвижваше скалпела на милионна част от сантиметъра. Като гледаше увеличителния екран, Стоун внимателно разряза черната песъчинка, докато получи две частички. Той ги постави в отделни стъклени чинийки, после изтръгна две късчета от зеленото петно.

В същия миг зеленото стана виолетово и се разшири.

— Не ви харесва — засмя се Ливит.

Стоун се намръщи.

— Интересно. Мислите ли, че това може да бъде неспецифична реакция на растеж или трофична реакция при нараняване и облъчване?

— Мисля, че петното просто не обича да го закачат — отговори Ливит.

— Трябва да продължим изследванията — заяви Стоун.

XIX. КАТАСТРОФАТА

Този телефонен разговор беше истински кошмар за Артър Манчек. Тъкмо свърши обяда и седна във всекидневната да си прочете вестниците и телефонът иззвъня. През последните два дни — откакто започна тази история с Пидмонт — не му беше до вестници.

Когато чу телефона, помисли, че е за жена му, но след секунда тя дойде и го повика:

— Тебе търсят. От базата.

Взе слушалката със смътно чувство на безпокойство.

— Тук е майор Манчек.

— Майор Манчек, с вас говори Бърнс от поделение номер 8.

Поделение 8 отговаряше за зашифроването и за издаването на пропуски за базата.

— Слушам ви.

— Сър, вие фигурирате в списъка на хората, които трябва да бъдат уведомени в случай на изключителни обстоятелства — говореше внимателно, като си подбираше думите, защото разговорът се водеше по открита линия. — Информираме ви, че преди четиридесет и две минути в областта на Биг хед, щата Юта, се разби учебнотренировъчен самолет.

Манчек се намръщи. Защо пък него информираха за обикновена катастрофа с такъв самолет? Това изобщо не беше неговата област.

— Какъв беше самолетът?

— „Фантом“, сър. По пътя Сан Франциско — Топика.

— А, разбирам — каза Манчек, макар че нищо не разбираше.

— Сър, Годар иска да бъде информиран за това и да се присъедини към комисията по разследването.

— Годар ли? Защо Годар? — за момент той остана така — с вестник в ръка, разсеяно загледан в заглавието: „Раздухване на Берлинската криза“. Отначало мислеше, че полковникът има предвид Луис Годар, шефа на шифровия отдел във Вандънбърг. После изведнъж разбра, че сигурно става дума за космическия център Годар, близо до Вашингтон. Освен другите задачи, които изпълняваше центърът, той

беше и координационна връзка по някои специални програми под ръководството на Хюстън и централните държавни учреждения във Вашингтон.

— Сър — каза Бърнс, — работата е там, че четиридесет минути след излитането от Сан Франциско самолетът се е отклонил от своя курс и е минал над района УФ.

Манчек се почувства отпаднал, обхвана го сънливост.

— Над района УФ?

— Точно така.

— Кога?

— Двадесет минути преди катастрофата.

— На каква височина?

— Шест хиляди и деветстотин метра.

— Кога тръгва комисията?

— След половин час, от базата.

— Добре, идвам.

Сложи слушалката и впери разсеяно поглед в телефона. Беше уморен. Искаше му се да си легне. Областта УФ беше условното название на отцепения район около Пидмонт, Аризона.

Трябваше да го взривят. Още преди два дни трябваше да го взривят.

От деня, в който се взе решение да се отложи заповед 7–12, Манчек беше неспокоен. Той не можеше обаче да каже мнението си официално и напразно чакаше групата „Уайлдфайър“, която се намираше още в подземната лаборатория, та да се противопостави на решението на Вашингтон. Чакаше напразно. А съобщението им обясняваше всичко. С очите си видя телеграмата, адресирана до всички секретни поделения, там всичко беше казано недвусмислено.

По някаква причина групата „Уайлдфайър“ още не се бе оплакала. Неизвестно защо, те въобще не реагираха на телеграмата.

Много странно.

Сега пък тази катастрофа. Той запали лулата си, всмукна и започна да обмисля всички възможности. Най-вероятно е, разбира се, летецът, някой новак, да се е заплеснал, да е сбъркал курса, после се паникьосал и изгубил контрол над машината. И преди се беше случвало — стотици пъти. Обикновено комисията по разследването се връщаше от местопроизшествието със следния доклад: „Аварията е

причинена от отказ на една от системите на управление.“ Всъщност на военен език това означаваше, че причините са неизвестни. Формулировката не правеше разлика между повреда в уредите и грешка на пилота, но за никого не беше тайна, че като правило виновен беше летецът. Човек не може да си позволи да се разсейва, когато управлява такава сложна машина, чиято скорост достига до три хиляди и двеста километра в час. Статистиката неопровержимо свидетелстваше: въпреки че само девет процента от полетите се извършваха след отпуска или неделна почивка, двадесет и седем процента от тях свършваха с катастрофа.

Лулата на Манчек изгасна. Той стана от стола, вестникът падна. Отиде в кухнята да каже на жена си, че излиза.

Тука е само за филми — каза някой, докато наблюдаваха песъчливите скали, яркочервени на фона на смрачаващото се небе. И наистина в тази част на Юта бяха снимани много филми. На Манчек обаче сега не му беше до кино. Когато се качи в лимузината на летището в Юта, той започна да мисли върху това, което му бяха съобщили.

По време на полета от Вандънбърг до Южна Юта комисията по разследването прослуша записа на разговора на „Фантом“ със земята. Нямаше нищо интересно в него освен края, преди катастрофата.

Пилотът бе казал:

— Нещо не е в ред.

И после — секунда по-късно:

— Въздушният шланг се топи. Сигурно от вибрацията, разпада се на прах.

Може би десет секунди след това, с отпаднал замиращ глас:

— Всичко гумено в кабината се топи.

С това записът свършваше. Манчек повтаряше наум всяка дума и всеки следващ път разговорът му прозвучаваше все по-странно и по-ужасно.

Той погледна скалите през прозореца. Слънцето залязваше и само върховете им бяха осветени от избледняващите му червеникави лъчи. Долините вече бяха обгърнати от здрач. Погледна напред към другата лимузина, която вдигаше след себе си облак прах. Там седяха останалите членове на комисията.

— По-рано обичах да гледам каубойски филми — каза някой. — Всички ги снимаха тук. Красива страна.

Манчек се намръщи. Удивляваше се как може хората да си губят толкова време с глупости. Или пък това беше един вид отрицание на действителността, нежелание да я погледнеш в очите.

А действителността беше твърде жестока. „Фантомът“ се беше отбил от курса и навлязъл доста много в забранената зона. Минали бяха шест минути преди пилотът да разбере грешката си и да насочи самолета отново на север. Веднъж попаднал обаче в зоната УФ, самолетът беше започнал да губи стабилност и накрая бе катастрофирал.

— Информирахте ли групата „Уайлдфайър“? — попита Манчек.

Един член от комисията, психиатър (в комисията винаги участваше и един психиатър), попита:

— Имате предвид бактериолозите?

— Да.

— Да, съобщиха им — потвърди друг. — Предадоха съобщението по шифрованата връзка преди час.

„Сега вече трябва да отговорят. Такова произшествие — мислеше си Манчек — не може да се отмине.“

Освен ако, разбира се, не четяха телеграмите им. Такова нещо никога не му беше хрумвало, но сигурно бе възможно. Толкова бяха погълнати от работа, че сигурно нищо друго не ги интересуваше.

— Ето остатъците от самолета — обади се някой, — точно пред нас.

Всеки път, когато Манчек видеше катастрофа, той се стъписваше. Трудно можеше да отъждестви разхвърляните тук-там отломъци с могъщата машина, която лети с хиляди километри в час. Всеки път очакваше да види една спретната купчина желязо, но никога не видя нещо подобно.

Останките от катастрофата бяха разхвърляни на площ пет квадратни километра в пустинята. Като стоеше до овъглените отломъци от лявото крило, той едва виждаше останалите членове на групата, някъде на хоризонта, близо до дясното крило. Навсякъде се търкаляха извити, почернели, олющени метални късове. На едно от тях

личеше малка част от още запазен надпис с ясни букви „не…“, останалото го нямаше.

Нищо не можеше да се разбере от тия останки. Корпусът и кабината бяха раздробени на хиляди части и огънят беше обезформил всичко.

Когато слънцето залезе, Манчек се озова до остатъците от опашката на самолета. Металът още излъчваше топлина. Наблизо забеляза кокал, полузаровен в пясъка. Вдигна го и с ужас разбра, че е човешки. Дълъг, счупен и обгорял от едната страна — явно от крак или ръка. И странно чист — никаква плът — гладък, чист кокал.

Съвсем се стъмни и комисията извади фенерчета. Пет-шест души бродеха из останките от димящ метал и шареха по тях с ярките жълти лъчи.

Вече беше много късно, когато до него се приближи биохимикът. Не си спомняше името му.

— Знаете ли — започна той, — не ви ли се виждат странни онези думи на пилота за топящата се гума в кабината?

— Какво искате да кажете?

— В този модел „Фантом“ няма нищо гумено. Всичко е от една нова синтетична материя — ново производство на „Анкро“. Фирмата страшно се гордее с откритието си. Това е полимер с качества, сходни на човешката тъкан. Много еластичен и с много приложения.

— Мислите ли, че вибрацията може да е причина за това разпадане? — попита Манчек.

— Не — отговори биохимикът. — Хиляди „Фантоми“ летят по света с тази пластмаса. С никой не се е случвало такова нещо досега.

— Което значи…

— Което значи, че аз вече нищо не разбирам, дявол да го вземе — заключи биохимикът.

XX. ВСЕКИДНЕВИЕ

Постепенно в лабораторията на „Уайлдфайър“ се установи един делови ритъм на работа. В подземните камери нямаше нощ и ден, сутрин и следобед. Хората спяха, щом се уморяха, ставаха, щом се почувстваха отпочинали, и продължаваха работата си, всеки в своята област.

По-голямата част от опитите нямаше да ги доведат доникъде. Те го знаеха и предварително го бяха приели. Стоун обичаше да повтаря, че научната работа е като геоложка експедиция — търсиш, търсиш, въоръжен с карти и инструменти, но в края на краищата нито подготовката ти, нито интуицията ти са от значение. Само ако имаш късмет, усърдието ти може да бъде възнаградено, и то чрез упорит, тежък труд.

Бъртън работеше в лабораторията, където имаше спектрометър и други апаратури за изследване на радиоактивност, относителна плътност, термоелектрически и рентгено-кристалографски анализи.

Спектрометърът, с който работеха на петия етаж, беше стандартен модел К-5 Уитингтън. Както всички спектрометри, той се състоеше от изпарител, призма и регистриращ екран. Материалът за изследване се поставяше в изпарителя и изгаряше. Светлината от горенето преминаваше през призмата, където полученият спектър се прожектираше на екрана. Тъй като различните елементи излъчваха светлинни вълни с различна дължина на вълната, беше възможно да се анализира химичният състав на веществото само по спектъра на получената светлина.

На теория разчитането на спектрограми бе просто, но на практика — сложно и трудно. Никой в лабораторията нямаше специални познания в тази област. И така получените резултати направо бяха подадени на компютъра, който извърши анализа. Той имаше широк обсег на действие и даваше дори примерното съдържание на елементите в проценти.

Бъртън постави първата люспичка от песъчинката в изпарителя и натисна копчето. За момент избухна ярка светлина, той се извърна заслепен, после сложи и втората люспичка. Скоро компютърът щеше да даде първата спектрограма.

Повтори всичко със зеленото петно и след това измери времето. Компютърът обработваше самопроявяващите се фотоплаки, които щяха да бъдат готови за няколко секунди. Самият анализ обаче щеше да отнеме два часа — електрическото око действаше бавно.

Щом тези изследвания се приготвеха, компютърът щеше да анализира резултатите и да отпечата данните за пет секунди.

Часовникът на стената показваше три часа следобед. Изведнъж Бъртън почувства умора. Подаде на компютъра инструкции да го събуди, когато анализите бъдат готови, и си легна.

В друга стая Ливит внимателно подаваше същите люспи в друга машина — аминокиселинен анализатор. Не можеше да не се усмихне, като си спомнеше как работеха на времето, когато не съществуваше това автоматично устройство.

В началото на петдесетте години анализът на аминокиселинния състав в белтъците отнемаше седмици или дори месеци, някой път и години. А сега — няколко часа или най-много един ден. Всичко беше напълно автоматизирано.

Аминокиселините са строителният материал: познати са двадесет и четири — всяка от тях се състои от четири елемента: въглерод, водород, кислород и азот в различни съчетания. В белтъците те се съединяват във верига като товарен влак. Начинът, по който са подредени, определя природата на белтъка — дали е инсулин, хемоглобин или хормон на растежа. Всички белтъци са съставени от едни и същи товарни вагони, от едни и същи единици — някои белтъци имат повече вагони от определен тип, други — по-малко, или пък самите вагони са разположени в друг ред. И това е единствената разлика. А иначе същите аминокиселини, същите товарни вагони притежават белтъците и на човека, и на бълхата.

Близо двадесет години бяха нужни, за да се установи този факт.

Но какво контролираше реда, по който се нареждаха аминокиселините в белтъците? Отговорът беше ДНК — носителят на генетическия код, нещо като диспечер на сортировъчната станция.

И за това откритие бяха необходими още двадесет години. А щом се образува веднъж веригата, аминокиселините започват да се усукват и навиват. Приличат повече на змия, отколкото на влак. Начинът на навиването зависи от реда на аминокиселините и е съвсем специфичен. Ако един белтък не се усуква по точно определен начин, той престава да действа.

И за това — още десет години.

„Колко странно“ — помисли Ливит. Стотици лаборатории, хиляди научни работници по целия свят се трудят усилено, в продължение на десетки години, за да открият такива прости факти. А ето сега и тази машина. Разбира се, тя не можеше да даде точния ред на аминокиселините, но щеше да установи приблизителното им процентно съдържание: колко е валинът, аргининът, цистинът, пролинът, лейцинът. И това щеше вече да е една важна информация.

Но и тази информация щеше да бъде изстрел в тъмнината, защото нямаха причини да вярват, че песъчинката или зеленото петно са изградени дори частично от белтъчини. Наистина всяко живо същество на Земята съдържа белтъчини, но това съвсем не е задължително и за извънземната жива материя.

За момент той се опита да си представи живота без белтъчини. Почти невъзможно. Тук, на Земята, те влизат в състава на клетките и на почти всички ензими. Може ли да има живот без ензими? Възможно ли е?

Спомни си забележката на Джордж Томпсън, английския биохимик, който бе нарекъл ензимите „сватовете на живота“. И наистина — те действат като катализатори за всички химични реакции, именно на тяхната повърхност две молекули се срещат и влизат в реакция. Съществуват стотици хиляди, може би милиони ензими и всеки допринася за осъществяването на една-единствена реакция. Без ензими няма химична реакция.

А без химична реакция няма живот.

А може би има…

Този проблем не беше нов. Още като започнаха да разработват програмата „Уайлдфайър“, се постави въпросът: как да се изследва форма на живот, напълно различна от тези, които ние познаваме? Как изобщо да се познае, че е форма на живот?

Отговорът беше необходим не от чисто академичен интерес. Джордж Уолд казваше, че биологията сама по себе си е уникална наука, защото не може да дефинира своя предмет. Никой не можеше да даде дефиниция „Що е живот“. И никой всъщност не знаеше какво точно е той. Старите дефиниции — организъм, който има храносмилане, обмяна на веществата, отделяне, възпроизводство — явно бяха недостатъчни. Винаги можеха да се намерят изключения.

Най-накрая групата дойде до извода, че основният отличителен белег на живота е превръщането на енергията. Всички живи организми по един или друг начин приемат някакъв вид енергия — чрез храната или слънчевата светлина, — превръщат я в друга форма и след това я усвояват. (Вирусите правят изключение, но участниците в групата не бяха склонни да отнесат вирусите към живите организми.)

За следващата среща Ливит трябваше да приготви опровержение на тази дефиниция. Той го обмисля цяла седмица и се яви с три предмета: парче черен плат, часовник и късче гранит. Постави ги пред групата и заяви:

— Господа, вие виждате три живи същества.

После той предизвика групата да докаже, че те не са живи.

Първо вдигна парчето плат срещу светлината. То се нагря.

— Ето един пример — обяви той — на превръщане на енергията от светлинна в топлинна.

Възразиха му, че това е пасивно — само поглъщане, а не превръщане. Дори и да се приеме, че е превръщане, то не е целенасочено, т.е. не осигурява никаква жизнена функция.

— А откъде знаете? — попита Ливит.

След това дойде ред на часовника. Ливит посочи светещия циферблат — в момента се осъществяваше радиоактивно разпадане, при което се отделяше светлина.

Възразиха му, че това е просто отделяне на потенциална енергия от неустойчивата електронна обвивка. Въпреки всичко обаче смущението растеше — Ливит малко по малко постигаше целта си.

Накрая стигнаха и до гранита.

— Той е жив — обяви Ливит. — Той е жив, диша и говори. Само че не можем да видим това, защото става много бавно. Камъкът живее три милиарда години. Човекът — шестдесет-седемдесет. Ние не можем да видим какво става с тази скала по същата причина, по която

не можем да разпознаем мелодията, записана на плоча със скорост един оборот в столетие. А от своя страна скалата даже няма представа за нашето съществуване, защото ние живеем един кратък миг от нейния живот. За нея ние сме като проблясък в тъмнината.

Той вдигна часовника си.

Тезата му беше ясна. Трябваше да преосмислят един от основните пунктове на своята теория. Съгласиха се, че е напълно възможно да не могат да анализират всички съществуващи форми на живот и дори да не могат да намерят метод за анализ при такива случаи. Но Ливит се вълнуваше и от още по-общ въпрос — как да се действа в случай на неопределеност. Той си спомни книгата на Талбърт Грегсън „Планиране на непланираното“, в която се изследваха сложни математически модели, разработени от автора за анализ именно на този проблем.

Грегсън бе убеден, че:

„Всички решения, включващи в себе си елемента на неопределеност, се делят на две рязко разграничени категории — такива, които имат последствия, и такива, които нямат. При което вторите явно са много по-трудни.“

Повечето решения и почти всички човешки взаимоотношения могат да се причислят към решенията с предвидими последствия. Например: един президент може да започне война, един бизнесмен — да си продаде фабриката, един мъж — да се разведе. Всяко от тези действия предизвиква реакция, броят на реакциите е безкраен, но броят на възможните реакции е сравнително малък. Преди да вземе решение, човек може да предвиди много от тях и по този начин по-правилно да оцени първоначалните си намерения.

Но съществува и друга категория, която не може да се оцени по анализ на последствията. Тази категория включва събития и ситуации, които са абсолютно непредсказуеми, не само всякакви катастрофи, но и редки моменти на прозрение и внезапни открития като лазера или пеницилина. И тъй като тези моменти са непредсказуеми, те не могат да се планират в никаква логична система. Математиката тук не помага.

Утехата ни е, че за добро или зло тези моменти са изключително редки.

Бавно и търпеливо Джеръми Стоун взе парченце от зелената материя и го пусна в разтопената пластмаса. Пластмасата беше с големина и форма на капсулка от лекарство. Той почака, докато парченцето съвсем потъна и отгоре го заля с още течност. След това пренесе пластмасовото хапче в термостата.

Стоун завиждаше на другите, че разполагат с множество механични приспособления. Приготвянето на образци за електронна микроскопия беше деликатна задача, за която бяха необходими сръчни ръце. Приготвянето на добър образец беше толкова трудно, колкото и работата на един занаятчия и изискваше толкова време и усилия, колкото и усвояването на всеки занаят. Стоун специализира цели пет години, докато го усъвършенства.

Пластмасовата обвивка се държеше в специален скоростен термостат, но бяха необходими още пет часа, за да се получи необходимата консистенция. В термостата се поддържаше температура шестдесет и един градус и относителна влажност десет процента.

Щом пластмасата се втвърдеше, повърхностният слой можеше да се изстърже и после с микротом да се отрежат зелените кръгли пластинки с определена дебелина — хиляда и петстотин ангстрома.

Чак тогава можеше да се поставят в електронния микроскоп и да се наблюдават при увеличение шестдесет хиляди пъти.

— Ще бъде интересно — помисли си Стоун.

Според него, общо взето, работите не вървяха лошо. В някои отношения имаше известен напредък. Най-важното беше, че още имаха време. Не трябваше да бързат, да се паникьосват, да се страхуват.

Бомбата беше вече хвърлена над Пидмонт. Тя щеше да унищожи микроорганизмите във въздуха и да неутрализира източника на инфекция. Единственото опасно място, откъдето можеше да се разпространи заразата, беше лабораторията „Уайлдфайър“, а тя бе конструирана така, че това бе изключено. В случай че изолацията в лабораторията се нарушеше, останалите помещения херметически щяха да се запечатат. За половин секунда плъзгащите се врати с въздушно налягане щяха да се затворят. По този начин щеше да се промени цялата вътрешна конструкция на съоръжението.

Това беше необходимо, защото от опита с другите лаборатории, които работеха в условията на така наречената аксенична атмосфера, атмосфера на пълно отсъствие на каквито и да било микроорганизми, беше станало ясно, че вероятността от заразяване е петнадесет процента. Причините обикновено бяха структурни — разхерметизиране, скъсване на ръкавицата, скъсване на шева. Все пак заразяване настъпваше.

В базата „Уайлдфайър“ бяха подготвени за всякакви изненади. Но ако всичко продължаваше така, а имаше подобни шансове, те можеха да работят спокойно неопределен период от време. Можеха да работят месец, дори година, за да открият организма-дразнител. Това не представляваше никаква трудност — абсолютно никаква.

Хол вървеше по коридора, разглеждаше командните подстанции на ядреното устройство и се опитваше да запомни разположенията им. На този етаж имаше пет, на известно разстояние една от друга по централния коридор. Всички си приличаха: малки сребристи кутии, не по-големи от пакет цигари. На всяка имаше ключалка и две лампички — зелена и тъмночервена.

Бъртън му беше разяснил механизма.

Във всички вентилационни системи и във всички лаборатории има датчици. Те проверяват стерилността на въздуха с различни електронни и химически устройства, както и с биоанализатори. Биоанализаторът е всъщност мишка, чийто пулс непрекъснато се анализира. Ако някой от тези механизми даде сигнал за зараза, лабораторията веднага се изолира. Ако заразата обхване целия етаж, той се изолира и атомното устройство се включва. Зелената лампичка угасва, почва да свети само червената. Това означава, че до взрива остават три минути и ако не поставите ключа, бомбата ще избухне, щом времето изтече.

— И всичко това трябва да предотвратя, аз самичък?

Бъртън кимна.

— Ключът е от стомана и е проводник. В него е монтирана система, измерваща някои характеристични константи на човека, който го държи. Ключалката реагира само на определена големина на тялото, на определено тегло и съдържание на сол в потта. Тя е изработена

изцяло според вашите показатели и затова само вие може да я задвижите.

— Значи аз наистина съм единствен?

— Да. И единствен притежавате ключ. Но има едно усложняващо обстоятелство. При строежа е допуснато отклонение от проекта. Ние забелязахме грешката едва след като лабораторията беше привършена и ядреното устройство монтирано. Грешка обаче има: не ни достигат три взривяващи подстанции. Вместо осем, те са само пет.

— А това какво означава?

— А това означава, че ако етажът започне да се заразява, вие трябва да изтичате бързо до най-близката подстанция, иначе има опасност да бъдете изолиран в сектор без подстанция. И ако някой от биологичните датчици излезе от строя и подаде лъжлив сигнал за тревога, лабораторията ще излети във въздуха напразно.

— Доста сериозна грешка.

— Беше предвидено другия месец да бъдат монтирани тези три подстанции, но сега това не ни оправя. Не забравяйте какво ви казах и всичко ще бъде наред.

Ливит се събуди бързо, стана и започна да се облича. Беше възбуден — една мисъл току-що се бе родила в главата му — нещо замайващо, безумно, но дяволски замайващо.

То като че ли му се бе присънило.

Сънува къща, около къщата град — огромен, оборкан, с магистрали. В къщата живееше човек със своето семейство. Живееше, работеше в града, движеше се, правеше нещо.

И изведнъж градът изчезна, остана само къщата. Колко се промениха нещата сега: една-единствена къща — без вода, канализация, електричество, улици. И едно семейство, изолирано от магазините, училищата, аптеките. И бащата, чиято работа беше свързана с другите хора в града, остана съвсем сам.

Сега къщата вече беше съвсем друг организъм. И оттук до организма, изолиран в лабораторията, имаше само една крачка, само един скок на въображението…

Трябва да обсъди това със Стоун. Стоун, разбира се, ще се разсмее, той винаги се смееше, но после щеше да се замисли. Още повече, че Ливит беше, така да се каже, изворът на идеи, този, който винаги предлагаше най-невероятни и дръзки теории.

Все пак Стоун поне щеше да се заинтересува.

Погледна часовника — двадесет и два часът. Почти полунощ. Побърза да се облече.

Извади един нов книжен комбинезон. Обу го — хартията беше хладна. И после изведнъж се стопли — странно чувство. Облече се, дръпна ципа и се изправи. Преди да излезе, погледна още веднъж часовника.

22.10.

— О, Боже — помисли си той.

Пак същото… Този път десет минути. Какво става с него… Нищо не си спомняше. Трябваше да се облече за тридесет секунди, а той бе изгубил десет минути.

Седна пак на леглото да си спомни какво е правил десет минути… — не си спомняше нищо.

Цели десет минути…

Ужасно. Мислеше, че никога няма да се случи отново, а ето сега пак… От месеци не беше се случвало, но всичките тези вълнения, това напрежение, нарушеният нормален ритъм на живот… и ето пак.

За момент си помисли дали да не каже на другите, после тръсна глава — ще му мине и вече няма да се повтаря. Всичко ще бъде наред.

Стана. Така… Беше тръгнал при Стоун, за да му каже нещо. Нещо много важно, много вълнуващо.

Спря.

Не можеше да си спомни.

Мисълта, видението, възбудата бяха преминали. Изчезнали, изтрити от съзнанието му.

Знаеше, че трябва да каже на Стоун, да признае всичко. Той много добре знаеше обаче какво ще отговори и ще направи Стоун, ако разбере. И много добре знаеше какво щеше да стане с неговото бъдеще, с живота му. Трябваше да се прости с програмата „Уайлдфайър“. Всичко щеше да се промени, ако някой разбере. Няма вече никога да може да се върне към нормален живот — ще трябва да напусне работа, да се занимава с друго, безкрайно да се приспособява. Нямаше да може дори да шофира.

Не, реши той, на никого няма да кажа. Всичко ще мине, само да не гледам тези мигащи светлини.

Джеръми Стоун беше изморен, но знаеше, че няма да може да заспи. Крачеше по коридорите на лабораторията и си мислеше за птиците в Пидмонт. Проследи наум, секунда по секунда, всичко, свързано с тях — как ги видяха, как ги умъртвиха с хлоразин, всичко. Но нещо непрекъснато му се изплъзваше.

Той го съзнаваше още в Пидмонт и това го безпокоеше. После всички тези мъчителни съмнения отидоха на заден план, за да възникнат отново по време на обедното съвещание, докато Хол говореше за своите пациенти.

Нещо от това, което Хол каза, някакъв факт, който спомена, по неясни причини се свързваше с птиците. Какво точно обаче, каква беше мисълта, думите, които възбудиха асоциацията?

Стоун тръсна глава. Не можа да си спомни. Нишките, връзките, ключът — всичко беше в главата му, но не можеше да изплува на повърхността. Стисна главата си с ръце, проклинайки неуслужливия си мозък.

Като повечето интелигентни хора, Стоун се отнасяше доста подозрително към собствения си мозък. За него той беше една точна и изкусна, но капризна машина. Никога не се учудваше, когато тя отказваше да работи, въпреки че се страхуваше от тези моменти и ги мразеше. В най-песимистичните си настроения той дори се съмняваше в ползата от мисленето, от интелекта. Имаше моменти, в които завиждаше на лабораторните плъхове. Мозъкът им беше толкова елементарен. Във всеки случай никога нямаше да се сетят, че могат да се самоунищожават: това бе чисто човешка измислица…

Често повтаряше, че човешкият разум принася повече вреда, отколкото полза. Той повече руши, отколкото създава, повече обърква, отколкото изяснява, повече обезкуражава, отколкото вдъхва смелост, той е изпълнен повече с презрение, отколкото с милосърдие.

Понякога сравняваше човека и неговия гигантски мозък с динозавъра. Всеки ученик знае, че динозаврите надминали себе си: расли, расли и станали толкова големи и тежки, че не били вече жизнеспособни. Никой досега не се е замислил дали пък човешкият мозък — тази най-сложна структура във Вселената, която има фантастични изисквания към човешкото тяло по отношение на храненето и кръвоснабдяването, не е аналогична. Може би наистина

човешкият мозък е един вид динозавър за човека и може едва ли не да го доведе до гибел.

Сега мозъкът изразходва една четвърт от кръвта. Една четвърт от кръвта, която сърцето изпомпва, отива в мозъка, въпреки че той е малка част от човешкото тяло. А ако започне да расте и да се усъвършенства, може би ще консумира още повече и като някаква инфекция ще въстане против организма, който го е хранил, и ще го убие.

Или — още по-вероятно, в своята безгранична мъдрост ще измисли начин да унищожи себе си и себеподобните си. Понякога, когато седеше в Държавния департамент или на събранията в Министерството на отбраната и оглеждаше хората около масата, изведнъж започваше да му се струва, че не вижда нищо, освен десетина сиви, набраздени мозъци без плът и кръв, ръце, очи, пръсти. Без устни, полови органи — всичко това беше излишно.

Само мозъци. Седят и мислят как да оборят другите мозъци.

ИДИОТЩИНА

Стоун тръсна глава и си помисли, че започва да прилича на Ливит с неговите страшни и невероятни идеи.

И все пак в мислите на Стоун имаше някаква логика. Ако човек се страхува и мрази своя мозък, естествено, той ще се опита да го разруши. И своя, и на другите.

— Уморен съм — каза си той на глас и погледна часовника на стената — 23.40 — скоро ще започне съвещанието.

XX. СЪВЕЩАНИЕ В ПОЛУНОЩ

Срещнаха се отново в същата стая, по същия начин. Стоун огледа другите — всички бяха изморени. Никой, включително и той самият, не спеше достатъчно.

— Ние май се престарахме — каза той. — Не трябва да работим на две смени. Уморените хора правят грешки и в мисленето, и в действията си. Ще започнем да изпускаме приборите, да правим пропуски, да сме небрежни. Ще правим неверни предположения и ще строим върху тях грешни хипотези. Това не трябва да се случва.

Решиха да спят поне шест часа на всеки двадесет и четири. Изглеждаше разумно, още повече че на повърхността нищо ново не беше се случило. Атомната бомба в Пидмонт беше прекратила разпространението на заразата.

Заблуждението им щеше да продължи, ако Ливит не беше предложил да подадат заявка за кодово название на микроорганизма. Другите се съгласиха.

В ъгъла на стаята стоеше телетайпът за шифрована връзка. Той чукаше цял ден, приемайки информация отвън. Това беше апарат за двустранна връзка. Изпращаният материал трябваше да се печата с малки букви, а приеманият — с главния.

Никой досега не беше обърнал внимание на тази информация, тъй като всички бяха много заети. А и по-голямата част от нея бяха военни нареждания, които съвсем не се отнасяха до „Уайлдфайър“. Тези съобщения идваха тук, защото „Уайлдфайър“ беше включена като звено във веригата „Кулър“, наричана на шега „Първите двадесет“ — това бяха двадесетте звена, свързани непосредствено със сутерена на Белия дом и представляваха двадесетте най-важни стратегически обекта. Между тях бяха Вандънбърг, Кенеди, Обединеното командване на ПВО, Патерсън, Форт Детрик и Виржиния Кий.

Стоун отиде до телетайпа и написа съобщението. Компютърът го отнесе до центъра за кодиране, който шифроваше съобщенията на звената от веригата „Кулър“.

Лентата зафиксира следния диалог:

Моля линия за предаване

РАЗБРАНО ДАВАМ ЛИНИЯ ЗА ПРЕДАВАНЕ

стоун програма „уайлдфайър“

СЪОБЩЕТЕ ЗАКЪДЕ

централно бюро за кодиране

РАЗБРАНО БЮРО ЗА КОДИРАНЕ

предавам съобщението

ПРЕДАВАЙТЕ

изолиран е извънземен организъм донесен на земята от спътника скууп седем

моля дайте ни кодово наименование

край на предаването

СЪОБЩЕНИЕТО Е ПРЕДАДЕНО

Последва дълга пауза. Телетайпът бръмчеше и тракаше. После започна да излиза съобщение на дълго руло.

СЛЕДВА СЪОБЩЕНИЕ ОТ ЦЕНТРАЛНОТО БЮРО ЗА КОДИРАНЕ

РАЗБРАНО ИЗОЛИРАН НОВ ОРГАНИЗЪМ

МОЛЯ ПРЕДАЙТЕ ХАРАКТЕРИСТИКАТА МУ

КРАЙ НА СЪОБЩЕНИЕТО

Стоун се намръщи.

— Но ние не знаем достатъчно.

Телетайпът беше нетърпелив.

ИЗПРАТЕТЕ ОТГОВОРА ДО ЦЕНТРАЛНОТО БЮРО ЗА КОДИРАНЕ

След минута Стоун написа:

предаваме съобщение до централното бюро за кодиране

още не можем да го характеризираме

предлагаме предварителна предполагаема класификация

бактериален щам

край на съобщението

ПРЕДАВАМЕ СЪОБЩЕНИЕ ОТ ЦЕНТРАЛНОТО БЮРО ДА КОДИРАНЕ

РАЗБРАНО ЗАЯВКА ЗА БАКТЕРИАЛНА КЛАСИФИКАЦИЯ ОТКРИВАЩА НОВА КАТЕГОРИЯ КЛАСИФИЦИРАНЕ СПОРЕД ПРИЕТАТА СИСТЕМА

КОДЪТ НА ВАШИЯ ОРГАНИЗЪМ ЩЕ БЪДЕ А Н Д Р О М Е Д А

ПЪЛНО КОДОВО НАИМЕНОВАНИЕ НА ОРГАНИЗМА ЩАМ АНДРОМЕДА

ЗАРЕГИСТРИРАНО В КАТАЛОГА ПОД НОМЕР 053.9 (НЕПОЗНАТ ОРГАНИЗЪМ) ДОПЪЛНИТЕЛЕН НОМЕР ASF 866 (АВИАЦИОННО ПРОИЗШЕСТВИЕ)

ТАЗИ РЕГИСТРАЦИЯ Е НАЙ-БЛИЗКА ДО УСТАНОВЕНИТЕ КАТЕГОРИИ

Стоун се усмихна:

— Изглежда, не се вместваме в установените категории.

Предаде отговора:

разбрано кодово название щам андромеда

прието

край на съобщението

СЪОБЩЕНИЕТО Е ПРЕДАДЕНО

— Готово — каза Стоун.

Бъртън гледаше листовете, които бълваха от телетайпа. Съобщенията се пишеха на дълго руло хартия, което падаше в една кутия. Имаше хиляди метри лента, която никой не беше поглеждал.

Прочете мълчаливо едно от съобщенията, откъсна го от останалите и го подаде на Стоун.

1134/443/КК/У — А/9

СЪОБЩЕНИЕ

ДО ВСИЧКИ СТАНЦИИ

СЪВЪРШЕНО СЕКРЕТНО

ДНЕС ПРЕЗИДЕНТЪТ И СЪВЕТЪТ ЗА НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ — КОБРА ПОЛУЧИХА МОЛБА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА

ЗАПОВЕД 7–12

ИЗТОЧНИК ВАНДЪНБЪРГ (УАЙЛДФАЙЪР ПОТВЪРЖДЕНИЕ НАСА) МЕДИЦИНСКА СЛУЖБА

ЗАПИТВА МАЙОР МАНЧЕК АРТЪН

НА ЗАКРИТОТО ЗАСЕДАНИЕ ЗАПОВЕДТА НЕ Е ПРИВЕДЕНА В ДЕЙСТВИЕ

ОКОНЧАТЕЛНОТО РЕШЕНИЕ Е ОТЛОЖЕНО ОТ ДВАДЕСЕТ И ЧЕТИРИ
ДО ЧЕТИРИДЕСЕТ И ОСЕМ ЧАСА
ПОВТОРНО ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ
ПРИВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ АЛТЕРНАТИВНИЯТ ВАРИАНТ 7–11
РАЗГРЪЩАНЕ НА ВОЙСКИТЕ
КРАЙ

ДО ВСИЧКИ СТАНЦИИ
СЪВЪРШЕНО СЕКРЕТНО
КРАЙ НА ПРЕДАВАНЕТО

Гледаха листа и не можеха да повярват на очите си. Дълго време никой не проговори. Накрая Стоун погледна пак горния край на съобщението и каза тихо:

— Тук е отбелязано 443. Това означава, че предаването е по специалния канал. Долу звънецът трябва да е звънял.

— Но на този телетайп няма никакъв звънец — отбеляза Ливит. — Само на първия етаж в сектор 5. И те трябваше да ни съобщават всеки път, когато…

— Извикайте сектора по вътрешната централа! — нареди Стоун.

След десет минути ужасен сержант Морис свърза Стоун с Робъртсън, шефа на научноконсултативния комитет в Хюстън.

Стоун разговаря с него няколко минути. Робъртсън беше безкрайно учуден, че му се обаждат чак сега. Последва горещ спор върху решението на президента.

— Президентът няма доверие в учените — сподели Робъртсън. — Някак не се чувства удобно в тяхно присъствие.

— Вашето задължение е именно да го накарате да се чувства удобно — възрази Стоун. — А вие съвсем не го правите.

— Джеръми…

— Има само два източника на зараза — Пидмонт и тази лаборатория. При нас защитните средства са сигурни, но в Пидмонт…

— Джеръми, аз съм съгласен, че бомбата трябваше да бъде пусната досега.

— Като си съгласен, убеди и него. Притисни го. Накарай го да се подпише колкото може по-скоро, ако вече не е станало късно.

Робъртсън каза, че ще се опита и пак ще се обади. Преди да затвори слушалката, той попита:

— Между другото, ти какво мислиш за „Фантома“?

— За кое?

— За „Фантома“, дето се разби над Юта.

Последва момент на объркване, докато групата разбере, че е изпуснала и тази информация.

— Обичаен тренировъчен курс. Самолетът обаче се отклонил от курса и минал над забранената зона. Тук е загадката.

— Имате ли други сведения?

— Преди катастрофата пилотът споменава, че въздушният шланг се разпада. От вибрацията или нещо такова. Последните му думи са доста странни.

— Като на луд човек ли? — попита Стоун.

— Да — отговори Робъртсън.

— Отиде ли комисия на мястото на произшествието?

— Да, чакаме всеки момент съобщение от тях.

— Веднага ни го пратете — прибави Стоун и се замисли. — Ако сте привели в действие 7–11 вместо 7–12, значи около Пидмонт има поделения.

— Да, от националната гвардия.

— Но това е страшно глупаво.

— Виж, Джеръми, съгласен съм, че…

— Слушай, когато първият от тях умре — прекъсна го Стоун, — бих искал да знам кога и как. И най-важното — къде. Там вятърът духа повече от изток. Ако започнат да умират и западно от Пидмонт…

— Да, ще ти съобщя — отзова се с готовност Робъртсън.

Разговорът свърши и учените се оттеглиха от залата. Хол поостана и започна да се рови из съобщенията в кутията. Повечето от тях бяха неразбираеми за него — някакви безсмислени непознати кодове, и той скоро се отказа от това безнадеждно занимание — изостави го малко преди да стигне до препечатаното от вестника

съобщение за странната смърт на офицера от пътната полиция в щата Аризона — Мартин Уилис.

ЧЕТВЪРТИ ДЕН
ПОЖАРЪТ СЕ РАЗГАРЯ

XXII. АНАЛИЗЪТ

След като стана ясно, че всяка минута е скъпа, резултатите от спектралния и биохимичния анализ, които по-рано не се смятаха за най-важни, придобиха изведнъж първостепенно значение. Учените се надяваха, че най-после ще се разбере в общи линии дали има сходство между организмите от щама „Андромеда“ и земните форми на живот.

Когато компютърът подаде изчисленията, Ливит и Бъртън веднага се заеха с тях. Цифрите бяха наредени в колонка, напечатани върху зелена хартия.

ДАННИ ОТ МАС-СПЕКТРОМЕТРИЧНИЯ АНАЛИЗ
ПРОЦЕНТЕН СЪСТАВ
ОБРАЗЕЦ 1 — ЧЕРЕН ПРЕДМЕТ С НЕИЗВЕСТЕН ПРОИЗХОД
H He
21.07 O
Li Be B C N O F
O O O 54.90 0 18.00 O
Na Mg Al Si P S Cl
O O O 00.20 — 01.01 O
K Ca Sc Ti V Cr Mn Fe Co Ni
0 0 0 ’ — — — — — —
Cu Zn Ga Ge As Se Br
— — 0 0 0 0 34 0
СЪДЪРЖАНИЕТО НА ВСИЧКИ ПО-ТЕЖКИ ЕЛЕМЕНТИ Е НУЛЕВО
ОБРАЗЕЦ 2 — ЗЕЛЕН ПРЕДМЕТ С НЕИЗВЕСТЕН ПРОИЗХОД
H He
27.00 O
Li Be B C N O F
O O O 45.00 05.00 21.00 0

СЪДЪРЖАНИЕТО НА ВСИЧКИ ПО-ТЕЖКИ МЕТАЛИ Е НУЛЕВО
КРАЙ НА ПРОГРАМАТА
СТОП

Резултатите бяха достатъчно ясни. Черната песъчинка съдържаше водород, въглерод и кислород, значително количество сяра, силиций, селен и следи от някои други елементи.

Зеленото петно пък съдържаше водород, въглерод, азот и кислород. Нищо повече. И на двамата им се стори странно, че и песъчинката, и зеленото петно имат толкова сходен химичен състав, но зеленото петно съдържаше азот, а песъчинката — не.

Изводът беше очевиден: черната песъчинка не беше изобщо никаква песъчинка, а някаква материя, близка до земното органично вещество, нещо подобно на пластмаса.

А зеленото петно, вероятно жива материя, беше съставено от елементи, които по пропорции бяха близки до живите организми. На земята тези четири елемента — водород, въглерод, азот и кислород — представляваха деветдесет и девет процента от съдържанието на всички елементи в живите организми.

Резултатите от анализа ги окуражиха. Те говореха за съществуването на сходство между зеленото петно и земния живот. Но надеждите им изчезнаха, щом видяха данните от биохимичния анализ.

Срещу названията на всяка аминокиселина, акуратно подредени от компютъра, стояха по една нула за черното и една за зеленото вещество.

— Невероятно — промълви Ливит, загледан в листовете. — Погледни.

— Нито аминокиселини, нито белтъци — каза Бъртън.

— Живот без белтъци — Ливит поклати глава, — нима най-лошите ми предчувствия ще се окажат верни?

На земята организмите бяха еволюирали благодарение на способността си да осъществяват биохимичните реакции в малко пространство с помощта на белтъчните ензими. Биохимиците се опитват да възпроизвеждат тези реакции, но успяват само за някои от тях, и то като ги изолират от останалите.

В живата клетка всичко е по-различно. Там на малко по обем пространство протичат реакции, които осигуряват енергията, растежа и движението. Те са неотделими една от друга и човек не може да ги възпроизведе по същия начин, както не може да приготви цяла вечеря, от ордьовъра до десерта, като смеси всички необходими продукти и ги сготви наведнъж, а чак после се заеме да отделя ябълковия сладкиш от сиренето.

А в клетките с помощта на ензимите се осъществяват стотици различни реакции. Всеки ензим е като специализиран работник в кухнята, който върши само едно нещо. Така например хлебарят не може да направи бифтек, а кебапчията не може да свари на скарата супа.

Но ензимите имат и друга обща функция. Те правят възможни химични реакции, които без тях не биха се осъществили. Биохимикът можеше да ги възпроизведе, като използва висока температура, високо налягане или силни киселини. Но нито човешкото тяло, нито клетката биха понесли тези непривични условия. Ензимите, „сватовете на живота“, улесняваха протичането на реакциите при нормална телесна температура и атмосферно налягане.

Ензимите бяха необходими, за да има живот на земята. Но ако някоя друга форма на живот можеше да съществува без тях, значи тя сигурно се е развила по съвсем друг начин.

Оттук следваше, че сега те се намираха пред един съвсем чужд за земята организъм. Следователно анализът на бактерия и откриването на средство за борба с нея щеше да отнеме много, много повече време.

Джеръми Стоун работеше в морфологичната лаборатория. Той взе малката пластмасова капсулка със зеленото „петно“. Сложи я в една преса, закрепи я здраво и със зъболекарска бормашина започна да стърже пласт след пласт, докато се добра до зелената маса.

Тази работа беше много деликатна и изискваше доста минути съсредоточен труд. Най-накрая той шлифова капсулката така, че получи пластмасова пирамида, чийто връх беше зеленото вещество.

После го извади и го занесе при микротома, нож с въртящо се острие, който стържеше кръгли люспи пластмаса и те падаха в съд с вода. Дебелината на люспите можеше да се измери по начина, по който

те отразяваха светлината: ако светлината беше сребриста, значи люспата бе прекалено дебела. А ако беше с цветовете на дъгата, значи бе точно колкото трябваше — няколко молекули.

Това беше нужната дебелина за електронния микроскоп.

Когато Стоун получи необходимата люспа, той внимателно я взе с пинсета и я постави на малка кръгла медна мрежа. После постави мрежата в металната капсулка, капсулката в микроскопа и го затвори херметически.

Това беше електронен микроскоп тип BVJ, модел J 42 с голяма интензивност и екран на електронното излъчване. По принцип на действие беше доста елементарен — работеше както обикновеният оптически микроскоп, само че вместо да фокусира светлинните лъчи, фокусираше електронни лъчи. Светлината се фокусира с помощта на лещи, а електронните — с магнитни полета.

В редица отношения електронният микроскоп не е много по-различен от телевизията и всъщност изображението се прожектира на подобен екран — повърхността е покрита със специален слой, който просветва, когато електроните го атакуват. Голямото предимство на електронния микроскоп е способността му да увеличава обектите много повече от оптическия. Обяснение за това дава квантовата механика и вълновата теория за радиацията, а най-добра популярна аналогия е намерил специалистът по електронна микроскопия Сидни Полтън, който е и голям любител на автомобилни състезания.

— Представете си — казва той — едно шосе с остър завой. Разполагате с две превозни средства — спортен автомобил и голям камион. Ако камионът се опита да вземе този завой, той ще излезе от пътя, докато спортната кола ще се справи много лесно. Защо? Защото е по-лека, по-малка и по-бърза и по-лесно преодолява трудни и остри завои. На по-леките завои и двете коли са еднакво добри, но на острите — спортната кола ще е по-добра.

По същия начин и електронният микроскоп се справя по-добре „с пътя“ от оптическия. Всички предмети имат ръбове, ъгли. Дължината на вълната на електрона е по-малка от тази на светлинния. Той „взима завоите“ по-добре, следва пътя по-добре, очертава го по-точно. А оптическият е точно като камиона — може да се движи само по широки пътища. Или на езика на микроскопната техника това означава, че могат да се гледат само по-големи предмети, с по-големи

ръбове и заоблени извивки, клетки и ядра. А електронният микроскоп може да следва и по-малко пътища и пътечки и да очертае малки структури вътре в клетката — митохондрии, рибозоми, мембрани, ретикули.

Всъщност той има и някои недостатъци, които до известна степен неутрализират възможностите му за по-голямо увеличение. Поради това, че при него се използват електрони, необходимо е средата да бъде вакуум — а това означава, че не могат да се изследват живи организми.

Но най-важният му недостатък е, че трябва да се изследват такива малки люспи, от които трудно може да се получи тримерна представа за наблюдавания предмет.

И за тази особеност Полтън имаше просто сравнение:

— Да кажем, че разрежете един автомобил на две през средата. По този начин можете да се досетите за цялостната конструкция. Но ако отрежете едно малко парченце от автомобила, и то под несполучливо избран ъгъл, доста ще се затрудните. В парченцето може да се падне късче от амортисьора, от колелото или стъклото. Но едва ли по тях ще можете да добиете представа за формата и функцията на цялата конструкция.

Стоун беше наясно с всички тези недостатъци, когато постави зелената люспа вътре и задейства вакуумната помпа. Сега той не трябваше да мисли за тях, защото нямаше друг избор. Все пак това беше най-добрият уред, с който разполагаха.

Загаси светлината и пусна лъча. Завъртя няколко копчета, докато го фокусира. И ето го образа на екрана — зелен и черен.

Невероятно.

Пред очите му се очерта една-единствена единица на този организъм — идеален правилен шестоъгълник, всяка една от страните на който плътно се допираше до друг шестоъгълник. Вътрешността на шестоъгълника беше разсечена от клинове. Те се срещаха точно в центъра на структурата. Всичко това създаваше впечатление за математическа точност — нещо съвсем различно от представите за живота на Земята.

Приличаше на кристал.

Стоун се усмихна. Ливит щеше да е доволен — той страшно обичаше такива ефектни главозамайващи неща. Ливит също често

беше споменавал за възможността да съществува живот, основан на кристална структура или подчинен на строго определен модел.

Стоун реши да извика Ливит.

Още от вратата Ливит видя всичко и заяви:

— Ето отговора.

— На кое?

— Ами как функционира организмът. Видях получените резултати от спектралния и биохимичния анализ.

— Е?

— Организмът е съставен от водород, въглерод, кислород и азот. А няма никакви аминокиселини. Никакви. Това означава, че няма белтъци, няма и ензими. Чудех се как могат да живеят на безбелтъчна основа. Сега разбирам.

— Кристална структура.

— Изглежда — Ливит се втренчи в екрана. — В три измерения, шестоъгълна пластинка, прилична на керамична плочка. Осемстенна фигура, всяка от двете големи стени е шестоъгълник, а вътре — срещащи се клиновидни отсечки.

— Те могат да служат и за разделяне на биохимичните функции.

— Да — каза Ливит и се намръщи.

— Какво има?

Ливит се замисли, искаше да си спомни нещо забравено, някакъв сън за къща и град. Почна да си спомня. Къща и град. Как къщата стоеше сама и как функционираше в рамките на града.

Спомни си целия сън.

— Интересно как тази единствена структура се свързва с другите.

— Чудите се дали това не е част от по-висш организъм ли?

— Именно. Дали наистина този организъм е самостоятелен като бактерия, или е част от по-голям орган или от по-голям организъм? Ако вие например гледате клетка от дроб, можете ли да предположите от какъв орган е тя? И какво би представлявала една мозъчна клетка без останалия мозък?

Стоун се загледа в екрана.

— Малко необикновено сравнение. Защото клетките на дроба могат да се възстановяват, а на мозъка — не.

Ливит се усмихна:

— Теорията за пратеника?

— А защо не — продължи Стоун.

Автор на „Теорията на пратеника“ беше Джон Р. Самюълз — инженер по съобщителна техника. В своя доклад на Петата ежегодна конференция по астронавтика и съобщителна техника той направи преглед на някои теории за начина, който други цивилизации биха избрали за контакт с нас. Той твърдеше, че и най-напредничавите схващания по този въпрос са незадоволителни и че по-развитите цивилизации сигурно ще намерят по-добри методи.

— Да предположим — започна той, — че дадена култура иска да изучи Вселената. Да предположим, че тя поиска да съобщи за своето съществуване в Галактиката, да изпрати информация, доказателство за своето съществуване във всички направления. Кой е най-добрият начин за това? Радиовълните? Едва ли, прекалено бавни, прекалено скъпи и много бързо заглъхват. Телевизията? — Още по-лошо. Даже силните сигнали след няколко милиарда километра угасват. Да се генерират светлинните лъчи пък е фантастично скъпо. Даже ако се намери средство да се взривят цели звезди, самото Слънце — това ще струва скъпичко.

Освен необходимите средства, друг недостатък, характерен за всяко излъчване, е, че с увеличаването на разстоянието силата на сигнала рязко намалява. Една лампичка, която свети непоносимо силно на три метра и се вижда на петнадесет километра, е съвсем неразличима на милион километри. Лъчистата енергия намалява пропорционално на радиуса на четвърта степен — прост необорим закон.

Така че тук би могло да се използва не физиката, а биологията. Трябва да се създаде комуникационна система, чиито сигнали да не намаляват своята сила с увеличаване на разстоянието, а да оставят толкова мощни на милиони километри, колкото са били в момента на излъчването си.

Накратко, трябва да се създаде организъм, способен да пренесе нужното съобщение, да може да се възпроизвежда, да е евтин и да се размножава във фантастични количества. Срещу минимална суровина да може да се получават трилиони такива пратеници. Освен това да са устойчиви на суровите условия на космическото пространство и да могат да растат и да се размножават. Само след няколко години броят

им би бил неимоверно голям и те ще се носят във всички посоки на Галактиката, очаквайки да установят контакт с жива материя.

А какво ще стане, когато този контакт се осъществи? Всеки отделен организъм ще притежава способността да израсне в пълноценен орган или организъм. При контакт с друга жива материя те ще започнат да израстват в цялостен механизъм за свръзка. Все едно да разпръснеш милиард мозъчни клетки и всяка от тях да е в състояние при подходящи условия да възпроизведе целия мозък. И този новополучен мозък ще информира съответната цивилизация за наличието на друга и за начините, по които двете могат да се свържат.

На времето тази теория се стори на учените смешна, но сега, при създалите се обстоятелства не можеха да я пренебрегнат.

— Смятате ли, че организмът вече расте в някакъв вид комуникационна система? — попита Стоун.

— Може би посевките на културите ще ни отговорят на този въпрос — отвърна Ливит.

— Или пък рентгенокристалографският анализ — допълни Стоун. — Сега ще наредя да го направят.

Въпреки съмненията в необходимостта от това съоръжение, в края на краищата на петия етаж беше инсталирана апаратура за рентгенокристалографски анализ. Това бе най-модерният, сложен и скъп метод за структурен анализ в съвременната биология. Имаше и нещо общо с електронната микроскопия, но бе една стъпка по-съвършена от него. Притежаваше по-голяма чувствителност, проникваше в тайните на живата материя по-дълбоко, но с цената на огромна загуба на време, оборудване и човешки сили.

Биологът Р.А. Янек е казал: „Колкото повече се доближаваме до истината, толкова по-скъпо ни струва всяка стъпка.“ Той е имал предвид, че цената на всеки уред, с който човек може да види по-малки и по-тънки детайли, нараства по-бързо от неговата увеличителна способност. Този жесток закон беше открит най-напред от астрономите, които с горчивина разбраха, че да се построи телескоп с шестметрово огледало е много по-скъпо, отколкото такъв с триметрово.

Това важеше и за биологията. Оптическият микроскоп например е малък уред, който може да се носи с една ръка. Но с него могат да се видят само клетки, и това струва на учените хиляда долара.

С електронния микроскоп може да се наблюдават структури вътре в клетката. Но това е вече един по-голям апарат, който струваше сто хиляди долара.

Рентгеновата кристалография пък е още по-усъвършенствана — с нея може да се отдели и да се наблюдава една-единствена молекула — това е максималното приближение до наблюдаване на атомите, каквото изобщо е възможно в съвременната наука. Това устройство обаче е голямо колкото автомобил и запълва цяла стая. За него са необходими специално обучени оператори, а за разчитането на резултатите — компютър, защото чрез рентгеновата кристалография не се получава директен образ. Фактически това не е микроскоп и принципът му на действие се различава от този на оптическия и електронния микроскоп. Вместо изображение на фотоплаката се появява дифракционен чертеж — геометрична фигура от точки, доста загадъчна на вид. С помощта на компютъра фигурата от точки се анализира и се установява молекулния строеж на обекта.

Тази наука е сравнително нова, макар че носеше старомодно название. От кристалите вече рядко се интересуваха, терминът „рентгенокристалография“ водеше началото си от времето, когато обект на изследванията бяха кристалните структури. Строежът на кристала е строго определен и фигурата от точки, която се получава от рентгеновите лъчи, е лесна за анализ, но напоследък те започнаха да се използват и за вещества с неправилен строеж. При това лъчите се отразяват под най-различни ъгли. Компютърът може да „разчита“ фотографската плака, да измерва ъглите и по този начин да възпроизведе формата на предмета, който е дал това отражение.

В момента компютърът извършваше безкрайни и скучни изчисления. Но ако те се правеха от хора, щяха да са необходими години, а може би векове. А той го вършеше за секунди.

— Как се чувствате, мистър Джексън? — попита Хол.

Старецът премигна и погледна Хол с прозрачния му скафандър.

— Горе-долу — каза той и се усмихна горчиво.

— Искате ли да си поговорим малко?

— За какво?

— За Пидмонт.

— Какво за Пидмонт?

— За нощта, през която се случи всичко — поясни Хол.

— Добре, ще ви кажа. В Пидмонт съм прекарал целия си живот. Вярно, че съм отскачал и до Лос Анжелос, и до Сан Франциско, и даже до Сент Луис, но Пидмонт е моят живот. И трябва да ви кажа, че…

— Нощта, в която се случи всичко това — повтори Хол.

Той спря и извърна глава.

— Не искам да мисля за тази нощ.

— Трябва.

— Не искам.

Старикът продължаваше да гледа настрани, после пак се обърна към Хол:

— Всичките измряха, нали?

— Не, не всичките. Още един оцеля — и той кимна към креватчето до него.

Джексън се вгледа в купа от одеяла.

— Кой?

— Едно бебе.

— Бебе? Трябва да е бебето на Ритър, на Джеми Ритър. Съвсем е малко, нали?

— На около два месеца.

— Да, неговото е. Същински дявол, прилича на дядо си. Старият Ритър обичаше да вдига гюрултия. И детето беше същото. От сутрин до вечер фучеше. Не смееха да отворят прозорците си от него.

— А някаква друга особеност?

— Никаква, здраво като бик, само дето викаше толкова много. Спомням си, че онази нощ особено дяволски се беше разкрещяло.

— Коя нощ? — попита Хол.

— Ами тази, същата, когато Чарли Томас домъкна това проклето нещо. Ние, разбира се, всички го видяхме как пада, просветна като метеор и падна някъде на север. Всички бяхме развълнувани и Чарли Томас отиде да го търси. След двадесет минути пристигна. Беше го натоварил в багажника на колата си — новеничък Форд. Толкова се гордееше с него.

— И после какво стана?

— Какво стана — наобиколихме го и взехме да го разглеждаме. Мислехме, че е от онези космически неща. Ани веднага каза, че е от Марс, но тя по начало си е много занесена. Ние, разбира се,

съобразихме, че не е от никакъв Марс, а сигурно от кейп Канаверал. Нали знаете, във Флорида има едно такова място, откъдето изстрелват ракетите.

— Да, продължавайте.

— Така… хубаво, съобразихме ние, но по-нататък… Дотогава такова нещо не беше се случвало в Пидмонт. Вярно, че веднъж един турист с пушка се беше разгърмял в мотела „Вождът на команчите“, но това беше през четиридесет и осма година. Освен това беше попрепил, пък имаше и смекчаващи вината обстоятелства — момичето му избягало, докато той бил войник в Германия ли, дявол знае къде. Никой нищо не му направи — хората го разбраха, и оттогава нищо не се е случвало. Тих градец. Затова и си го обичаме.

— Какво направихте с капсулата?

— Ами не знаехме какво да правим с нея. Ал викаше да я отворим, но ние сметнахме, че няма да е добре, нали може да има някакви научни работи вътре. Помислихме малко и Чарли, този, дето я донесе, предложи да я занесем на доктора. На доктор Бенедикт, искам да кажа, нашия градски лекар. Той се грижи за всички и за индианците даже. Добър човек, и много учен. Всичките му дипломи висят на стената. Решихме, че доктор Бенедикт щеше да знае как да постъпи. Затова го занесохме на него.

— И после?

— Старият доктор, всъщност той не е много стар, огледа капсулата внимателно, като че ли гледаше болен, и каза, че това нещо може да е дошло от космоса и би могло да е наше, но би могло и да е тяхно. Аз ще се погрижа — каза. — Трябва сигурно да се обадя по телефона и да съобщя. Всеки понеделник докторът играеше покер с Чарли, Ал и Хърб Джонстън — събираха се у Хърб и ние решихме, че след това той ще се обади, където трябва. Вече беше станало време за вечеря, а ние и без това бяхме огладнели. Отидохме си и оставихме доктора да се занимава.

— Колко беше часът?

— Около седем и половина.

— И какво направи докторът с него?

— Взе си го вкъщи и никой от нас повече не го е видял. Всичко започна в осем или осем и половина. Стояхме си с Ал на бензиностанцията — той беше дежурен тази вечер и си бъбрехме.

Доста студена вечер, но аз исках да си поговорим, дано ми се размине малко болката в стомаха. Мислех да си взема газирана вода от автомата и да си изпия аспирина. Бях жаден. Като ме свиеше стомахът, винаги ожаднявах.

— Бяхте ли пили „Стерно“ този ден?

— Да, малко, към три часа.

— Как се чувствахте?

— Като бях с Ал, ми беше добре, бях малко замаян и стомахът ме болеше, но горе-долу се държах. Стояхме си в бензиностанцията, приказвахме си и изведнъж той извика: „Господи, главата ми.“ Скочи, изтича навън и падна. Посред улицата, без да промълви дума. Нищо не разбрах. Можеше да е сърдечна криза или удар, но той беше твърде млад за такива работи. Изтичах след него. Мъртъв… И изведнъж… те всички почнаха да излизат. Последва го мисис Ленгдън, вдовицата Ленгдън. После не си спомням, толкова много бяха. Просто се сипеха навън. Почнаха да се хващат за гърдите и да падат като че ли се препъваха. И никой не стана вече. И никой не обели и дума.

— Вие какво си помислихте?

— Не знаех какво да мисля, всичко беше толкова необикновено. Изплаших се. На вас ще кажа — исках да запазя спокойствие. Но, разбира се, не можех. Сърцето ми биеше силно, задъхвах се. Хвана ме страх. Мислех, че всички са мъртви. В този момент чух плача на бебето — значи не всички са мъртви. И тогава видях Генерала.

— Генерал?

— О, ние така си го наричаме. Той не беше генерал, но бе участвал във войната и обичаше да го напомня. По-стар е от мен. Добър човечец беше Питър Арнълд. Винаги здрав като скала. Стоеше на прага с военните си дрехи. Беше тъмно, но имаше луна. Забеляза ме и попита: „Ти ли си това, Питър?“ — Ние имаме еднакви имена. Аз му рекох: „Да, аз съм.“ „Какво става, дявол да го вземе? Японците ли идват?“ — вика. Тогава думите му ми се сториха странни, а той продължаваше: „Трябва да са наистина японците. Идват да ни избият.“ А аз му викам: „Питър, да не си се чалнал?“ Той каза, че не се чувства добре и си влезе вътре. Наистина трябва да се беше чалнал, защото се самоуби. Но и другите откачиха. Такава беше, явно, болестта.

— Как разбрахте?

— Хората не се самоизгарят или давят, ако са с всичкия си, нали? До тази нощ всички хора в този град бяха добри, нормални. И изведнъж нещо им стана.

— Вие какво направихте?

— Казвах си: „Питър, ти сънуваш. Сигурно си пийнал повечко.“ Отидох си вкъщи и си легнах. Мислех си — утре сутринта ще бъде по-добре. Но към десет часа чух шум от кола и излязох да видя кой е. Беше някакъв фургон. Вътре имаше двама мъже. Отидох да ги видя, но по дяволите, и те се проснаха мъртви. Ужасна работа. Но странно…

— Кое?

— Само още една кола мина тази нощ, а обикновено минават толкова много.

— Още една кола ли?

— Да. Уилис, нощният патрул. Той мина петнадесет секунди или половин минута преди всичко това да започне. Не спря — понякога не спира. Зависи дали е закъснял за смяна.

Джексън въздъхна и отпусна главата си на възглавницата.

— Ако нямате нищо против, ще поспя, изтощих се от това бърборене.

Затвори очи. Хол се промъкна обратно през тунела, седна в лабораторията и се загледа в Джексън и бебето в кошчето. Стоя така дълго време.

XIII. ТОПИКА

Залата беше голяма колкото футболно игрище и оскъдно мебелирана — само с няколко маси. Гласовете на техниците, които подреждаха останките от катастрофата, кънтяха. Членовете на комисията поставяха изкривените парчета метал от „Фантома“ така, както бяха намерени в пясъка.

Чак като свършеха тази процедура, щеше да започне истинското разследване.

Майор Манчек, изморен, с възпалени очи, седеше в ъгъла, стискаше чашата си с кафе и ги наблюдаваше. Според него имаше нещо сюрреалистично в тази сцена: десетина мъже във варосаната зала на Топика да възпроизвеждат аварията със самолета.

Един от биофизиците се приближи до него, като размахваше под носа му прозрачна найлонова чанта.

— Току-що ги взех от лабораторията.

— Какво е това?

— Никога няма да се сетите — очите му светеха от вълнение.

„Добре де, няма да се сетя“ — помисли си Манчек ядосано и повтори:

— Какво е това?

— Деполимеризиран полимер — отговори биофизикът, премляскващи от задоволство. — Току-що го взех от лабораторията.

— Какъв полимер?

Полимерът е изграден от многократно повтарящи се еднакви молекулни остатъци — звена, хиляди еднакви частици, като доминото. Полимери са повечето от пластмасите, както и найлонът, вискозата, целулозата и даже гликогенът, синтезиран от черния дроб.

— Полимерът — пластмасата, от която е направен въздушният маркуч до маската на пилота на „Фантома“. И самата маска на пилота.

Манчек се намръщи и погледна ронливия черен прах в чантата.

— Пластмаса, казвате?

— Да. Полимерът се е деполимеризирал. Пластмасата наистина е била разрушена, но не от вибрация, а от чисто биохимично

въздействие — чисто органично.

Постепенно Манчек започна да разбира.

— Според вас нещо е разрушило пластмасата.

— Да, може и така да се каже, но е доста опростено, разбира се.

— Какво е то?

Биофизикът сви рамене.

— Някакъв вид химична реакция. Може би предизвикана от киселина или голяма топлина, или…

— Или?

— Може би някакъв микроорганизъм. Ако има такъв, който да разрушава пластмаса. Разбирате какво ви говоря, нали?

— Да — отговори Манчек, — мисля, че разбирам.

Той излезе от стаята и се отправи към телеграфа, разположен в другата част на зданието. Написа телеграма за базата „Уайлдфайър“ и я предаде на телеграфиста. Докато чакаше да бъде изпратена, попита:

— Нямаме ли още отговор?

— Отговор ли?

— Да, отговор от „Уайлдфайър“?

— „Уайлдфайър“ ли, сър? — учуди се телеграфистът.

Манчек потърка очи. Страшно се умори — забрави, че трябва да си държи езика зад зъбите.

— О, нищо, нищо.

След разговора с Питър Джексън, Хол отиде да потърси Бъртън. Той разглеждаше пробите от предишния ден в стаята за аутопсия.

— Намерихте ли нещо? — попита Хол.

Бъртън се дръпна от микроскопа и въздъхна:

— Не, нищо.

— Все си мисля за тези луди — продължи Хол. — Като говорех с Джексън, пак се сетих. Толкова много хора в града са полудели или са били като замаяни, искали са да се самоубият тази нощ и повечето от тях са възрастни.

Бъртън се намръщи:

— Какво от това?

— При старите хора като Джексън — продължи Хол — има всякакви болести. Организмите им се рушат по най-различни начини.

На някои белите дробове са изтощени, на други сърцето е слабо, черният дроб работи зле, съдовете склерозират.

— Смятате ли, че това изменя хода на болестния процес?

— Може би. Все си мисля, от какво хората могат да си изгубят така бързо ума?

Бъртън поклати неопределено глава.

— И още нещо — каза Хол — Джексън си спомни, че преди смъртта си една от жертвите извикала: „Господи, главата ми.“

— Преди самата си смърт ли? — уточни Бъртън.

— Да.

— Мислите ли, че може да е кръвоизлив?

Хол кимна:

— Изглежда правдоподобно. Във всеки случай трябва да се провери.

Ако щамът „Андромеда“ предизвиква по някаква причина кръвоизлив в мозъка, това означава, че той може да доведе мигновено и до психически смущения.

— Но нали видяхме, че смъртта се причинява от съсирване…

— Да, при повечето хора, но не при всички — поясни Хол. — Някои оживяват, други полудяват.

Бъртън кимна. Изведнъж той се развълнува. Ами ако наистина въпросният микроорганизъм руши кръвоносните съдове? Това веднага ще предизвика съсирване. Щом стената на кръвоносния съд се разруши, пробие или изгори, съсирването мигновено започва. Отначало около мястото на поражението се натрупват тромбоцитите, които го защитават и не допускат голяма загуба на кръв. После се събират червените кръвни телца. След това фибриновата маса ги свързва и настъпва съсирване. Накрая съсирекът се уплътнява и втвърдява.

Това бе нормалният процес.

Но ако поражението бе голямо, ако започнеше от белите дробове и продължеше нататък…

— Интересно, щом този микроорганизъм руши стените, това означава, че започва съсирване. Но ако при определени хора съсирването се предотвратява по някакъв начин, то тогава той продължава да разяжда съдовете и причинява кръвоизливи.

— А лудостта — намеси се Бъртън, като започна да преглежда бързо своите проби. Взе три от мозъка и започна да ги изследва.

Без съмнение.

Патологията беше очевидна. Във вътрешния слой на стените на мозъчните съдове се виждаха малки зелени петна. Бъртън не се съмняваше, че при голямо увеличение те щяха да се окажат съставени от същите шестоъгълници.

Той бързо провери и другите проби — от белия и черния дроб и далака. На няколко места в стените на кръвоносните съдове намери зелени петна, но не в такова огромно количество, както в мозъка.

Явно щамът имаше предпочитание към мозъчните кръвоносни съдове. Не бе ясно защо. Известно е, че там кръвоносните съдове притежават някои особености. Например: при известни условия кръвоносните съдове на тялото се разширяват или свиват — при голям студ или физическо усилие, докато в същото време кръвоносните съдове на мозъка не претърпяват никакво изменение, осигурявайки все един и същ приток на кръв в мозъка.

При физическо натоварване притокът на кръв в мускулите може да се увеличи от пет до двадесет пъти. А мозъкът получава един и същ приток: независимо от това дали човек взима изпит или дреме, сече дърва или гледа телевизия. Мозъкът получава едно и също количество кръв всяка минута, всеки час, всеки ден.

Учените не са открили защо това е така и как точно мозъчните кръвоносни съдове се саморегулират, но явлението съществува и тези съдове се смятат за особен случай всред другите артерии и вени. Явно, че при тях има нещо по-различно.

И ето сега, пример на микроорганизъм, който предпочита да разрушава именно тях.

Като размисли, Бъртън разбра, че това не е толкова необикновено. Например сифилисът има предпочитание към аортата, твърде специфична и частна реакция. Цистозомозата, паразитна инфекция, в зависимост от вида си, въздейства на пикочния мехур, червата, изобщо на органите от храносмилателния тракт. Така че тясната специализация на микроорганизмите съвсем не е невъзможна.

— Има и още един проблем — каза той, — в повечето хора съсирването започва от белите дробове. Това знаем. Може би и

рушението на кръвоносните съдове започва оттам. Това, по което се различават…

Изведнъж Бъртън млъкна.

Спомни си плъховете, при които се опита да спре съсирването. Въпреки това те умряха, а той не ги аутопсира.

— Боже господи — възкликна Бъртън.

Бързо извади един плъх от хладилника и го разряза. Да, кървеше. Направи дисекция на мозъка и видя там силен кръвоизлив.

— Сега вече е ясно — каза Хол.

— Значи, ако животното е нормално, то умира от съсирване, което започва от белите дробове, а ако съсирването се предотврати, бактерията прониква до кръвоносните съдове на мозъка, руши ги и предизвиква кръвоизлив.

— И лудост.

— Да — Бъртън беше силно развълнуван. — А на съсирването може да попречи всяка болест на кръвта. Или липса на витамин К. Лошо усвояване на хранителните вещества. Функционална недостатъчност на черния дроб, нарушение на белтъчния синтез. И още десетки неща.

— Които по-често се срещат у възрастните хора — забеляза Хол.

— Джексън има ли някаква такава болест?

Хол мисли доста дълго и каза:

— Не, черният му дроб е болен, но не толкова сериозно.

Бъртън въздъхна:

— Значи стигнахме дотам, откъдето тръгнахме.

— Не, не съвсем. Защото и Джексън, и бебето са оцелели. У тях не е предизвикан кръвоизлив. Микроорганизмът изобщо не е проникнал. Изобщо!

— А това означава?

— Това означава, че по някакъв начин при тях е предотвратен първоначалният процес, т.е. проникването му в стените на кръвоносните съдове. Щамът не е стигнал нито до белите дробове, нито до мозъка.

— Но защо?

— Ще разберем — отговори Хол, — когато установим защо шестдесет и деветгодишния пияница с язва прилича на двумесечно бебе.

— А изглеждат направо антиподи — разсъждаваше Бъртън.

— Да, така изглеждат — потвърди Хол. Трябваше да минат много часове, преди Хол да разбере, че всъщност в думите на Бъртън се таи отговорът на загадката — но този отговор нямаше да има вече никакво значение.

XXIV. ПРЕОЦЕНКА

Сър Уинстън Чърчил беше казал веднъж, че „истинската гениалност се състои в способността да оцениш правилно неопределената, случайна и противоречива информация“. За групата „Уайлдфайър“ обаче беше характерно, че въпреки блестящите си индивидуални качества, нейните членове допуснаха няколко много груби грешки при оценката на постъпващата информация.

Всичко това напомня сентенцията на Монтен — „При силно напрежение хората оглупяват и се самоизмамват.“ Наистина участниците в групата бяха под силно напрежение, но те знаеха, че това ще бъде така и бяха подготвени за евентуални грешки.

И все пак не можеха да предвидят мащабите, огромните отклонения, до които ги доведоха тези грешки. Не очакваха, че основната им грешка щеше да се състои от множество недоглеждания, от куп изпуснати важни факти.

Сякаш в един момент всичките бяха заслепени. По-късно Стоун го обясняваше така: „Ние бяхме ориентирани в проблема, но всичко, което правехме, беше насочено единствено към намиране на начин да се излекува заразата. И затова, естествено, вниманието ни беше насочено главно към Пидмонт. Мислехме, че ако не намерим бързо разрешение на този въпрос, после ще стане късно и участта на Пидмонт ще постигне цялата земя. Не можехме ни най-малко да променим хода на мисленето си.“

Грешката започна да взима все по-големи размери, когато работата стигна до изследването на посевките на културите.

Стоун и Ливит бяха взели хиляди проби от капсулата. Бяха направили посевки при най-различни атмосферни и температурни условия и при различно налягане. Резултатите можеха да се анализират само от компютър.

При програмата „Растеж Трансматрица“ компютърът не отбелязваше всички възможни комбинации от условия, влияещи на растежа, а само важните положителни и отрицателни резултати. И то

след като измерваше автоматично теглото на всяка чашка Петри и изследваше всяко нарастване с фотоелектричното си око.

Когато Стоун и Ливит пристъпиха към анализ на резултатите, откриха няколко удивителни закономерности. На пръв поглед като че ли хранителната среда нямаше никакво значение — организмите се развиваха еднакво добре върху захар, кръв, шоколад, агар-агар[1] и даже върху обикновено стъкло.

Но газовата среда и светлината оказаха решаващо въздействие.

Ултравиолетовата светлина стимулираше растежа при всички обстоятелства. Пълната тъмнина и в по-малка степен инфрачервената светлина го възпрепятстваха.

В присъствието на кислород растежът напълно спираше, а в присъствието на въглероден двуокис се усилваше. Азотът не оказваше влияние.

Най-голям растеж се получаваше при сто процента присъствие на въглероден двуокис и ултравиолетова светлина, а най-малък — в чиста кислородна среда и пълна тъмнина.

— И какъв е изводът? — попита Стоун.

— Прилича на пряко превръщане на енергията — отвърна Ливит.

— Чудно — промълви Стоун.

Той подаде на входното устройство координатите на изолирана система. Такива системи се използваха за изследване на обмяна на веществата при бактериите, като се измерваше количеството на постъпилите газове и хранителни вещества и после количеството на отпадъците. Всичко беше херметизирано и напълно автономно. Ако в такава среда се поставеше растение, измерваше се поглъщането на въглероден двуокис и отделянето на вода и кислород.

Но при същите условия щамът „Андромеда“ се проявяваше съвсем различно. Организмът не отделяше нищо. В средата от въглероден двуокис и при ултравиолетова светлина той продължаваше да расте до пълно поглъщане на въглеродния двуокис. След това растежът спираше. Не се отделяше нищо — нито газ, нито какъвто и да било остатъчен продукт.

— Пълно усвояване — забеляза Стоун.

— Трябваше да се очаква — добави Ливит.

Това беше организъм, напълно приспособим към околната среда. Той консумираше всичко, не изхвърляше нищо — чудесно качество за

вакуума на космическото пространство.

Изведнъж една и съща мисъл осени и двамата.

— Господи.

Ливит вече тичаше към телефона.

— Бързо. Свържете ме с Робъртсън.

— Невероятно — продължи Стоун. — Нищо не се губи. Даже не се нуждае от хранителна среда. Може да расте в присъствието на въглероден двуокис, кислород и слънце. Точка.

— Дано не сме закъснели — каза Ливит, като нетърпеливо наблюдаваше екрана на компютъра.

Стоун кимна.

— Ако този организъм наистина е в състояние направо да превръща материята в енергия и енергията в материя, значи той действа като миниатюрен реактор.

— И при атомен взрив…

— Невероятно — не спираше Стоун, — просто невероятно.

Екранът се освети. Те видяха Робъртсън, изморен, с цигара в ръка.

— Джеръми, трябва да ми дадеш още малко време. Аз не можах…

— Слушай — заговори Стоун, — трябва веднага да вземеш мерки заповедта 7–12 да не се приведе в действие. Абсолютно необходимо е при никакви обстоятелства атомното устройство да не се взривява в близост с тези микроорганизми. Това е най-фаталното нещо, което бихме могли да направим на този свят, говоря буквално.

Накратко обясни какво беше открил.

Робъртсън свирна с уста.

— По този начин щяхме да им осигурим фантастично богата хранителна среда.

— Точно така — потвърди Стоун.

Проблемът за благоприятната хранителна среда беше предмет на особено безпокойство за групата „Уайлдфайър“. В обикновени условия, както е известно, съществуват много фактори, които задържат и балансират неконтролирания бърз растеж на бактериите.

А иначе математическата картина на неконтролирания растеж е застрашителна. Например една-единствена клетка на бактерия E.coli при „идеални условия“ се дели всеки двадесет минути. Като че ли в

това няма нищо особено, но ако се замислите… Бактерията се размножава в геометрична прогресия, от една се образуват две, после четири, осем и така нататък. И излиза, че за един ден една клетка от E.coli може да се превърне в свръхколония голяма и тежка, колкото цялата планета.

Това, разбира се, никога не може да се случи по простата причина, че не съществуват такива „идеални условия“. Храната се свършва. Кислородът се изчерпва. Условията в самата колония се променят и това спира растежа.

Ако даден организъм обаче наистина има способността да превръща направо материята в енергия и му бъдат осигурени огромни количества такава енергия, каквато се получава при атомния взрив.

— Ще предам препоръката ви на Президента — каза Робъртсън. — Ще му стане приятно, като разбере, че е бил прав за отменянето на заповед 7–12.

— Предай му и моите поздравления за научната му интуиция — каза Стоун.

Робъртсън се почеса по главата:

— Знаеш ли, получих още данни за катастрофата на „Фантома“. Станала е в района западно от Пидмонт, на височина шест хиляди и деветстотин метра. Комисията е успяла да намери останки от разрушената пластмаса, за която споменава пилотът. Причината е деполимеризация.

— Какво мисли за това комисията?

— Не знаят какво да мислят — призна Робъртсън. — И още нещо. Намерили са и парченца от кости, по всяка вероятност човешки, евентуално раменна и бедрена, но съвсем чисти, просто като полирани.

— Месото е изгоряло, така ли?

— Не изглежда точно така — отговори Робъртсън.

Стоун се намръщи и погледна Ливит.

— А как?

— Нали ви казах, чиста, излъскана кост — повтори Робъртсън. — И на тях им се видя много странно. И друго. Проверихме частите, които ограждат Пидмонт — сто и дванадесети полк е там, разположен в радиус сто и петдесет километра около населеното място. На осемдесет километра в дълбочина също има патрули. Западно от Пидмонт има около сто души. От тях нито един не е умрял.

— Нито един? Сигурен ли си?

— Абсолютно.

— Имало ли е хора в района, когато „Фантом“-ът е прелетял над него?

— Да. Дванадесет души. Те всъщност съобщиха за самолета в базата.

— Изглежда, че катастрофата е просто някакво съвпадение — забеляза Ливит.

Стоун кимна към Робъртсън.

— Склонен съм да се съглася с Питър. След като на земята няма жертви…

— Може би организмите са само в горния слой на атмосферата?

— Възможно е. Но засега знаем само как този организъм убива и нищо повече. Чрез съсирване, никакви там разпадания, полиране на кости и други щуротии. Чрез съсирване.

— Добре де — съгласи се Робъртсън. — Да оставим самолета на мира.

И тук разговорът прекъсна.

— Да проверим сега биологичната активност на културите — нареди Стоун.

— Да направим ли пак опит с плъхове?

Стоун кимна:

— Но първо вижте дали щамът е все още толкова заразен.

Ливит се съгласи. Трябваше да са сигурни, че организмът не е мутирал, не се е изменил в нещо, което има съвсем различно действие.

Вече се приготвяха да почват опитите, когато мониторът за връзка с петия етаж зазвъня. Чу се:

— Доктор Ливит, доктор Ливит.

Ливит се обади. На екрана се появи приятно лице на млад мъж с бяла престилка.

— Да.

— Получихме електроенцефалограмата от компютърния център. Сигурен съм, че има някаква грешка, но…

Той се запъна.

— Е — нетърпеливо попита Ливит, — какво има?

— Вашата електроенцефалограма, сър, е отнесена към четвърта група, тя е атипична, но вероятно е благоприятна. Бихме искали да повторим записа.

— Трябва да е някаква грешка — каза Стоун.

— Сигурно — потвърди Ливит.

— Несъмнено, сър, но ние искаме да бъде сигурни.

— Сега съм много зает — отвърна Ливит.

Стоун се намеси, като се обърна направо към лаборанта.

— Доктор Ливит ще направи втора електроенцефалограма веднага, щом се освободи.

— Добре, сър.

Когато екранът загасна, Стоун каза:

— Има моменти, когато тези задължителни процедури могат да те изкарат от нерви.

— Да — съгласи се Ливит.

Тъкмо щяха да се заловят отново за биологичните изследвания на различните хранителни среди, когато компютърът съобщи, че предварителните резултати от рентгенокристалографията са готови. Стоун и Ливит отидоха да ги видят и отложиха изследването на хранителните среди. Жалко. Ако бяха останали, щяха да забележат, че в разсъжденията си са се отклонили доста и вече са тръгнали по грешен път.

---

[1] ??? ↑

XXV. УИЛИС

Рентгенокристалографският анализ показа, че организмът „Андромеда“ не се състои от по-малко съставни части, както нормалната клетка — нито ядро, нито митохондрии, нито рибозоми. Едно-единствено вещество изграждаше и стените, и вътрешността. На снимката бе отразен характерен процес на прецесия — разсейване на рентгенови лъчи.

Като разгледа резултатите, Стоун каза:

— Серия от шестоъгълни пръстени.

— И нищо повече — потвърди Ливит. — Дявол да го вземе, как ли функционира?

Нито единият, нито другият беше в състояние да разбере как такъв просто устроен организъм може направо да използва енергия за растежа си.

— Доста елементарна пръстеновидна структура — каза Ливит, — една фенолна група и нищо повече. Би трябвало да е съвсем инертна.

— А тя превръща енергията в материя.

Ливит се почеса по главата. Той пак си спомни сравнението с града и мозъчните клетки. По структура молекулата бе проста, сама по себе си не притежаваше никакви скрити възможности, но в състава на някаква общност тя добиваше необикновена сила.

— Може би има критично ниво, определено състояние на структурата, при което тя придобива свойства, невъзможни за по-простата единица — предложи Ливит.

— Както при мозъка на шимпанзетата — напомни Стоун.

Ливит кимна. По основната си характеристика мозъкът на шимпанзетата бе толкова сложен, колкото и човешкият мозък. Имаше малки разлики в структурата, но главното бе другаде — в големината. Човешкият мозък бе по-голям, с повече клетки, с повече вътрешни връзки.

И именно тази тънка разлика го правеше качествено различен. Както веднъж шеговито беше отбелязал неврофизиологът Томас

Уолдрън: „Разликата се състои в това, че ние използваме шимпанзето за опитно животно, а не обратното.“

Стоун и Ливит си блъскаха главата над тази загадка известно време и като не стигнаха до никакъв извод, преминаха към анализ на електронната плътност по метода на Фурие. Вероятността за местоположението на електроните в тази структура беше изобразена на схема, прилична на топографска карта.

И тук се натъкнаха на нова странност. Имаше структура, но коефициентът на Фурие беше различен при различните точки.

— Като че ли част от структурата по някакъв начин се изключва — забеляза Стоун.

— Във всеки случай тя не е еднородна — допълни Ливит.

Стоун въздъхна и погледна схемата.

— Да имахме поне един физикохимик.

„Вместо Хол“ — добави той наум.

Хол потърка уморено очи и отпи глътка кафе. Как би искал да има поне малко захар. Седеше сам в кафенето, беше тихо, само телетайпът прощракваше в ъгъла.

Постоя малко, после стана, приближи се до него и започна да преглежда рулата хартия. По-голямата част от информацията не му говореше нищо.

И изведнъж едно изречение от „Бюлетин за смъртните случаи“ привлече погледа му. Този бюлетин се изработваше от компютъра и включваше всички по-важни произшествия в зависимост от подадената програма. Сега той трябваше да подбере смъртните случаи, станали в областта Аризона — Невада — Калифорния, и да ги напечата отново.

Може би Хол не би му обърнал внимание, ако не беше разговорът му с Джексън. Досега му се струваше, че само си беше загубил времето с този старец.

А ето че трябваше да се позамисли.

ТЕЛЕТИПНА ПРОГРАМА
БЮЛЕТИН НА СМЪРТНИТЕ СЛУЧАИ
СЪОБЩЕНИЕ 998

КООРДИНАТИ 7, У, О, Х, 4, О
ДОСЛОВЕН ТЕКСТ НА СЪОБЩЕНИЕТО
АСОШИЕЙТЕД ПРЕС — 778–778
БРАШ РИДЖ АРИЗОНА…

Полицай от пътната полиция на щата Аризона убил петима човека в закусвалнята на шосе № 15. Мис Сали Къноувър, сервитьорка в закусвалнята на десет мили от Флагстаф, е единствената свидетелка на произшествието, останала жива.

КРАЙ НА СЪОБЩЕНИЕТО
КРАЙ НА ПРОГРАМАТА

Хол веднага си спомни, че този Уилис беше минал през града няколко минути преди да се разрази заразата. Но беше минал, без да спира.

И по-късно беше полудял.

Каква ли бе връзката?

Интересно. Във всеки случай имаше много общи неща — и Уилис е имал язва, беше пил аспирин и после се беше самоубил.

Това, разбира се, още нищо не доказваше. Всички тези обстоятелства можеха да са случайни, но все пак трябваше да се проверят.

Натисна копчето на компютърното табло. Екранът светна и едно момиче със слушалки му се усмихна.

— Свържете ме с главния лекар на Аризонската пътна полиция, Западния сектор, моля.

— Да, сър — каза тя енергично.

След няколко секунди екранът светна отново.

— Свързваме ви с доктор Смитсън, лекар от пътната полиция, западно от Флагстаф. Той няма телевизионен монитор, но може да му говорите.

— Добре — отговори Хол.

Нещо прещрака и забръмча. Хол погледна екрана, момичето беше изключило звука и навярно отговаряше на други запитвания. Докато я наблюдаваше, той чу дълбок, бавен глас:

— Ало, кой ме вика?

— Ало! Докторе, тук е доктор Марк Хол от… Финикс. Искам да ме осведомите за един от вашите случаи — за патрула Уилис.

— Момичето, което ни свърза, спомена, че сте от някакво правителствено учреждение. Вярно ли е?

— Да, вярно е. Искаме…

— Доктор Хол — продължаваше бавно Смитсън, — може би все пак ще удостоверите самоличността си и името на вашето учреждение?

— За съжаление, нямам право да отговоря на вашия въпрос.

— Да, но все пак трябва да ме разберете. Не мога да давам информация по телефона, и то на човек, който не желае да ми каже за какво му е нужна тя.

Хол въздъхна дълбоко.

— Но, докторе, аз трябва да ви попитам…

— Попитайте ме каквото искате, просто няма да…

В това време един звънец зазвъня и безстрастен металически глас заговори:

„Моля за внимание. Това е запис. Компютрите анализираха качеството на връзката и установиха, че разговорът се записва от външно лице. Напомняме, че наказанието за запис на правителствени разговори е минимум пет години затвор. Ако записът продължи, този разговор ще се прекъсне автоматично. Благодаря.“

Настъпи дълго мълчание. Хол можеше да си представи учудването на Смитсън.

— От какво дяволско място се обаждате, все пак? — попита Смитсън накрая.

— Затворете го, хайде.

Пауза, прещракване и:

— Добре, затворих го.

— Обаждам ви се от секретно правителствено учреждение — поясни Хол.

— Добре, сега да се разберем…

— Чакайте, ще ви обясня всичко накратко. Работата е изключително важна и се отнася до полицая Уилис. Без съмнение случаят ще се разследва и вие сигурно ще бъдете привлечен. Но преди това може би ще успеем да докажем, че полицаят не е бил отговорен за своите действия, че е страдал от някакво остро заболяване. Не можем

обаче да направим това, ако вие не ни помогнете, и то ужасно бързо. А за отказ да съдействате на официално правителствено разследване, имаме право да ви осъдим на дванадесет години затвор. Не ме интересува дали вярвате или не, но по-добре е да повярвате.

Настъпи пак дълга пауза и накрая се чу познатият провлечен глас:

— Не се афектирайте, доктор Хол. Сега, естествено, разбирам…

— Беше ли Уилис болен от язва?

— Язва? Не. Той само така е казал или поне така са казали, че е казал. Никога не е имал язва, доколкото знам.

— Бил ли е болен от нещо?

— Диабет — отговори Смитсън.

— Диабет?

— Да. И се отнасяше към болестта си много небрежно. Открихме я преди пет-шест години. Тогава беше на тридесет години. Доста остра форма. Слагахме му инсулин по петнадесет единици дневно. Той обаче си беше небрежен. Един-два пъти го докарваха в болницата в кома, защото не си слагаше инсулин. Казваше, че мрази да го дупчат. Искахме да го отстраним от полицията, не трябваше да му се дава да кара кола. Можеше изведнъж да получи ацидоза и да катастрофира. Много го наплашихме и той уж обеща да внимава. Оттогава, струва ми се, изминаха три години. Той редовно си биеше инсулина.

— Сигурен ли сте?

— Мисля, че да. Но сервитьорката на ресторанта, Сали Къноувър, казала на един от следователите, че Уилис бил пил преди това, защото миришел на алкохол. Аз обаче мога да гарантирам, че Уилис през живота си не е близвал алкохол. Той беше истински фанатик в това отношение. Никога не е пил, нито пушил. Винаги е водил съвсем трезвен живот. Ето защо диабетът страшно му досаждаше. Смяташе, че с нищо не го е заслужил.

Хол се отпусна на стола. Приближаваше се все повече и повече. Само да посегне и щеше да достигне отговора, последния отговор — ключа към всичко.

— И един последен въпрос — каза Хол. — Минавал ли е Уилис през Пидмонт в деня на своята смърт?

— Да. Обади се оттам. Малко беше закъснял, но мина през Пидмонт. Защо? Има ли това нещо общо с опитите, които се правят по тези места?

— Не — отговори Хол, но беше сигурен, че Смитсън не му вярва.

— Страшно се натопихме с тази история на Уилис. Ако и вие имате някакви доказателства, моля…

— Да, да, ще държим връзка — обеща Хол и изключи. На екрана се появи момичето:

— Свършихте ли, доктор Хол?

— Да, но имам нужда от една информация.

— Каква?

— Имам ли власт да арестувам някого?

— Ще проверя, сър. В какво е обвинен?

— В нищо. Само трябва да го задържим.

В продължение на минута момичето разглеждаше нещо на таблото пред себе си.

— Доктор Хол, вие имате право да призовете всеки на официален военен разпит и може да го задържите не повече от четиридесет и осем часа.

— Добре. Уредете това — каза Хол.

— Да, сър. Кого трябва да повикам?

— Доктор Смитсън.

Момичето кимна и екранът угасна.

Малко му дожаля за Смитсън. Щеше доста да се поизпоти тези няколко часа, но нищо повече. Все пак сега беше много важно да не се разпространяват слухове за Пидмонт.

Хол се облегна назад и се замисли върху всичко, което успя да научи. Беше много развълнуван, чувстваше се на прага на важно откритие.

Трима души:

Диабетик, изпаднал в ацидоза, защото не взел инсулин.

Старец, пил спирт и взел аспирин — пак ацидоза.

Бебето.

Единият бе живял няколко часа, другите двама по-дълго, а може би изобщо бяха вън от опасност. Единият беше полудял, другите двама — не. Но нещо ги свързваше всичките.

Нещо много просто.

Ацидозата. Учестеното дишане. Съдържанието на въглероден двуокис. Кислородна наситеност. Замайването. Умората. Всичко беше някак логично свързано. И те държаха ключа за борба с „Андромеда“.

В този момент се чу сигналът за обща тревога и заблестя жълта светлина.

Хол скочи и излезе от стаята.

XXVI. АВАРИЯ

МИГАЩОТО ТАБЛО В КОРИДОРА веднага показа къде беше мястото на произшествието — стаята за аутопсии. Хол се досещаше за причината — сигурно по някакъв начин е била пробита изолацията и заразата е проникнала.

Като тичаше по коридора, той чу тихия, успокоителен глас от високоговорителя:

— Пробита е изолацията в стаята за аутопсии. Пробита е изолацията в стаята за аутопсии. Обявява се тревога.

Асистентката му излезе от лабораторията и го видя.

— Какво става?

— Сигурно Бъртън. Инфекцията е проникнала.

— А той добре ли е?

— Съмнявам се — отговори Хол и пак се затича.

Тя хукна след него.

Ливит излезе от морфологичната лаборатория и се присъедини към тях. Сега и тримата бягаха колкото могат по-бързо по плавно виещите се коридори. Хол тъкмо си мислеше, че Ливит бяха много добре за своите години и той изведнъж спря.

Застана като вцепенен, вперил поглед в таблото с мигащите лампи.

Хол го погледна:

— Хайде, върви — каза той.

— Доктор Хол, той не е добре — забеляза асистентката.

Ливит не се движеше. Стоеше прав, с отворени очи; но като че ли беше заспал. Ръцете му висяха отпуснати.

— Доктор Хол…

Хол спря и се върна.

— Питър, хайде, момче, сега имаме нужда от теб.

Той не каза повече нито дума, защото Ливит изобщо не го чуваше, а само гледаше втренчено мигащата светлина. Хол закри очите му с ръка, той пак не реагира. Хол си спомни как и друг път Ливит

избягваше да гледа мигащи светлини и когато го питаха защо, той обръщаше въпроса на шега.

— Дявол да го вземе — промърмори Хол. — Сега ли намери…

— Но какво му е? — продължаваше да пита асистентката.

От ъгъла на устата му течеше слюнка. Хол бързо мина зад него и каза на момичето:

— Минете отпред и покрийте светлините, за да не ги вижда.

— Защо?

— Защото мигат три пъти в секунда — отговори Хол.

— Искате да кажете…

— Скоро ще започне припадъкът.

Ливит припадна. Коленете му се прегънаха с главозамайваща бързина и той се строполи на пода. Тялото му започна да трепери. Ръцете, краката, целият. Той стисна зъби и издаде задавен крясък. Главата му удряше пода. Хол я подпря с крака си — по-добре така, отколкото да я удря на твърдия под.

— Не се опитвайте да му отваряте устата — каза Хол. — Няма да можете. Той така здраво я е стиснал.

На панталоните му се появи жълто петно.

— Сега може да започне общият спазъм. Бързо идете в аптеката и донесете сто милиграма луминал и спринцовка. После, ако трябва, ще преминем на дилантин.

Ливит плачеше със стиснати зъби, като животно. Стегнатото му тяло се извиваше и удряше пода като въже. Момичето се върна със спринцовката. Хол почака Ливит да се отпусне и му би инжекцията.

— Останете при него — помоли той асистентката. — Ако има още един пристъп, просто направете това, което аз направих. Сложете си крака под главата му. Мисля, че скоро ще дойде на себе си. Не се опитвайте да го местите.

И Хол отново се спусна към стаята за аутопсии.

Няколко секунди той се опитва да отвори вратата и после изведнъж разбра, че вратата е затворена автоматично. Лабораторията беше заразена. После отиде в контролния пункт. Там беше Стоун и наблюдаваше на екрана смъртно изплашения Бъртън.

Бъртън изглеждаше много зле: лицето му бе побледняло, дишаше бързо и не можеше да говори. Изглеждаше точно такъв, какъвто си

беше всъщност — човек, който чака смъртта да дойде всеки момент.

Стоун се опитваше да му вдъхне надежда.

— Успокой се, успокой се, не се страхувай, всичко ще се оправи, само се успокой.

— Страх ме е — мърмореше Бъртън. — О, господи, страх ме е.

— Успокой се — продължаваше Стоун с мек глас. — Ние вече знаем, че бактерията не се чувства добре в среда от кислород. Сега вкарваме кислород в лабораторията. Това ще те спаси за известно време.

Стоун се обърна към Хол.

— Чак сега ли идвате? Къде е Ливит!

— Припадна — отговори Хол.

— Какво?

— Светлините на вашето табло мигат три пъти в секунда и той получи пристъп.

— К А К В О?

— Епилепсия. Отначало лек припадък, после по-голям — с гърчове, уриниране и всичко останало. Бих му луминал и веднага дойдох.

— Ливит има епилепсия?

— Точно така.

— Но той сигурно не е знаел, не е съзнавал — промълви Стоун.

И изведнъж си спомни молбата за втора електроенцефалограма.

— Знаел е — каза Хол. — Той винаги избягваше мигащите светлини, които са причина за пристъпите му. Сигурен съм, че е знаел. Сигурен съм, че е имал моменти, в които не е съзнавал какво му става. Губили са му се минути и после нищо не е могъл да си спомни.

— Сега как е?

— Поддържаме го с успокоителни средства.

— А тук вкарваме чист кислород на Бъртън — поясни Стоун. — Това ще му помогне за известно време, докато намерим друг начин.

Стоун изключи връзката с Бъртън и добави:

— Фактически кислородът ще почне да постъпва при него едва след няколко минути, но ние му казахме, че вече сме почнали да го вкарваме. Той е напълно изолиран, така че инфекцията не може да се разпространи повече.

— Но как стана заразяването? — попита Хол.

— Изолацията е била прекъсната някъде — отговори Стоун и тихо продължи, — ние знаехме, че това ще се случи рано или късно. Всички изолации се късат след известна употреба.

— Все пак смятате, че е случайност? — уточни Хол.

— Разбира се, просто нещастен случай — отговори Стоун. — Толкова голяма изолация, толкова гуми с такава и такава дебелина. Всяка изолация след време се износва. И просто Бъртън се случи да е там, когато стана първият пробив.

На Хол това съвсем не му изглеждаше толкова просто. Той погледна към екрана. Бъртън дишаше учестено, от ужас гърдите му се повдигаха бързо, бързо.

— Откога е така? — попита пак Хол.

Стоун погледна часовниците. Те спираха автоматично в случай на авария. Сега бяха отмерили времето от началото на аварията.

— Четири минути.

— И Бъртън е още жив? — учуди се Хол.

— Да, слава Богу. — После Стоун се намръщи — разбра какво искаше да каже Хол.

— Но защо е още жив? — продължи да пита Хол.

— Кислородът…

— Но вие преди малко казахте, че още не се вкарва кислород. Какво го предпазва тогава?

В този момент се чу гласът на Бъртън:

— Слушайте, искам да изпробвате нещо върху мен.

Стоун включи своя микрофон:

— Какво?

— Калоцин — отговори Бъртън.

— Не! — реагира веднага Стоун.

— Дявол да го вземе, аз разполагам с живота си.

— Не! — повтори твърдо Стоун.

— Може би трябва да опитаме — отстъпи Хол.

— В никакъв случай. Нямаме право даже да опитаме.

Калоцинът беше вероятно най-строго пазената тайна на американската наука през последните десет години. Това беше лекарство, получено от фармацевтичната фирма „Янсен“ през пролетта

на 1965 година под индекса UJ. 44759 или съкратено K-9. Откритието стана случайно при обичайните опити с новополучените проби.

Както повечето фармацевтични фирми, Янсен изпробваше всички нови лекарства с цел да се проявят потенциалните им биологични възможности.

Пробите се извършваха върху различни лабораторни животни: плъхове, кучета, маймуни. В цикъла влизаха обикновено двадесет и четири различни проби.

Препаратът K-9 проявил по време на опитите много странни свойства. Той задържал растежа. Животното, което го поемало, не можело да порасне повече.

Това откритие наложило нови проби, от които произлезли още по-интригуващи резултати. Станало ясно, че хапчетата задържат метаплазията, т.е. превръщането на нормалните клетки в организма в анормални — предвестници на рака. Янсен се въодушевил и подложил медикамента на още по-голям брой опити.

През септември 1965 година вече нямаше съмнение. Калоцинът спираше развитието на рака. По непознат начин той възпрепятстваше размножаването на вируса — причинител на миелоидната левкемия. Животните, в които беше инжектиран препаратът, не се разболяваха от тая болест, а при заразените развитието на болестта спираше.

Персоналът на фирмата се развълнува. Скоро стана ясно, че това е антибиотик с широк спектър на действие. Той убиваше вируса на детския паралич, на бяса, на левкемията и даже на обикновената брадавица. Убиваше бактерии, гъби и паразити.

По някакъв начин унищожаваше всякакви едноклетъчни и по-прости организми, а не действаше на клетките, организирани в по-сложна система. В това отношение препаратът притежаваше абсолютна селективност.

Фактически това беше един универсален антибиотик. Унищожаваше всякакви микроби, дори причинителите на обикновената простуда. Разбира се, наблюдаваха се и странични явления, например унищожаваха се полезните бактерии в червата. Болните получаваха остро разстройство. Но нима това бе висока цена за лекуването на рака?

През декември 1965 година сведенията за лекарството бяха неофициално разпространени всред правителствените кръгове и

отговорните лекарски среди. Именно тогава за пръв път се намериха противници. Много учени, в това число и Джеръми Стоун, поискаха забрана на медикамента.

Но аргументите звучаха чисто теоретически и фирмата, предчувствайки милиардите печалба, настояваше за клинични опити. В края на краищата правителството, Министерството на здравеопазването и Управлението на снабдяването с медицински стоки подкрепиха фирмата и разрешиха клиничните опити да бъдат извършени въпреки протестите на Стоун и другите учени.

През февруари 1966 година опитите започнаха. Взеха двадесет неизлечимо болни от рак и двадесет доброволци от затвора в Алабама. Всички взимаха хапчета веднъж на ден в продължение на месец. Резултатите бяха точно такива, каквито се очакваха — здравите получиха странични усложнения, но нищо сериозно. При болните от рак се наблюдаваше поразително намаляване на симптомите му и постепенно излекуване.

На 1 март 1966 година спряха да им дават хапчетата и след шест часа и четиридесетте пациенти умряха.

Стоун предсказа всичко това от самото начало. Той подчерта, че векове наред човечеството си е изработвало имунитет към повечето микроорганизми. По кожата, във въздуха, в белите дробове, в червата и дори в кръвта имаше стотици различни вируси и бактерии. Потенциално всички те бяха смъртоносни, но хората се бяха адаптирали към тях в течение на години и сега само малък брой бяха опасни.

Човешкият организъм бе една съвършена балансирана система. Ако се вкараше в него лекарство, което да убива всички бактерии, този баланс щеше да се наруши и щяха да бъдат унищожени плодовете на еволюцията, извършвана векове наред. А освен това се отваряше път и на суперинфекцията, т.е. изникваше проблемът за новите микроорганизми, причиняващи непознати болести.

Стоун беше прав. И четиридесетте пациенти умряха от неизвестни, странни и ужасни болести. Единият започна да се подува от главата до петите, докато умря от задушаване. Другият стана жертва на микроорганизъм, който за няколко часа разяде стомаха му. На трети някакъв вирус превърна мозъка му в желеобразна маса.

И тъй нататък.

Фирмата с неохота трябваше да изостави по-нататъшните си опити. Правителството, най-после убедено, че Стоун бе съумял да предвиди нещата, се съгласи да изпълни предложението му и забрани всякакво изучаване и експериментиране с калоцина.

Оттогава минаха две години.

И ето сега Бъртън искаше калоцин.

— Не, вие много добре знаете — каза Стоун, — че той ще ви излекува за момент, а после, като престанете да го взимате, ще умрете.

— Лесно ви е да разсъждавате оттам.

— Никак даже не ми е лесно, никак. — Той пак изключи връзката и се обърна към Хол. — Все пак знаем, че кислородът спира разпространението на заразата. Ще му даваме кислород — за известно време ще му помогне. Ще се почувства малко замаян, но затова пък ще се поотпусне и ще започне да диша по-бавно. Горкият, изплашил се е до смърт.

Хол кимна. Но защо ли думите на Стоун „изплашил се е до смърт“ се забиха в съзнанието му: „изплашен до смърт“. Да, Стоун без да иска каза нещо страшно важно. Това беше ключът. Това беше отговорът.

Хол тръгна към вратата.

— Къде отивате?

— Трябва да помисля…

— За какво?

— За „изплашен до смърт“.

XXVII. ИЗПЛАШЕН ДО СМЪРТ

Хол се върна в лабораторията и се загледа през стъклото в стареца и бебето. Искаше да подреди мислите си, но му беше страшно трудно да разсъждава логично. Чувството му, че бе на прага на откритието, изчезна.

В продължение на няколко минути не откъсваше поглед от стареца, а въображението му рисуваше най-трагични картини: умиращия Бъртън с ръка на гърдите, Лос Анжелос в паника и навсякъде тела, мъртъвци, катастрофирали коли…

Изведнъж разбра, че и той също е изплашен. Изплашен до смърт. Да, ето думите се върнаха в съзнанието му.

„Изплашен до смърт“

В някакъв смисъл това трябва да е отговорът, но какъв, какъв?

Бавно, като се мъчеше да разсъждава логично, той премисли всичко отново.

Така. Полицай с диабет. Не взима редовно инсулин и от време на време изпада в ацидоза.

Старец, свикнал да пие „Стерно“, което също води до насищане на организма с метилов алкохол и ацидоза.

Бебе, което… Какво? Какво заместваше ацидозата при него?

Хол поклати глава. Пак стигна до бебето, което беше съвсем нормално, без никаква повишена киселинност. Въздъхна.

Добре, хайде отначало. Логично. Ако човек получи ацидоза, какво прави обикновено?

Има висока киселинност в организма. Може да умре, все едно, че си е бил солна киселина във вените.

Такава висока киселинност означава смърт.

Но организмът може да я компенсира. Чрез учестено дишане. Защото по този начин дробовете изхвърлят въглеродния двуокис и количеството на въглеродната киселина в организма, образувана от въглеродния двуокис в кръвта, намалява.

Значи има начин да се избегне киселинността.

С учестено дишане.

А „Андромеда“? Какво се случва с щама, когато човек диша бързо при повишена киселинност?

Може би учестеното дишане пречи на микроорганизма да проникне от дробовете в кръвоносните съдове. Може би това е отговорът. Не, не може да е това. Нещо по-просто е, нещо, което винаги са знаели, но не са му обръщали внимание.

Микроорганизмът започва атаката си от белите дробове.

Влиза в кръвоносната система.

Съсредоточава се в стените на артериите и вените, като предпочита кръвоносните съдове на мозъка.

Разрушава стените.

Това води до съсирване на кръвта или пък до кръвоизливи, до лудост и смърт.

За да стане всичко толкова бързо обаче, са необходими множество организми. Милиони и милиони, струпани в артериите, във вените. Толкова много не биха могли да влязат през белите дробове.

Тогава може би те се размножават в кръвта?

И то с фантастична скорост.

А ако човек има ацидоза? Дали тя задържа размножаването.

По всяка вероятност.

Хол пак поклати глава. Защото хора с ацидоза като Уилис и Джексън бяха едно нещо. Ами бебето?

То беше съвсем нормално. А ако дишаше бързо, при него щеше да се получи прекалено ниска киселинност. Това пък беше друга крайност.

Хол погледна през стъклото — бебето се събуждаше. Почти веднага то започна да крещи, лицето му стана мораво, очичките му се свиха, отворената устичка показваше беззъбите венци.

„Изплашен до смърт“

Ами птиците с тяхната бърза обмяна на веществата, бърз пулс и учестено дишане? Птиците, които всичко вършеха бързо?

Учестеното дишане?

Нима беше толкова просто?

Хол поклати глава. Едва ли.

Седна и потърка очи. Болеше го главата и се чувстваше уморен. Мислеше за Бъртън — той можеше всеки момент да умре. Горкият, стоеше там безпомощен в запечатаната стая.

Напрежението стана непоносимо. Изведнъж почувства, че изпитва непреодолимо желание да избяга, да избяга от всичко.

Телевизионният екран светна. Появи се асистентката.

— Доктор Хол, пренесохме доктор Ливит в амбулаторията.

— Идвам веднага — изрече механично Хол.

Хол знаеше, че се държи странно. Нямаше причини да отива при Ливит сега. Той беше добре, съвсем добре, вън от всякаква опасност. Но трябваше да отиде при него, за да не мисли за другите по-неотложни проблеми. Като влезе вътре, се почувства виновен.

Момичето каза:

— Той спи.

— След припадъка е нормално — отвърна Хол.

— Да почнем дилантина?

— Не. Трябва да почакаме. Може би ще го оставим на луминал.

Хол започна бавно и внимателно да преглежда Ливит. Асистентката го погледна:

— Вие сте много уморен.

— Да, по това време обикновено вече спя.

В обикновен ден той отдавна щеше да е свършил работата си в болницата и щеше да кара колата си по автострадата Санта Моника. Ливит също се прибираше в това време и по този начин при семейството си в Пасифик Палисад.

За момент сякаш видя картината — дългите редици коли, бавно пълзящи по пътя.

Пътните знаци отстрани. Най-голяма позволена скорост — сто километра, най-малка шестдесет. Във върховите часове на деня тези правила звучаха като подигравка.

Максимум и минимум.

Да се кара бавно беше лошо, дори опасно. Трябваше да се кара с постоянна скорост. Разликата между максималната и минималната скорост да е малка, трябваше…

Спря се.

— Аз съм бил идиот!

Спусна се към компютъра.

След седмици Хол характеризира откритието си като „пътно-транспортна диагноза“. Принципът беше толкова прост, ясен и очевиден, че се чудеше как по-рано не се бе сетил.

Той беше страшно развълнуван, като чукаше по клавишите на компютъра уточнение към програмата „Растеж“. Три пъти направи грешки, пръстите му не се подчиняваха.

Накрая все пак успя да подаде програмата. И скоро видя на екрана това, което искаше — растежа на „Андромеда“ като функция на PH, на киселинно-алкалното равновесие.

Резултатът беше абсолютно ясен.

Щамът „Андромеда“ се съхраняваше само в много тесен диапазон на PH. Ако средата беше прекалено кисела или прекалено алкална, той не се размножаваше. Размножаваше се добре само в диапазона от PH 7.39 до 7.43.

Хол се вгледа в графиката, начертана от компютъра, и се спусна към вратата. Успя само да каже на асистентката си:

— Всичко е наред. Тревогите свършиха.

Жестоко се лъжеше.

XXVIII. ИЗПИТАНИЕ

Стоун както и преди следеше Бъртън на екрана от контролния пункт.

— Кислородът вече е пуснат — посрещна той Хол.

— Спрете го — нареди Хол.

— Какво?

— Спрете го и оставете Бъртън при нормални условия.

— Какво?

— Спрете го и оставете Бъртън при нормални условия.

Хол гледаше Бъртън. Явно кислородът беше започнал да му действа. Не дишаше толкова бързо, гърдите му бавно се повдигаха.

Взе микрофона.

— Бъртън, тук е Хол. Намерих отговора. Щамът се размножава само в много малък диапазон на РН. Разбирате ли? Много малък диапазон. Щом имате повишена киселинност или алкалност на кръвта, сте в безопасност. Искам да бъдете в състояние на респираторна алкалоза. Затова дишайте колкото можете по-бързо.

— Но тук влиза чист кислород. Ще стане пренасищане и ще загубя съзнание. И без това вече се чувствам като замаян.

— Не, няма. Ние изключихме кислорода. Сега дишайте колкото се може по-бързо.

— Дайте му въздух с повече въглероден двуокис.

— Но „Андромеда“ най-добре се размножава в среда на въглероден двуокис.

— Да, но не при неблагоприятно РН на кръвта. Сега разбирате, нали? Въздухът няма значение, а кръвта има. Трябва да създадем неблагоприятен баланс на кръвта.

Изведнъж Стоун разбра:

— Наистина, бебето много викаше.

— Точно така, затова.

— А старецът с аспирина имаше учестено дишане.

— Освен това пиеше „Стерно“.

— Така че и двамата са имали доста нарушен алкално-киселинен баланс — разсъждаваше Стоун.

— Така е — потвърди Хол, — грешката ми е, че обръщах внимание само на ацидозата и не разбирах как у бебето се е увеличила киселинността. А то било точно обратното — увеличила се е алкалността. Така че можеш да се спасиш и по двата начина — или много киселина, или много малко киселина — само да не си в диапазона на растежа на „Андромеда“.

Хол се обърна пак към Бъртън:

— Продължавайте да дишате бързо. Не спирайте. Движете гръдния кош, за да отделяте повече въглероден двуокис. Как се чувствате?

— Добре — отвърна Бъртън задъхано. — Уплаших се… но сега е добре.

— Така, отлично.

— Вижте какво — Стоун погледна Хол. — Не можем да го държим така до безкрайност. Рано или късно…

— Разбира се, но трябва първо да алкализираме кръвта му — поясни Хол и се обърна пак към Бъртън:

— Огледайте се и вижте няма ли в лабораторията нещо, което да повиши PH на кръвта ви.

Бъртън се огледа.

— Не виждам нищо.

— Сода бикарбонат? Витамин С? Оцет?

Бъртън неистово ровеше всред шишенцата и епруветките на полицата и поклати отрицателно глава:

— Нищо няма.

Хол почти не го чу. Той броеше вдишванията — тридесет и пет в минута. Дишането беше дълбоко и хубаво. Това щеше да го поддържа известно време, но наистина рано или късно той щеше да се изтощи. Дишането беше трудна работа — можеше да загуби съзнание.

Хол огледа лабораторията. Изведнъж забеляза плъха. Черният норвежки плъх стоеше тихичко в клетката си в ъгъла и наблюдаваше Бъртън.

Хол замръзна на мястото си.

— Този плъх…

Той дишаше бавно и леко. Стоун също го забеляза:

— Какво, по дяволите, става…

В този момент лампите замигаха и компютърът светна.

АВАРИЙНО ИЗМЕНЕНИЕ СЪСТОЯНИЕТО НА УПЛЪТНИТЕЛЯ

B-112-6886

— Господи — възкликна Стоун.

— Къде е това уплътнение?

— На една от обвивките — свързана е с всички лаборатории. Главното херме…

Екранът пак светна.

АВАРИЙНО ИЗМЕНЕНИЕ СЪСТОЯНИЕТО НА УПЛЪТНИТЕЛИТЕ:

A-009-54-78

B-430-0030

H-906-6656

Те четяха надписите с удивление.

— Нещо става — каза Стоун. — Нещо много лошо.

— Не разбирам…

Хол възкликна:

— Детето, разбира се, детето.

— Детето?

— И тоя проклет самолет. Всичко съвпада

— За какво говорите? — ядоса се Стоун.

— Детето е нормално — отговори Хол, — значи то може да плаче и да разруши алкалнокиселинния си баланс. Добре. Това е попречило на щама „Андромеда“ да проникне в кръвта му и да го убие.

— Да, да — отговори Стоун нетърпеливо. — Вече ми казахте това.

— А КОГАТО СПРЕ ДА ПЛАЧЕ?

Стоун го погледна втренчено. Нищо не каза.

— Искам да кажа — поясни Хол, — че рано или късно бебето щеше да спре да плаче. Значи алкално-киселинният му баланс щеше да се възстанови и то пак щеше да бъде уязвимо за заразата.

— Да.

— И въпреки това, то не е умряло.

— Може би някакъв бърз начин за изработване на имунитет.

— Не е възможно. Има само две обяснения. Когато детето спре да плаче или организмът вече не е там, издухал го е вятърът, или организмът…

— Да, разбира се, той се променя, мутира — сети се Стоун.

— Изменил се е в безвредна форма. И може би още се променя. Сега изглежда не е опасен за хората, само яде гумата на изолацията.

— Ах, да, самолета…

Хол кимна.

— Никой от войниците на земята не е пострадал, но във въздуха пилотът е видял със собствените си очи как пластмасата на самолета му се топи.

— Значи сега Бъртън е изложен на съвсем друг, безвреден организъм. Затова и плъхът е жив.

— Затова и Бъртън е жив — допълни Хол. — Не е необходимо да диша бързо. Той е жив защото щамът „Андромеда“ се е променил.

— Той може да се промени отново — предположи Стоун. — А ако повечето мутации стават едновременно с размножаването и нарастването на организма…

Изведнъж завиха сирените и червената светлина на компютъра светна.

СЪСТОЯНИЕТО НА УПЛЪТНИТЕЛИТЕ НУЛА.
ПЕТИ ЕТАЖ ЗАРАЗЕН И ИЗОЛИРАН.

Стоун се обърна към Хол:

— Бързо. Излизайте. Тук няма подстанция. Тя е в другия сектор.

За момент Хол гледаше с недоумение и си седеше на стола. Изведнъж разбра, втурна се към вратата, за да изтича коридора. В същия момент чу как нещо изсвистя и тежка стоманена врата му препречи пътя.

Стоун изруга:

— Хванахме се. Ако бомбата избухне, ще разпръсне микроорганизмите по цялата земя. Ще се получат хиляди мутации, всяка ще убива по свой начин. Никога няма да можем да се избавим.

Монотонният механичен глас повтаряше по високоговорителя:

ТОЗИ ЕТАЖ Е ИЗОЛИРАН. ТОЗИ ЕТАЖ Е ИЗОЛИРАН. ОБЯВЕНА Е ТРЕВОГА. ТОЗИ ЕТАЖ Е ИЗОЛИРАН.

За миг настъпи тишина, после се чу прещракване — сменяше се записът. Мис Гладис Стивънс от град Омаха, щата Небраска, съобщи тихо:

ОСТАВАТ ТРИ МИНУТИ ДО АТОМНИЯ ВЗРИВ.

XXIX. ТРИ МИНУТИ

Сирената отново зави тревожно. Голямата стрелка на всички часовници се премести на дванадесет, а малката започна да отчита времето. Стоп-часовниците светеха червено, а една зелена линия на циферблата показваше минутата на взрива.

Механичният глас повтори спокойно:

ОСТАВАТ ТРИ МИНУТИ ДО ВЗРИВА.

— Автомат — поясни Стоун. — Етажът е заразен и системата се задвижва. Не трябва да допуснем това.

Хол държеше в ръка ключа.

— Няма ли някакъв начин да се доберем до подстанцията?

— На този етаж не може. Всички сектори са изолирани един от друг.

— Но нали и на другите етажи има подстанции?

— Да…

— Как мога да стигна до тях?

— Никак. Всички пътища са отрязани.

— А централното ядро?

Централното ядро бе свързано с всички етажи.

Стоун сви рамене:

— Предохранителните системи…

Хол си спомни, че бяха разговаряли с Бъртън за това централно ядро. Теоретически по него можеше да се стигне директно до най-горния етаж. Но практически бе невъзможно, защото по окръжността бяха разположени лигаминови датчици, предназначени да попречат на някое лабораторно животно да се измъкне в централното ядро. В случай на произшествие по тръбите протичаше лигамин, производно на отровата кураре, в газово състояние, силно разтворимо във вода. Освен това имаше и автоматични пистолети със стрели, намазани с лигамин.

ОСТАВАТ ДВЕ МИНУТИ И ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЕТ СЕКУНДИ.

Хол вече беше в лабораторията и наблюдаваше през стъклото вътрешното работно пространство. Някъде по-навътре беше и централното ядро.

Хол попита:

— Какви са шансовете ми?

— Никакви — отсече Стоун.

Хол се наведе и допълзя по тунела до пластмасовия костюм. Почака да се херметизира, взе един нож и отряза тунела, като ненужна опашка. Той вдиша с пълни гърди лабораторния въздух, пълен с микроорганизми, хладен и свеж.

Нищо не му се случи.

Стоун отиде в другата стая и започна да го наблюдава. Хол видя, че устните му се движат, но нямаше звук. След секунда мониторите се включиха и той чу гласа на Стоун: „… най-доброто, което можеше да измислим.“

— За какво говорите?

— За предохранителната система.

— Много съм благодарен — каза Хол и се придвижи към гумения уплътнител. Отворът беше малък и кръгъл и водеше право към централното ядро.

— Има само една възможност — каза Стоун. — Дозите са ниски. Изчислени са за десеткилограмово животно, т.е. колкото за една голяма маймуна. А вие сте най-малко седемдесет, нали? Бихте могли да издържите и по-голяма доза, докато…

— Докато умра — уточни Хол.

„Жертвите на кураре загиват от задух. Мускулите на гърдите и диафрагмата се парализират. Не е най-приятният начин за умиране“ — мислеше си Хол.

— Пожелайте ми успех — каза той.

ОСТАВАТ ДВЕ МИНУТИ И ТРИДЕСЕТ СЕКУНДИ — напомни гласът на Гладис Стивънс.

Хол проби уплътнението с юмрук, пропълзя в облак прах и влезе в централното ядро.

Тук беше тихо. Не се чуваха сирените, нямаше мигащи червени светлини. Обгърна го студена, метална, кънтяща пустота. Централното ядро беше десетина метра широко, боядисано в сиво. Всъщност то представляваше цилиндрична шахта с кабели и механизми по средата. На стената имаше стълба, която водеше до четвъртия етаж.

— Ще ви гледам на екрана на монитора — се чу гласът на Стоун. — Тръгвайте бързо по стълбата. Ей сега ще бъде пуснат газът.

След това се включи магнетофонният запис:

ЦЕНТРАЛНОТО ЯДРО Е ЗАРАЗЕНО. ОБСЛУЖВАЩИЯТ ПЕРСОНАЛ ДА НАПУСНЕ ВЕДНАГА ОПАСНАТА ЗОНА.

— Бързо! — извика Стоун.

Хол се заизкачва. Погледна назад — след него пълзяха бели облачета дим и покриваха пода.

— Ето го газа — съобщи Стоун. — Хайде по-бързо.

Хол тръгна бързо. Хващаше една след друга скобките, задъхвайки се от умора и вълнение.

— Датчиците ви засякоха — глухо промълви Стоун.

Стоун седеше в лабораторията на петия етаж и гледаше как електронното око на компютъра очерта тялото на Хол. Струваше му се, че Хол е ужасно уязвим. Погледна към третия екран и видя как тънките цеви на лигаминовите пистолети се насочват към целта.

— Бързо!

На зеления екран тялото на Хол беше един червен контур. После върху контура в областта на шията се появи кръстът на електронния мерник. Компютърът беше програмиран да се цели в област с най-силен приток на кръв. При повечето животни това беше шията, а не гърбът.

Хол пълзеше нагоре. В момента за него не съществуваше нищо друго освен стъпалата и умората. Чувстваше се необикновено изтощен сякаш с часове се беше изкачвал. После осъзна, че газът е започнал да му действа.

— Датчиците се прицелват — съобщи Стоун, — но ви остават още десет метра.

Хол се обърна и видя едно от дулата. Беше насочено точно срещу него. Както го наблюдаваше, то избухна, появи се облаче сивкав пушек, свистене, и нещо удари стената до него и падна на земята.

— Този път не умря. По-бързо.

Още една стрела профуча и се заби в стената, съвсем до врата му. Опитваше се да върви по-бързо. Вече се виждаше вратата с обикновени бели букви „IV ЕТАЖ“. Стоун беше прав — оставаха по-малко от десет метра.

Последва трета стрела, четвърта… Не го улучиха. По някаква ирония на съдбата почувства раздразнение. За какво служат тия глупави компютри, като не могат да улучат такава мишена като него…

Най-после. Засегна го в рамото. Отначало при бодването щипеше, после усети силна пареща болка, лекарството беше инжектирано. Хол изруга.

Стоун гледаше всичко на монитора. Екранът безстрастно съобщи: „ПОПАДЕНИЕ“ и после върна лентата, която показа движението на стрелата във въздуха и забиването й в рамото на Хол. Повтори го три пъти.

ОСТАВАТ ДВЕ МИНУТИ ДО ВЗРИВА — обади се гласът.

— Дозата е ниска — каза Стоун, — продължавайте бързо.

Хол и без това бързаше. Чувстваше се ужасно тромав сякаш тежеше двеста килограма, но продължаваше да се изкачва. Стигна вратата точно когато друга стрела се заби в стената на милиметри от бузата му.

— По дяволите!

— Хайде! Хайде!

Вратата беше плътно херметизирана и имаше дръжка. Той се хвана за нея. Още една стрела се удари в стената до него.

— Ще успеете, ще успеете — викаше Стоун.

ДЕВЕТДЕСЕТ СЕКУНДИ ДО ВЗРИВА — съобщи гласът.

Завъртя дръжката. Вратата се отвори със свистене. С единия крак беше вече в стаята, когато стрелата го улучи в петата. Парещата болка обхвана цялото му тяло. И изведнъж се почувства с още петстотин килограма по-тежък. Едва успя да затвори вратата.

— Вече сте във въздушния шлюз — говореше Стоун. — Сега завъртете дръжката на другата врата.

Хол се придвижи до нея. Като че ли трябваше да измине километри, безкраен път, безнадеждно далече. Ходилата му бяха като от олово, а горната част на краката — от гранит. Доспа му се. Изпитваше мъчителна умора при всяка крачка. Една крачка, още една и още една.

ШЕСТДЕСЕТ СЕКУНДИ ДО ВЗРИВА.

Времето летеше. Той не разбираше нищо. Всичко ставаше толкова бързо, а той се движеше толкова бавно.

Ето я дръжката. Хвана я с ръка като на сън. Завъртя.

— Хол, още малко. Преодолейте отровата. Вие можете, можете — насърчаваше го Стоун.

По-нататък Хол вече нищо не си спомняше. Той смътно видя дръжката, отворената врата, лаборантката — тя стоеше в коридора и го гледаше ужасена как се тътри срещу нея.

— Помогнете ми — помоли той.

Момичето се поколеба, очите й се разшириха и тя побягна по коридора.

Той я изгледа безизразно и падна на земята. Само на няколко метра се виждаше лъскавата метална повърхност на подстанцията.

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЕТ СЕКУНДИ ДО ВЗРИВА — напомни гласът.

Изведнъж се ядоса, защото гласът беше женски, съблазнителен, защото беше записан отпреди на магнетофон и защото някой беше измислил всички тези неумолими предупреждения като сценарий, който компютрите и лъскавите машинарии изпълняваха. Сякаш собствената му съдба беше запланувана още от самото начало.

Обзе го ярост.

После Хол вече не можеше да си спомни как е изминал останалото разстояние, как е успял да застане на колене и да извади ключа. Спомняше си само, че го завъртя и видя зелената лампичка.

ВЗРИВЪТ СЕ ОТМЕНЯ — обяви гласът, сякаш това беше нещо съвсем обикновено.

Хол се отпусна тежко на пода. Обгърна го черна мъгла.

ПЕТИ ДЕН
ЗАКЛЮЧЕНИЕ

XXX. ПОСЛЕДНИЯТ ДЕН

Някакъв далечен глас каза:

— Идва на себе си.

— Така ли?

— Да, вижте.

След миг Хол се изкашля. Сякаш извадиха нещо от гърлото му, после пак се закашля, помъчи се да си поеме въздух и отвори очи.

Едно загрижено женско лице се наведе над него:

— Добре ли сте? Сега всичко ще мине бързо.

Хол се опита да й отговори, но от устата му не излезе нито звук. Лежеше тихо по гръб и чувстваше как диша. Отначало му беше трудно, после гръдния кош започна да се повдига все по-лесно и по-свободно. Извърна глава и промълви:

— Дълго ли съм…?

— Около четиридесет секунди — отговори момичето. — Дишането ви по всяка вероятност е спряло за около четиридесет секунди. Бяхте малко посинял, като ви намерихме, но веднага ви донесохме тук и ви вкарахме респиратора.

— Кога беше това?

— Преди около дванадесет-петнадесет минути. Лигаминът има кратко действие, но въпреки това се страхувахме… А сега как се чувствате?

— Чудесно.

Огледа се. Намираше се в болничната стая на четвъртия етаж. На телевизионния монитор се виждаше лицето на Стоун.

— Здравейте — каза Хол.

Стоун се усмихна широко:

— Моите поздравления.

— Значи бомбата не…

— Да, бомбата не…

— Това вече е добре — промълви Хол и затвори очи. Спа около час и като си отвори очите, на монитора нямаше никой. Момичето му каза, че доктор Стоун говори с базата Вандънбърг.

— Какво става?

— Според предвижданията микроорганизмите се са над Лос Анжелос.

— И?

Сестрата сви рамене.

— Нищо, изглежда нямат никакво вредно въздействие.

— Да, точно така, абсолютно никакво вредно въздействие — потвърди Стоун доста по-късно. Очевидно са мутирали в доброкачествена форма. Все още очакваме съобщение за някаква странна смърт или болест, но вече шест часа не сме получили нищо и вероятността да получим намалява всяка минута. Смятаме, че те пак ще напуснат атмосферата, защото кислородът е прекалено много за тях. Добре, че не избухна бомбата.

— Колко секунди бяха останали? — попита Хол.

— Когато превъртяхте ключа ли? Около тридесет и четири.

Хол се усмихна:

— Цяла вечност, даже не е било необходимо да се вълнува човек.

— Може би от мястото, където бяхте вие. Но ние от петия етаж доста се вълнувахме. Освен това бях забравил да ви кажа, че за да се улесни взривът, тридесет секунди преди това трябваше да се изтегли въздухът от петия етаж.

— Наистина ли? — възкликна Хол.

— Сега обаче всичко е наред — усмихна се Стоун. — Щамът е в ръцете ни. Ще продължим да го изследваме. Вече започнахме да анализираме мутантните му форми. Поразително разнообразни са. Убедени сме, че ще се придвижи в горните слоеве на атмосферата и няма да ни създава неприятности на земята. Що се отнася до нас, тук-долу, ние вече знаем как стават тези мутации. Това е най-важното. Това поне знаем.

— Знаем — повтори Хол.

— Да — каза Стоун. — Трябва да го знаем.

ЕПИЛОГ

Катастрофата с „Андрос V“, пилотирания космически кораб, който изгоря при влизане в горните слоеве на атмосферата, беше официално обяснена с техническа неизправност. Термоизолационната броня се беше разрушила поради високата температура от триенето с въздуха. Вследствие на това НАСА нареди да се изследват методите при строежа на този вид броня.

Конгресът и пресата повдигнаха въпроса за по-голяма безопасност на полетите. В резултат на натиск от страна на правителството и общественото мнение, НАСА се съгласи да отложи полетите с екипаж за неопределено време. Това решение беше оповестено от Джек Мариът, „говорителят на Андрос“, на пресконференцзията, състояла се в Центъра за пилотирани полети в Хюстън. Част от стенограмата на конференцията поместваме тук:

Въпрос: — Джек, откога влиза в действие това нареждане?

Отговор: — Веднага. От този момент нататък.

В. — Докога смятате, че ще продължи това отлагане?

О. — Съжалявам, но това не може да се каже.

В. — Може ли да трае месеци?

О. — Може.

В. — А догодина?

О. — Не може да се каже. Трябва първо да видим заключението на комисията по разследването.

В. — Има ли нещо общо това отлагане с решението на руснаците да съкратят своята космическа програма след катастрофата на Сонда 19?

О. — Това трябва да питате руснаците.

В. — Виждам, че в списъка на комисията за разследване влиза и Джеръми Стоун. Защо решихте да включите и бактериолог?

О. — Професор Стоун е участвал в много научни съвети в миналото. Ние ценим неговото мнение по най-различни въпроси.

В. — Какво влияние ще окаже това отлагане на програмата за кацане на Марс?

О. — Положително ще отложи и нейния срок.

В. — С колко време, Джек?

О. — Откровено казано и ние всички тук бихме искали да знаем отговора на този въпрос. Смятам, че грешката на Андрос е от научно естество, техническа неизправност, а не човешка грешка. Научните работници обмислят сега проблема, и ние трябва да почакаме резултатите от техните изследвания. Решението още не е в наши ръце.

В. — Бихте ли повторили това?

О. — Решението не е в наши ръце.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.